

ПЕРСПЕКТИВЫ
КАКУРЭНТАЗДОЛЬНАСЦЬ НАЦЫЯНАЛЬНАЙ
ЭКАНОМІКІ ПАВЫСІЦА

2 стар.

АСПЕКТ ПРАБЛЕМЫ
ПАДЛЕТКІ ПАТРАБУЮЦЬ УВАГІ

4 стар.

ЗДАРОЎЕ — ГЭТА ПРЭСТЫЖНА
"ЯКУЦКІЯ ГОРЫ" ПАД МІНСКАМ

6 стар.



ХРЫСЦІЯНСКАЯ СТАРОНКА
"ЖЫЦЦЁ І ВЕРА"

7 стар.

КАНТАКТЫ І ДЫЯЛОГІ

9-10 стар.

ГОСЦЬ

Сяргей БАНДАРЭНКА: "СУРГУТ —
ГОРАД ШМАТНАЦЫЯНАЛЬНЫ"

13 стар.



ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ ЭСТОНІЯ,
ЛАТВІЯ, ЛІТВА, Польшча, УКРАЇНА

12 стар.

АЎТОГРАФ

Марына МУЛЯВІНА: "НА СЦЭНЕ
БАЦЬКА БЫЎ ДЛЯ МЯНЕ БОГАМ"

11 стар.

СМАЧНА ЕСЦІ

УСПОМНІМ БАБУЛІНЫ РЭЦЭПТЫ

8 стар.



АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА Ў 48 КРАЇНАХ

Голас Радзімы



Штотыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі

Выдаецца з 6 красавіка 1955 года

22-29 студзеня 2004 года, № 4-5 (2874)

Цана 350 рублёў

E-mail: golas_radzimy@tut.by

актуальна

афіцыйна

спорт



Дасягнуты дамоўленасці

Дасягнуты дамоўленасці па пытаннях пастаўкі ў бягучым годзе ў Беларусь з Расійскай Федэрацыі паліўна-энергетычных рэсурсаў. Пра гэта заявіў прэм'ер-міністр нашай краіны Сяргей Сідорскі пасля вяртання з Масквы, дзе прайшлі яго перагаворы з кіраўніком расійскага ўрада Міхаілам Касьянавым.

Аб'ём паставак газу ў бягучым годзе з Расійскай Федэрацыі ў Беларусь узгоднены, паведаміў Сяргей Сідорскі. У той жа час пакуль не дасягнута дамоўленасць па цане. Як падкрэсліў прэм'ер-міністр, Беларусь настойвае на пастаўках газу па цане пятага пояса Расійскай Федэрацыі. Кіраўнік урада адзначыў, што па прапанове беларускага боку да стварэння сумеснага прадпрыемства гэты від паліва будзе паступаць у нашу краіну па дагавору 2003 года. Ім прадугледжана, што 75 працэнтаў аб'ёму газу па цане пятага пояса Расійскай Федэрацыі пастаўляе "Газпрам", астатнюю частку — незалежныя пастаўшчыкі або "Газпрам" па дагаворных цэнах. Кіраўнікам "Газпрама" і "Белтрансгазу" даручана ўзгадніць гэтыя цэны.

У ходзе перамоў бакі прыйшлі да разумення таго, што прапанаваныя кампаніяй "Газпрам" умовы па ацэнцы ААТ "Белтрансгаз", зыходзячы з яго балансавага кошту, не маюць пад сабой падстаў, заявіў прэм'ер. Даручана ўраду Расійскай Федэрацыі правесці ацэнку на аснове рыначнага кошту беларускага газатранспартнага прад-

прыемства. У бліжэйшы час будзе вызначана кампанія, якая правядзе незалежную экспертызу.

Беспадстаўнымі ў ходзе перагавораў прызнаны і патрабаванні РАТ "АЭС Расіі" аб значным павышэнні цэн на электраэнергію, якая пастаўляецца ў Беларусь, падкрэсліў Сяргей Сідорскі. Гэта пазіцыя РАТ АЭС заключалася ў прымяненні для Беларусі цэнавых умоў, устаноўленых для замежных дзяржаў. Дадзена распараджэнне аб пастаўцы ў Беларусь электраэнергіі па ўнутрырасійскіх цэнах.

Аб'ёмы паставак нафты ў Беларусь у бягучым годзе складуць каля 18 мільёнаў тон, адзначыў прэм'ер-міністр. Ужо ў студзені нафта пачне паступаць на беларускія нафтаперапрацоўчыя заводы ва ўстаноўленых аб'ёмах.

Канчатковае рашэнне па блоку пытанняў, звязаных з фарміраваннем паліўна-энергетычнага балансу, плануецца прыняць 10 лютага на пасяджэнні Саюзага ўрада.

НА ЗДЫМКУ: Сяргей СІДОРСКІ (злева) і Міхаіл КАСЬЯНАЎ у час сустрэчы.

Фота Генадзя СЯМЁНАВА, БелТА.

Устойлівая тэндэнцыя ўмацавання нацыянальнай валюты

Аб выкананні асноўных паказчыкаў грашова-кредытнай палітыкі ў 2003 годзе Аляксандру Лукашэнку паведаміў старшыня праўлення Нацыянальнага банка Пётр Пракаповіч.

Як адзначыў кіраўнік Нацбанка, намецілася ўстойлівая тэндэнцыя ўмацавання нацыянальнай валюты і павышэння даверу да беларускага рубля. Гэта пацвярджаецца тым, што доля беларускіх рублёў у сукупнай грашовай масе ў параўнанні з папярэднім годам узрасла амаль на 5 працэнтаў. Значна павялічыліся рублёвыя ўклады насельніцтва (на 75,6 працэнта). Канверсацыя нацыянальнай валюты праводзіцца ў рэжыме рэальнага часу і без усякіх перашкод як для насельніцтва, так і для прадпрыемстваў. Курс беларускага рубля на 1 студзеня 2004 года склаў 2 156 рублёў за 1 долар ЗША, што амаль на 200 рублёў ніжэй за запланаваныя паказчыкі. У цэлым дэвальвацыя ў параўнанні з 2002 годам зменшылася ў 1,75 раза.

Старшыня праўлення Нацыянальнага банка далажыў Прэзідэнту аб выкананні прагнозных паказчыкаў сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны. Так, крэды-

таванне рэальнага сектара эканомікі павялічана на 59 працэнтаў. Валавыя крэдыты эканомікі склалі больш як 6,3 трыльёна беларускіх рублёў пры прагнозных паказчыку росту на 51 працэнт. Вялікую ролю для эканомікі адыграла таксама правядзенне працэнтнай палітыкі. Толькі за 11 месяцаў 2003 года кошт крэдытных рэсурсаў для прадпрыемстваў зменшыўся больш як у 1,5 раза, і гэты працэс будзе працягвацца, запэўніў Пётр Пракаповіч.

У мінулым годзе шмат было зроблена для ўмацавання банкаўскай сістэмы. Рэалізаваны задачы па нарошчванні рэсурснай базы і ўласнага капіталу, павелічэнні актываў камерцыйных банкаў. Як заявіў кіраўнік Нацыянальнага банка, гэта дае поўную ўпэўненасць у тым, што прагнозныя паказчыкі 2004 года будуць таксама забяспечаны ў поўным аб'ёме.

— Заканчэнне на 2-й стар. —

прызнанне

Адметныя Жызель і Эсмеральда Людмілы Кудраўцавай



Напрыканцы снежня Нацыянальны акадэмічны тэатр балета Рэспублікі Беларусь ушаноўваў лаўрэатаў прэміі "Філіп Морыс Дэбют" і "Жыццё ў мастацтве". Кампанія "Філіп Морыс" падтрымлівае балет з 1977 года. У Беларусі прэмію ўручаюць з 1997 года. Характэрна, што намінантаў і лаўрэатаў вызначае незалежная журы, якое не абмяркоўвае сваё рашэнне з "Філіп Морыс", а толькі паведамляе яго. Прадстаўнік кампаніі Ігар Альхімовіч кажа на гэты конт, што так было заўсёды, бо кожны павінен займацца сваёй справай. Грашовае выражэнне прэміі — 5 і 2,5 тысячы долараў. Сёлета ў Беларусі прэмія маладому артысту ўручалася восьмы раз. Яе атрымала Людміла Кудраўцава.

— Заканчэнне на 15-й стар. —

Лідзіруе "Керамін"

У Лядовым палацы ў Мінску адбыўся хакейнаы матч чэмпіянату "ВЕХЛ" (Усходне-еўрапейская хакейная ліга) паміж лідэрамі гэтых спаборніцтваў камандамі "Керамін" Мінск — "ХК Гомель". Перамогу ў гэтым матчы атрымала каманда "Керамін" з лікам 5:2.

У сустрэчы з камандай Латвіі "Керамін" зноў пацвердзіў сваё лідэрства: перамог з лікам 12:4.



Востры момант матча з камандай Латвіі.

Фота Генадзя СЯМЁНАВА, БелТА.

экстрым

Беларусы пакарылі самую высокую гару Паўднёвай Амерыкі

Удзельнікі першай беларускай экспедыцыі да вяршыні гары Аканкагуа ў Аргенціне ўзшылі на самую высокую гару Паўднёвай Амерыкі. Як расказаў па тэлефоне кіраўнік экспедыцыі Сяргей Варывода, нягледзячы на шквалісты вецер і лівень, беларускай камандзе "Сем вяршынь" удалося ўзняць Дзяржаўны сцяг Рэспублікі Беларусь на вяршыню Андаў, на вышыню 6 960 метраў над узроўнем мора.

Сяргей Варывода адзначыў, што ўдзельнікі адмовіліся ад узыходжання па найбольш простае класічнаму шляху, альпіністы-аматары абышлі пік з усходу і падняліся на вяршыню з боку Польскага ледніка. Нагадаем, Аканкагуа ("Каменны вартаўнік" — так з мовы інкаў перакладаецца назва гары) да гэтага часу не пакараў ні адзін беларускі альпініст.

Мэта аматарскага альпінісцкага праекта "Сем вяршынь" — папулярызацыя здаровага ладу жыцця. Яго ўдзельнікі прапагандуюць актыўныя віды адпачынку і ўдзельнічаюць не толькі ў горных узыходжаннях, але і ў іншых формах спартыўнага турызму.

Юлія ВАНІНА, БелТА.

Падпіска-2004. Будзем разам!

Шаноўныя чытачы "Голасу Радзімы"! Каб наша сувязь не спынілася, раім паклапаціцца аб падпісцы. Нагадваем, што «ГР» уключаны ў падпісныя каталогі БЕЛАРУСІ, ЛІТВЫ, УКРАЇНЫ, РАСІІ.

У іншых краінах лепш аплаціць атрыманне газеты чэкам, даслаўшы яго ў рэдакцыю. Кошт гадавога комплекта для краін Еўропы — 50, ЗША, Аўстраліі, Аргенціны і іншых краін далёкага замежжа — 60 еўра.

афіцыйна

Устойлівая тэндэнцыя ўмацавання нацыянальнай валюты

Пачатак на 1-й стар.

Прэзідэнт заслухаў справаздачу аб выкананні яго даручэнняў па будаўніцтву жылля ў 2004 годзе, у тым ліку аб узвядзенні 5 дамоў на кожным сельскагаспадарчым прадпрыемстве. Урадам і Нацыянальным банкам Беларусі адшуканы на гэтыя мэты дадатковыя рэсурсы. Толькі на будаўніцтва жылля ў гэтым годзе — 252 мільярды беларускіх рублёў. Акрамя таго, у адпаведнасці з указамі кіраўніка дзяржавы банкаўская сістэма павоіла льготнае кредытаванне (ААБ "Беларусбанк" выдзяляе 500 мільярдаў рублёў замест 240

мільярдаў у мінулым годзе). У цэлым у 2004 годзе плануецца пабудаваць 3 мільёны 500 тысяч квадратных метраў жылля (на 15 працэнтаў больш за практычны ўвод у 2003 годзе).

У ходзе даклада ішла размова і аб рабоце над праграмай адраджэння беларускай вёскі. У бліжэйшы час кіраўніку дзяржавы будуць унесены прапановы ўрада і Нацыянальнага банка аб дадатковым адшуканні не менш як 200 мільярдаў рублёў для рэалізацыі праграмы ў гэтым годзе.
Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

перспектывы

Урад Беларусі зацвердзіў комплекс мер па павышэнні канкурэнтаздольнасці нацыянальнай эканомікі

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь зацвердзіў комплекс мер па выкананні праграмы структурнай перабудовы нацыянальнай эканомікі краіны і павышэнні яе канкурэнтаздольнасці.

Як паведамілі ў беларускім урадзе, у адпаведнасці з пастановай Саўміна №1682 у кароткатэрміновай і сярэднетэрміновай перспектыве прадугледжаны шэраг інстытуцыйных пераўтварэнняў, мерапрыемстваў па развіцці навукі і інвацыійнай дзейнасці, прамысловасці, аграпрамысловага комплексу, будаўніцтва, ЖКГ, меры па ўдасканаленні сацыяльна-культурнай сферы.

Адносна агульнасістэмных мер і інстытуцыйных пераўтварэнняў урад Беларусі да 2005 года мае намер завяршыць рэгуляванне пытанняў стварэння гаспадарчых груп і карпаратыўных структур разам з удасканаленнем заканадаўства рэспублікі, якое рэгламентуе адносіны ў сферы банкруцтва.

У перыяд да 2010 года плануецца стварыць цывілізаванае канкурэнтнае асяроддзе праз ажыццяўленне дзяржаўнага антыманапольнага кантролю за нядобра сумленнай канкурэнцыяй, завяршыць лібералізацыю цэнаўтварэння і пераход да фарміравання цэн з улікам кан'юнктуры рынку, сфарміраваць нарматыўную базу для актывізацыі малога і сярэдняга бізнесу. Разам з гэтым у праграме дэкларуецца захаванне і развіццё прыватнапрамысловых арганізацый з улікам удасканалення да 2010 года заканадаўства па гэтых пытаннях з мэтай стварэння спрыяльных умоў для прыцягнення інвестыцый.

Да 2006 года ўрад Беларусі мае намер прывесці нормы бухгалтарскага ўліку і справаздачнасці Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з патрабаваннямі міжнародных стандартаў, а да 2008 года завяршыць укараненне міжнародных стандартаў фінансавай справаздачнасці.

У сферы бюджэтна-падатковай палітыкі краіны плануецца да 2010 года забяспечыць пазтапнае зніжэнне цэнтралізацыі дзяржавай фінансавых рэсурсаў у адносінах да ВУП з улікам максімальнай кансалідацыі ў бюджэце ўсіх пазабюджэтных крыніц фінансавання.

З мэтай навукова-тэхнічнага развіцця вытворчасці рэспублікі да 2005 года ўрад Беларусі плануе распрацаваць комплексны прагноз навукова-тэхнічнага прагрэсу Беларусі на 2006–2025 гады, праект прыярытэтных накірункаў навуковай, навукова-тэхнічнай і інвацыійнай дзейнасці на 2006–2010 гады з улікам распрацоўкі адпа-

веднага пераліку дзяржаўных навукова-тэхнічных праграм. У 2004–2005 гадах плануецца стварыць дзяржаўны навукова-вытворчыя цэнтры па найважнейшых тэхналагічных накірунках на базе вядучых галіновых, акадэмічных арганізацый і вышэйшых навучальных устаноў. Для стварэння ўмоў прыцягнення замежных інвестыцый да 2009 года запланаваны пераход на новую сістэму тэхнічнага нарміравання і стандартызацыі, улічваючы, што да 2006 года будзе завершаны пераход прамысловых прадпрыемстваў на сертыфікацыю сістэм якасці ISO 9000, сістэм кіравання навакольным асяроддзем серыі ISO 14000.

У сферы прамысловай вытворчасці краіны ўрад Беларусі мае намер да 2005 года забяспечыць выхад прадпрыемстваў рэспублікі на ўзровень рэнтабельнасці не менш як 15 працэнтаў, а да 2010 года — 24 працэнтаў, прадугледжваючы пры гэтым рэструктурызацыю прадпрыемстваў, якія не працуюць або працуюць неэфектыўна. Прадугледжваецца, што да 2005 года доля новай прадукцыі ў агульным аб'ёме прамысловай вытворчасці складзе 13,5 працэнта і 26 працэнтаў у 2010 годзе. На перыяд да 2007 года запланавана структурная перабудова электраэнергетыкі і яе адаптаванне да рыначных умоў.

Праграма развіцця АПК Беларусі мае на мэце забяспечэнне да 2010 года аб'ёму вытворчасці збожжа ў памеры 7,3–7,5 мільёна тон, бульбы — 9–10 мільёнаў тон, агародніны — 1,8–2 мільёны тон, малака — 7,3–7,5 мільёнаў тон, мяса ў жывой вазе — 1,2–1,3 мільёна тон, ільнова-вакна — 60 тысяч тон, яек — 3,7–3,8 мільярда штук. Гэтыя паказчыкі прадугледжваюць давадзненне ўзроўню рэнтабельнасці ў сельгасарганізацыях па прадукцыі раслінаводства да 40 працэнтаў і жылвагадоўлі да 20 працэнтаў.

Развіццё жыллёва-камунальнай гаспадаркі Беларусі прадугледжвае да 2008 года перавод галіны ЖКГ на бясстратны ўзровень функцыянавання і стварэнне канкурэнтаздольнага асяроддзя ў сферы эксплуатацыі жыллёвага фонду ў мэтах зніжэння сабекошту і аб'ёму бюджэтнага субсідзіравання.

Пасольства Рэспублікі Беларусь у Расійскай Федэрацыі.

мяжа



Памежны сервіс Брэста

Брэст з рабочай паездкай наведваў віцэ-прэм'ер Андрэй Кабякоў. У праграму наведвання былі ўключаны 9 розных прадпрыемстваў і пагранічных пераходаў ППТА "Казловічы" і ППТА "Варшаўскі мост", дзе быў адкрыты комплекс прыгранічнага сервісу.
НА ЗДЫМКАХ: новы будынак ППТА "Варшаўскі мост"; начальнік таможні "Заходні Буг" Вячаслаў ОСІНЦАЎ расказвае пра аснашчэнне новай памяшканняў таможні віцэ-прэм'еру Андрэю КАБЯКОВУ і губернатару Брэсцкай вобласці Васілю ДАЎГАЛЁВУ (злева).



Фота Гамана КАБЯКА, БелТА.

наша марка

Сімвал 2004 года ад

Мінскага фарфоравага завода

Прадукцыя Мінскага фарфоравага завода даўно вядомая і папулярная на Беларусі: яна даступная па кошту і прывабная. Намеснік дырэктара ААТ "Мінскі фарфарава завод" па камерцыйных пытаннях Уладзімір Кадэў гутарыць з нашым карэспандэнтам падвёў вытворчыя вынікі мінулага года, паведаміў пра традыцыі і перспектывы развіцця прадпрыемства.

— За мінулы год нашым заводам было выпушчана каля 3 мільёнаў 900 тысяч вырабаў больш за 500 найменняў. Распрацавана 19 відаў ручнога роспісу, 16 новых форм (талеркі, кубачкі, сувеніры). Аб'ём у рублях — больш за 3 мільярды, — зазначыў Уладзімір Яўгенавіч. — Больш актыўна займаемся вывучэннем попыту, выконваем заказы. Нядаўна быў вялікі заказ сувенірных талерак для горада Сочи. Па заказе царквы (каля Дома міласэрнасці ў Мінску) робім упрыгажэнні для іканастаса. Выраблялі прызы для кінафестывалю "Лістапад". З разбіцця менавіта нашай талеркі пачынаўся "Лістапад-2003". Да кожнага Новага года выпускаем статуэткі з сімвалам года. На гэты раз атрымалася прыгожая малпачка, якая можа стаць цудоўным падарункам на працягу ўсяго 2004 года. Выпускаем таксама сувеніры да рэлігійных свят (калядныя звяночкі, велікодныя яйкі), юбілей-

ныя медалі і ўсё, што пажадае заказчык.

— У якія краіны Мінскі фарфарава завод экспартуе сваю прадукцыю?

— Перш за ўсё ў Расію, Малдову, Эстонію, Украіну. Трэба зазначыць, што сувенірныя вырабы карыстаюцца попытам за мяжой, асабліва тыя, што дэкарыруюцца кобальтам, з пейзажамі Беларусі.

Беларускія пакупнікі таксама з задавальненнем набываюць нашы дэкарыраваныя вырабы. Карыстаюцца попытам сталовыя сервізы, "россыпам" (па адной, дзве, тры) талеркі, кубачкі, чайнікі.

Наш Мінскі фарфарава завод заўсёды стараецца задаволіць патрабаванні заказчыкаў і бярэцца за выкананне самых разнастайных заказаў. Так працаваць няпроста, але цікава.

Святлана КАРПУЧОК.

навінкі

Уласная дажджавальная ўстаноўка эканоміць 7,5 мільёна еўра

Мабільная дажджавальная ўстаноўка ўласнай вытворчасці з'явіцца ў хуткім часе ў Беларусі.

Плануецца, што асваенне прамысловага выпуску тэхнічнага сродку пачнуць НВА "Цэнтр" і Гомельскі радыёзавод. А канструкцыя яго распрацавана вучонымі Інстытута механізацыі сельскай гаспадаркі Нацыянальнай акадэміі навук. Асаблівасцю навінкі з'яўляецца перамяшчэнне па полі арасальнай цялежкі з далёкаструменным апаратам за кошт гідрадынамічнай энергіі вады, якая падаецца пад ціскам. Шырыня каляныя машыны рэгулюецца, таму ўстаноўка можа працаваць у міжрадоўях любой культуры. Дажджаваннем ахопліваецца ўчастак шырынёй 90 метраў і даўжынёй 400 метраў.

У канструкцыі выкарыстаны высокатэхналагічныя камплектуючыя вядучыя заходніх вытворцаў арасальнай тэхнікі, што гарантуе надзейнасць гідрапрыёмніка і ўсёй машыны. Эксплуатацыя доследнага ўзору ў гаспадарцы "Брылёва" Гомельскай вобласці паказала, што тэрмін акупнасці гэтай машыны ў засушлівых умовах мінулага года склаў 1,5 месяца пры яе кошце 30 тысяч долараў. Падлічана, што адмова ад імпарту падобнай тэхнікі (а яе патрэбна 1 500 штук) дазволіць эканоміць 7,5 мільёна еўра.

Унікальны прэпарат

У канцы мінулага года Гродзенскі завод медпрэпаратаў выйшаў на практычную магчымасць па вытворчасці лекавых сродкаў у выглядзе таблетак.

Упершыню выпушчаны пробныя партыі лейцыну, які аказвае імунастимулюючае і анабалітычнае дзеянне, рэгулюе абмен рэчываў у арганізме, з'яўляецца зыходным матэрыялам для сінтэзу бялку і карэктарам амінакіслотнага дысбалансу ў анкалагічных хворых. Створаны таксама тавамін, які прымяняюць пры лічэнні таксічных лекавых і алкагольных пашкоджанняў печані, цырозу печані і гепатыту. Гродзенскі завод медпрэпаратаў — адзіны ў Беларусі па выпуску арыгінальных лекавых прэпаратаў на аснове высокачышчаных амінакіслот — лейцыну і таваміну, аналагі якім ёсць толькі ў ЗША і Японіі. Усяго ў мінулым годзе на прадпрыемстве было выпушчана 6 мільёнаў 107 тысяч упаковок (па 10 таблетак кожная) лекавых сродкаў. На гэтыя мэты заводу быў выдзелены 1 мільярд рублёў беспрацэнтнай пазыкі.



Упакоўка таблетак.

Фота Віктара ДЗІДАРАВА, БелТА.

пасля чарнобыля

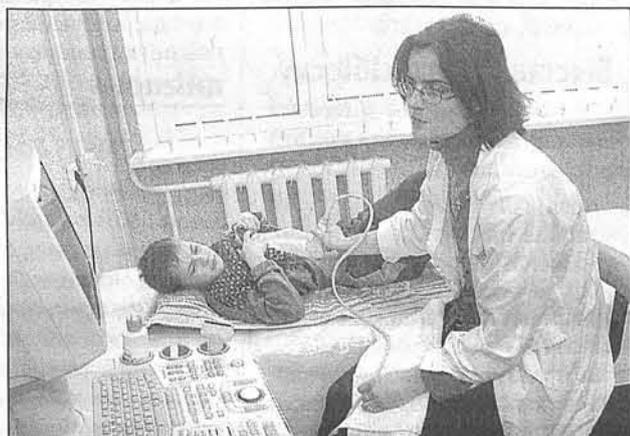


"Жамчужына" пад Лепелем

Дзіцячы рэабілітацыйна-аздараўленчы цэнтр "Жамчужына" размясціўся на тэрыторыі былой вайсковай часці "Бароўка" пад Лепелем. Тут праходзяць аздараўленне дзеці, якія пацярпелі ад аварыі на ЧАЭС. Для іх створаны ўсе ўмовы для лячэння, адпачынку і вучобы.

НА ЗДЫМКАХ: у дзіцячым рэабілітацыйна-аздараўленчым цэнтры "Жамчужына".

Фота Аляксандра ТАЛОЧКІ, БелТА.



напярэдадні

Тураў рыхтуецца да свята беларускага пісьменства

Адзін з самых старажытных гарадоў Беларусі Тураў рыхтуецца стаць другі раз цэнтрам беларускага пісьменства.

Свята адбудзецца ў верасні бягучага года, а аргакамітэт ужо сабраўся на першае пасяджэнне, дзе абмяркоўваліся пытанні яго правядзення. У пасяджэнні ўдзельнічалі віцэ-прэм'ер Беларусі Уладзімір Дражын, міністр культуры Леанід Гуляка і іншыя міністры, ад работы ведамстваў якіх залежыць правядзенне свята. Асобная ўвага надаецца добраўпарадкаванню Турава, але сярод асноўных мерапрыемстваў — адкрыццё ў Гомелі помніка легендарнаму асветніку Кірылу Тураўскаму і будаўніцтва на захаваным падмурку на Замкавай гары ў Тураве хрысціянскага храма.

Сяргей ХАЛАДЗІЛІН, БелТА.

бізнес-клуб

"МАЗы" для поўначы

На тэрыторыі Ханты-Мансійскай аўтаномнай акругі працуе каля 40 тысяч адзінак тэхнікі і аўтатранспарту, якія зроблены ў Беларусі.

Такія даныя прывёў першы намеснік старшыні ўрада Ханты-Мансійскай аўтаномнай акругі Вячаслаў Навіцкі, які на чале дэлегацыі акругі пабываў з візітам у Беларусі. У ходзе візіту адбылася канферэнцыя дзелавых колаў Мінска і Ханты-Мансійскай аўтаномнай акругі. Беларускі бок на ёй прадстаўляў першы намеснік старшыні Мінскага гарвыканкама Мікалай Ярохаў.

Ён расказаў расійскім гасцям аб эканамічным патэнцыяле сталіцы.

Вячаслаў Навіцкі паведаміў, што ў мінулым годзе сярод суб'ектаў федэрацыі Расіі рэгіён заняў першае месца па аб'ёму вытворчасці. Па яго словах, у акрузе зацікаўлены ў пастаўках беларускіх грузавых аўтамабіляў,

кранавай тэхнікі для эксплуатацыі на нафтагазавых радовішчах і лесанарыхтоўках. Цяпер тут занята больш за 4 тысячы грузавых аўтамабіляў "МАЗ", 450 машын Мінскага завода колавых цягачоў, 6 тысяч пагрузчыкаў "Амкадор-Ударнік". У бягучым годзе плануецца павялічыць заказы на мінскія аўтобусы, якіх у акрузе пакуль толькі дзесяць. У рэгіёне чакаюць таксама беларускую мэблю, іншыя спажывецкія тавары.

Госці наведалі Мінскі аўтамабільны завод і Мінскі завод колавых цягачоў. Быў падпісаны пратакол паміж Мінскім гарвыканкам і ўрадам Ханты-Мансійскай аўтаномнай акругі.

Лілія КРАПІВІНА, БелТА.

ДАВЕДКА. Колькасць пастаяннага насельніцтва Ханты-Мансійскай аўтаномнай акругі 1 433 тысячы чалавек. На тэрыторыі акругі пражываюць прадстаўнікі 123 нацыянальнасцей. Эканоміка мае індустрыяльную накіраванасць. Сярод рэгіёнаў Расійскай Федэрацыі акруга займае першае месца па аб'ёму прамысловы вытворчасці (абганяючы па гэтым паказчыку нават Маскву) і па здабычы нафты, 2-е месца па вытворчасці электраэнергіі, аб'ёму інвестыцый у асноўны капітал і па знешнегандлёваму абароту і 3-е месца — па здабычы газу. Як і ў Мінску, вялікая ўвага надаецца развіццю турызму, знешняму гандлю, міжнародным адносінам, дзейнасці выстаў, будаўніцтву.

Працяг тэмы на 13-й стар.

рэгіёны

Магілёўшчына адзначыла 66-годдзе

15 студзеня 1938 года рашэннем Вярхоўнага Савета СССР была створана Магілёўская вобласць. На карце Беларускай ССР з'явілася новая адміністрацыйна-тэрытарыяльная адзінка плошчай 29 тысяч квадратных кіламетраў з цэнтрам у горадзе Магілёве.

3 таго часу мінула 66 гадоў. Гэты шлях не быў усыпаны ружамі. Нялёгка вырашаліся ў першыя гады складаныя народнагаспадарчыя і выхаваўчыя задачы, праблемы арганізацыі новага жыцця.

Але асабліва цяжкія выпрабаванні выпалі на долю Магілёўшчыны, як, дарэчы, і ўсёй Беларусі, у страшнае ліхалецце гітлераўскага нашэсця. Аднак магілёўчане выстаялі. І цяпер рыхтуюцца шырока і ўрачыста адзначыць 60-ю гадавіну вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і 60-годдзе слаўнай перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне.

Працаўнікам Магілёўскай вобласці ёсць чым ганарыцца. Яны ўносяць дастойны ўклад у рэфармаванне эканомікі, развіццё айчыннай навукі, культуры, сацыяльнай сферы. Сваім талентам, працавітасцю, высокім інтэлектам яны садзейнічаюць росту аў-

тарытэту прыдняпроўскага краю і наогул краіны.

Магілёўшчына стала перспектыўным дзелавым партнёрам, выходзіць на рынкі многіх краін свету. З ёю выгадна мець справу. Яна па-сапраўднаму зарэкамендала сябе краем працавітых людзей, краем неабмежаваных магчымасцей. Яе дасягненні ва ўсіх сферах сацыяльна-эканамічнага жыцця з года ў год больш важкія. Яна ўпэўнена становіцца на шлях інтэнсіўнага развіцця, павялічвае эканамічныя метады кіравання. І сёлетні свой дзень нараджэння адзначыла дастойна, перш за ўсё ў вырашэнні прыярытэтных задач нашай дзяржавы — пашырэння экспертных магчымасцей, будаўніцтва жылля, забеспячэння харчовай бяспекі краіны. Выкананы, а па многіх пазіцыях і перавыкананы прагнозы рубяжы 2003 года.

Вобласць упэўнена ступіла ў новы, 2004 год.

Гасцінічны комплекс у вёсцы Каменюкі

У 2004 годзе ў Нацыянальным парку "Белавежская пушча" будзе значна пашырана інфраструктура для развіцця турызму, паведамліла намеснік дырэктара галоўнага запаведніка краіны Ганна Дзенгубенка.

У першую чаргу, гэта закране гасцінічны комплекс. Да дзвюх гасцініц павінны дадацца новыя. Адна з іх у вёсцы Каменюкі, дзе вядзецца рэканструкцыя, будзе абсталявана для дзіцячых і масавых турыстычных груп з адносна недарагой аплатай паслуг гасцінічнага сервісу. А ў будучым годзе тут жа, у Каменюках, з'явіцца гасцініца павышанай камфартабельнасці (з саунай, басейнам, трэнажорнай залай і іншымі сучаснымі аtryбутамі на 30 чалавек.

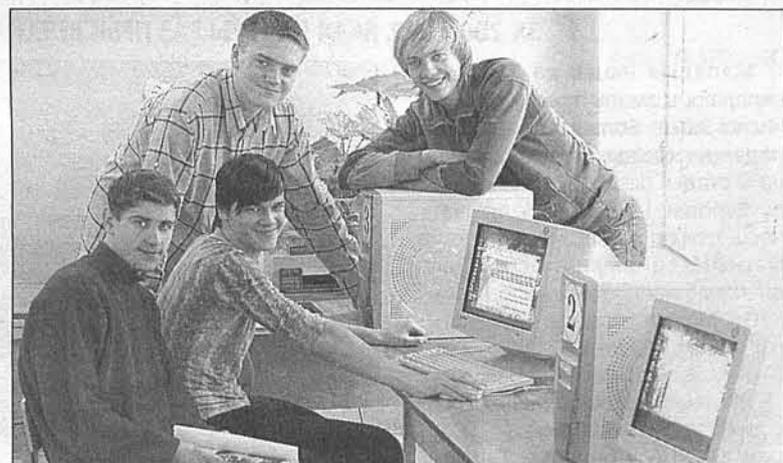
У належны парадак будуць прыведзены таксама адміністрацыйны корпус, дзёзючыя гасцініцы, 3 гасцявыя домкі, колькасць якіх плануецца павялічыць, аб-

екты харчавання. Акрамя таго, завершыцца будаўніцтва гандлёвых кропак у адкрытай нядаўна рэзідэнцыі беларускага Дзеда Мароза. Прыцягненню вялікай колькасці турыстаў, па словах А.Дзенгубенкі, будзе садзейнічаць і прынятае нядаўна беларускім і польскім бакамі рашэнне аб аднаўленні работы ў пушчы спрощанага пункту пропуску на сумеснай граніцы.

Цяпер турысты без праблем змогуць знаёміцца з белавежскімі славуцімі мясцінамі як у беларускай, так і ў польскай частках запаведніка.

Канстанцін СЕЛЬСКІ.

Гомельскія вундэркінды



На конкурсе сайтаў "Школьны адукацыйны рэсурс беларускага Інтэрнэта", які прайшоў у Цэнтры інфармацыйных рэсурсаў і камунікацый пры БДУ, група старшакласнікаў з Гомельскай СШ № 10 імя А.Пушкіна ўдасцілася высокага звання лаўрэатаў у намінацыі "Сайты агульнаадукацыйных устаноў". Распрацаваны школьнікамі сайт "Установа адукацыі СШ № 10 імя А.Пушкіна горада Гомеля" быў аднадушна прызнаны лепшым.

НА ЗДЫМКУ: стваральнікі школьнага сайта Дзмітрый КАЛЕСНІКАЎ, Аляксандр КОТАЎ, Максім МАЛІЯРЭНКА і Валянцін РАХМАНЬКО.

Фота Сяргея Халадзіліна, БелТА.

рэйтывг

Беларусь — адна з самых бяспечных дзяржаў свету

Брытанскі даследчыцкі цэнтр World Markets research center надрукаваў справаздачу "Індэкс тэрарыстычнай актыўнасці ва ўсіх краінах свету", якая адразу ж была названа сенсацыйнай.

Аўтары даследавання сцвярджаюць, што ў 2004 годзе тэрарысты будуць пагражаць у першую чаргу інтарэсам Калумбіі, Ізраіля, Пакістана і Злучаных Штатаў Амерыкі. На дзесятым месцы апынулася Вялікабрытанія, якая, на думку даследчыкаў, стане мішэнню тэрарыстаў за свае сувязі з Вашынгтонам.

Дзяржавы, што выступілі супраць іракскай вайны, маюць куды менш шанцаў сутыкнуцца з тэрорам, чым саюзнікі Белага

дома. Так, Францыя аказалася на 23-м, а Германія аж на 41-м месцы ў спісе патэнцыяльных ахвяр тэрарызму. У "гарачую дзесятку" следом за ЗША трапілі Філіпіны, Афганістан, Інданезія, Ірак, Індыя і Шры-Ланка. Расія таксама трапіла ў групу павышанай рызыкі і заняла 16-е месца, што вышэй за Алжыр ці Йемен. Замыкаюць спіс Андора, Беларусь, Ліхтэнштэйн і Славакія, якія занялі месцы з 181-га па 185-е.

канферэнцыя

У Мінску адбылася міжнародная канферэнцыя "Сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі і сацыяльная значнасць бібліятэк", у якой прынялі ўдзел супрацоўнікі бібліятэк і інфармацыйных цэнтраў з Беларусі, Расіі, Украіны, Прыбалтыкі.

Інфармацыйныя тэхналогіі і сучасная бібліятэка

У межах канферэнцыі прайшла выстава "Інфармацыйныя прадукты і паслугі бібліятэк Беларусі" (а прасцей, поўны каталог кніг, часопісаў, газет і іншых выданняў, змешчаных у бібліятэках краіны, і тое, як яны там прадстаўлены: у камп'ютэры ці на звычайных кардонах картках). На прэзентацыі навукова-метадычнага цэнтра "Электронная кніга БДУ" было расказана аб працы па праектаванні і распрацоўцы электронных кніг (электроннай бібліяграфіі — кароткай характарыстыкі кніг).

Сістэме комплекснай аўтаматызацыі беларускіх бібліятэк

была прысвечана прэзентацыя "ІРБІС у Беларусі". Аўтаматызаваныя бібліятэчна-інфармацыйныя сістэмы "ALIS-2000" і "ALIS-BNU", прызначаныя для інфарматызацыі агульных і ўніверсітэцкіх бібліятэк з мэтай арганізацыі доступу да знешніх рэсурсаў, былі прадстаўлены на прэзентацыі іх распрацоўшчыка ААА НПФ "ІНЕАК" (гэта азначае, што ў далейшым можа з'явіцца нешта накшталт камп'ютэрных картатэк бібліятэк Беларусі з сувяззю іх праз Інтэрнэт).

Ксенія ЛАЗАРЧЫК.

аспект праблемы

Мільярд падлеткаў у свеце патрабуюць увагі да сваіх праблем

ФОНД ААН У ГАЛІНЕ НАРОДНАСЕЛЬНІЦТВА (ЮНФПА) ПАДРЫХТАВАЎ ШТОГАДОВУЮ СПРАВАЗДАЧУ ЗА 2003 ГОД, ЯКАЯ НА ГЭТЫ РАЗ ПРЫСВЕЧЕНА ПАДЛЕТКАМ

Маладыя людзі да 25 гадоў складаюць амаль палову насельніцтва Зямлі. Большасць з іх прыпадае на краіны, што знаходзяцца ў стадыі развіцця. Насельніцтва Еўропы, і Беларусі ў прыватнасці, старэе. У бліжэйшы час няма магчымасці змяніць сітуацыю шляхам павелічэння нараджальнасці. Можна толькі зрабіць жыццё маладых больш якасным і імкнуча вырашаць іх праблемы.

Як падкрэсліла на прэзентацыі справаздачы каардынатар праграм ЮНФПА ў Беларусі Таццяна Гаплічнік, складанасць сітуацыі ў тым, што цяжка знаходзіць рэсурсы для маладзёжных праграм. Усе разумеюць: праз пэўны час яны прынясуць дывідэнды. Але менавіта з-за адлегласці ад моманту ўкладання да часу, калі з'явіцца вынікі, у многіх краінах патрэбнасці маладых ужо не з'яўляюцца прыярытэтнымі. Многія падлеткі сутыкаюцца з масавай галечай і недасягальнасцю адукацыі.

Беларусь на дзяржаўным уз-



роўні пастаянна трымае праблемы моладзі ў полі зроку. Як паведаміла Ірына Чуткова, супрацоўнік Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, у нашай краіне прынята Нацыянальная праграма дэмаграфічнай бяспекі, а таксама Нацыянальны план па забеспячэнні гендэрнай роўнасці. Захаванне, падтрымка сям'і — адзін з прыярытэтаў гэтых дакументаў, бо сёння ў Беларусі 350 тысяч няпоўных сямей.

Якія яшчэ праблемы актуаль-

коратка

Найвышэйшае права

У Нью-Йорку завяршыў работу Трэці камітэт 58-й сесіі Генеральнай Асамблеі ААН, дзе наша дэлегацыя сумесна з дэлегацыяй Кубы прадставіла праект рэзалюцыі аб праве народаў на мір у якасці ўмовы ажыццяўлення ўсіх правоў чалавека. Праект атрымаў падтрымку большасці дзяржаў і быў прыняты 108 галасамі.

Беларусь пашырыць

міратворчую дзейнасць У 2004-2005 гадах супрацоўніцтва Беларусі і НАТО ў рамках праграмы "Партнёрства дзеля міру" (ПДМ) прыкметна актыўнізеца. Пра гэта заявіў статс-сакратар, памочнік міністра абароны Беларусі на пытаннях ваеннай палітыкі генерал-маёр Сяргей Булыгін.

Ён паведаміў, што індывідуальная праграма партнёрства на 2004-2005 гады прадугледжвае выдзяленне беларускага падраздзялення для падрыхтоўкі да ўдзелу ў міратворчых аперацыях.

"Для гэтых мэт будзе выдзелены спецыяльны кантынгент, у склад якога, у прыватнасці, увайдучь авіяцыя і медыцынскія сілы", — сказаў Сяргей Булыгін. Ён не выключылае, што да канца 2005 года гэты кантынгент прыме ўдзел у вучэннях НАТО.

Выстава ў Новасібірску

З 12 па 15 лютага ў Новасібірску пройдзе першая выстава "Беларусь-2004".

Арганізатарам яе выступае ўнітарнае прадпрыемства "БелІнтэрЭкспа" Беларускай гандлёва-прамысловай палаты сумесна з Міністэрствам гандлю і замежных спраў нашай краіны.

Выстава будзе насіць універсальны характар. Безумоўна, гэта стварае дадатковыя магчымасці для беларускіх вытворцаў заявіць пра сябе на рынку данага рэгіёна.

Падрыхтавала Галіна ВІР.

дабрачыннасць

"Сонца — дзецям Чарнобыля"

Аддзяленне псіхалагічнай рэабілітацыі для дзяцей і падлеткаў, якія пакутуюць ад анкагематалагічных захворванняў, з'явіцца ў Астрашчыцкім Гарадку.

Фінансаванне гэтага праекта ўзялі на сябе германскія добрачынныя арганізацыі, якія цесна супрацоўнічаюць з грамадскім аб'яднаннем "Беларускае рэспубліканскае таварыства "Дзеці ў бядзе". Германія — самы актыўны замежны партнёр у аказанні дапамогі анкахворым дзецям.

Неацэнны ўклад унесла нямецкае таварыства "Сонца — дзецям Чарнобыля". Дзякуючы яму, у Астрашчыцкім Гарадку пабудаваны цэнтр аздаравлення для дзяцей з бацькамі, адкрыты аддзяленне рэабілітацыі для хворых падлеткаў на базе Рэспубліканскай клінічнай бальніцы "Аксакаўшчына".

Добрай феяй называюць дзеці Хільдэгард Вэбэр. Як прызналася жанчына, Беларусь стала для яе другой радзімай (яна прыязджала да нас ужо больш за 30 разоў), а беларускія дзеці — роднымі. Кожны год з яе дапамогай каля 20 хворых падлеткаў папраўляюць сваё

кнігарня

Выданні з японскім акцэнтам

Часовы павераны ў справах Японіі ў Беларусі Акіра Татэяма ўручыў Нацыянальнай бібліятэцы Рэспублікі Беларусь камплект з 21 кнігі ад японскага Фонду па прадстаўленні літаратуры. На цырымоніі прысутнічаў намеснік міністра культуры Беларусі Валерый Гедройц. НА ЗДЫМКУ: кнігі, перададзеныя ў дар.

Фота Генадзя СЯМЁНАВА, БелТА.



малады чалавек становіцца ахвярай СНІДу. У Беларусі амаль 90 працэнтаў заражэнняў ВІЧ прыпадае на людзей ва ўзросце 15-29 гадоў. Большасць хворых — мужчыны-наркаманы. Але апошнім часам відавочная дынаміка росту заражэнняў палавым шляхам. Калі ў 1996 годзе такіх выпадкаў было 7,4 працэнта ад агульнай колькасці, то летась ужо 32,9 працэнта. Нягледзячы на даступнасць, шырокую распаўсюджанасць інфармацыі пра хваробу, статыстыка сведчыць пра складанасць сітуацыі: маладосць — перыяд жыцця, калі чалавек схільны да рызыкі і неабдуманых паводзін. Гэта адбываецца і на рэпрадуктыўным здароўі.

Усё большая колькасць маладых людзей у свеце плануюць уступленне ў шлюб у больш познім узросце, а сексуальнае жыццё пачынаюць даволі рана. Таму спецыялісты ААН лічаць неабходным даць моладзі магчымасць карыстацца паслугамі ў сферы рэпрадуктыўнага здароўя, якія б адпавядалі яе патрэбам.

Інакш з'яўляюцца сумныя факты. Па выніках сацыялагічнага даследавання, што праводзілася пры падтрымцы фонду ЮНФПА, толькі 5-я частка апытаных маладых людзей рэгулярна карыстаецца сучаснымі процізачаткавымі сродкамі. У названай галіне

відавочны недахоп інфармацыі. Традыцыйна тэма з'яўляецца табу як у школах, так і ў сям'ях. Моладзі, асабліва ў сельскай мясцовасці, няма куды звярнуцца па неабходную інфармацыю, нягледзячы на прысутнасць псіхалагаў, сацыёлагаў амаль у кожнай школе. Прычына — непадрыхтаванасць да абмеркавання тэмы з-за яе спецыфічнасці.

Т. Гаплічнік паведаміла, што фонд ЮНФПА сумесна з Міністэрствам аховы здароўя і добрачыннай арганізацыяй "Надзея-экспрэс" рэалізуе ў бягучым годзе праект па інфармаванні і паслугах для падлеткаў і моладзі ў галіне рэпрадуктыўнага здароўя, які разлічаны да 2007 года. Згаданы праект мае мэту шляхам інфармавання моладзі знізіць колькасць захворванняў на СНІД і ў цэлым прапагандаваць здаровы лад жыцця. Характэрна, што працаваць спецыялісты будуць не толькі ў сталіцы, але і ў рэгіёнах. Ужо падрыхтавана 107 урачоў, якія ў стане якасна кансультаваць моладзь. Ёсць спецыялісты сярод валанцёраў, гатоўны працаваць па метаду "роўны навукае роўнага" ў галіне рэпрадуктыўнага здароўя.

НА ЗДЫМКУ: Таццяна ГАПЛІЧНІК і Ірына ЧУТКОВА.

Алена СПАСЮК.
Фота Яўгена КАЗЮЛІ.



Уручаны даверчыя граматы



Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка прыняў даверчыя граматы паслоў Венгрыі Феранца Контра, Ірландыі Джасціна Хармана і Народнай Рэспублікі Бангладэш Назімулы Чаўдхуры.

Усяго ў Беларусі функцыяніруюць 33 пасольствы, 12 консульскіх устаноў замежных дзяржаў, 12 прадстаўніцтваў міжнародных арганізацый, 76 паслоў замежных дзяржаў акрэдытавана ў Беларусі па сумаішчальніцтву.

Фота БелТА.

ПАМЯЦЬ

Урачыстасці з нагоды вызвалення Варшавы

У Варшаве адбылося ўрачыстае ўскладанне вяноў на могілках - маўзалеі савецкіх салдат і магіле Невядомага салдата, прысвечанае 59-й гадавіне вызвалення Варшавы ад фашысцкіх захопнікаў.

На могілках-маўзалеі савецкіх салдат пахавана 22 тысячы савецкіх воінаў, якія загінулі ў студзені 1945 года падчас вызвалення Варшавы.

Ва ўскладанні вяноў прынялі ўдзел міністр па справах ветэранаў і рэпрэсаваных асоб Польшчы Ян Турскі, паслы Беларусі, Расіі, прадстаўнікі Міністэрстваў абароны, унутраных спраў, гарадскіх уладаў, грамадскасці.

Каля помнікаў была выстаўлена ганаровая варта Войска Польшчы.

СПАЧУВАННЕ

Аказана гуманітарная дапамога Ірану

Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь прынята рашэнне аб аказанні гуманітарнай дапамогі Ірану. У пералік грузаў ўваходзяць койдры, палаткі, дыягнастычныя электрастанцыі.

Сустрэчу самалёта з гуманітарнай дапамогай і перадачу яе іранскаму боку ажыццявіла Пасольства Беларусі ў Тэгеране і прадстаўнікі МНС Беларусі.

Урад Беларусі выказвае надзею, што сціплы ўклад Беларусі ў справу аказання дапамогі народу Ірака ў нейкай меры зменшыць наступствы землетрасення і дапаможа тым, хто пацярпеў і мае патрэбу ў жыллі і цяпле.

ДАВЕДКА. У выніку аднаго з самых буйных за апошнія гады землетрасенняў у паўднёва-ўсходняй правінцыі Ірана з эпіцэнтрам у горадзе Бам, якое адбылося 26 снежня 2003 года, па афіцыйных даных загінула больш за 40 тысяч чалавек, 50 тысяч атрымалі раненні і калецтвы.

У дзень трагедыі Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А.Лукашэнка выказаў спачуванні іранскаму народу і кіраўніцтву краіны.

З улікам маштабаў землетрасення, якое забрала дзесяткі тысяч жыццяў, і высокага ўзроўню адносін з Ісламскай Рэспублікай Іран Міністэрства замежных спраў сумесна з Міністэрствам па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь прапанаваў кіраўніцтву дзяржавы Ірака аказаць гуманітарную дапамогу Ірану. Прапанова была падтрымана Прэзідэнтам А.Лукашэнкам.

СТАСУНКІ

Прэм'ер-міністр Беларусі сустрэўся з віцэ-канцлерам Аўстрыі

Прэм'ер-міністр Рэспублікі Беларусь Сяргей Сідорскі, які знаходзіўся ў Вене ў сувязі з удзелам у гадавой справаздачы на зіральнага савета "Прыорбанка", сустрэўся з віцэ-канцлерам - федэральным міністрам транспарту, інавацый і тэхналогій Аўстрыі Хубертам Горбахам.

У ходзе сустрэчы былі абмеркаваны пытанні беларуска-аўстрыйскага супрацоўніцтва ў сферах, якія ўяўляюць узаемную цікавасць для нашых краін. У прыватнасці, суб'яднікі абмяняліся думкамі наконт перспектывы будаўніцтва і форм фінансавання трансгранічнага транспартнага калідора Парыж-Берлін-Варшава-Мінск-Масква-Новасібірск.

С.Сідорскі давёў да ведама віцэ-канцлера актуальную інфармацыю наконт развіцця транспартнай інфраструктуры ў Рэспубліцы Беларусь, уключаючы арганізацыю грузавых і пасажырскіх перавозак аўтамабільным, чыгуначным і паветраным транспартам. Бакі пацвердзілі сваю зацікаўленасць у тэхнічнай перааснашчэнасці чыгунак Аўстрыі і Беларусі, а таксама выказалі задавальненне аб'ёмам узаемных інвестыцый у гэтай галіне ў 2003 годзе.

Х.Горбах інфармаваў С.Сідорскага пра новыя правілы ажыццяўлення транзітных грузаперавозак праз тэрыторыю Аўстрыі аўтамабільным транспартам.

С.Сідорскі выказаў зацікаўленасць беларускага боку ў павелічэнні колькасці дазваляў для беларускіх аўтаперавозчыкаў для праезду праз Аўстрыю, якія выдае Міністэрства транспарту, інавацый і тэхналогій.

Акрамя таго, былі абмеркаваны магчымыя накірункі супрацоўніцтва ў сферы тэлекамунікацый. Аўстрыйскі бок праявіў цікавасць да магчымага ўдзелу ў тэндэры сярод аператараў мабільнай сувязі, правядзенне якога плануецца ў Беларусі ў бягучым годзе.

С.Сідорскі прыцягнуў увагу суб'яднікі да перспектывы супрацоўніцтва ў галіне дрэваперапрацоўкі (будаўніцтва ў Беларусі заводаў па вытворчасці газетнай паперы і беленай целюлозы).

Суб'яднікі абмеркавалі сітуацыю, якая склалася вакол будаўніцтва на тэрыторыі Гомельскай вобласці пілотнай устаноўкі па вытворчасці біягазу, абсталяванне для якой пад гарантыі ўрада Беларусі за кошт крэдытных сродкаў аўстрыйскіх банкаў паставяць аўстрыйскія фірмы.

Створана ліга дружбы "Ізраіль - Беларусь"

У Кнессеце Ізраіля адбылося пасяджэнне Парламенцкай лігі дружбы "Ізраіль - Беларусь", на якое быў запрошаны Часовы Павераны ў справах Рэспублікі Беларусь у Дзяржаве Ізраіль Міхаіл Бань.

Ад імя ўдзельнікаў Рабочай групы ў Нацыянальным сходзе Рэспублікі Беларусь па супрацоўніцтве з Кнэсетам М.Бань агучыў зварот да ізраільскіх дэпутатаў і перадаў запрашэнне наведца Беларусі ў бліжэйшы час. Ізраільскія дэпутаты выказалі зацікаўленасць у наладжванні кантактаў са сваімі беларускімі калегамі і ў ажыццяўленні візіту ў нашу краіну на мерапрыемствы, прысвечаныя святкаванню 60-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Ліга дружбы з Беларуссю была створана ў ізраільскім парла-

менце ў верасні 2003 года па ініцыятыве дэпутата Кнэсета ад партыі "Лікуд" М.Салодкінай. За гэты час склад лігі папоўніўся дванаццаццю дэпутатамі Кнэсета, сярод якіх намеснік спікера Кнэсета Міхаіл Нудэльман ("Нацыянальнае адзінства"), намеснік міністра ўнутраных спраў Віктар Брайллоўскі ("Шынуў"), 6 кіраўнікоў пастаянных камісій ізраільскага парламента, якія займаюць вядучыя пазіцыі ў партыйнай іерархіі.

Падборка падрыхтавана па матэрыялах прэс-службы МЗС.

падрабязнасці

Нацыянальная камісія ЮНЕСКА падвяла вынікі работы

Адбылося пасяджэнне Нацыянальнай камісіі Рэспублікі Беларусь па справах ЮНЕСКА, на якім былі падведзены вынікі работы за мінулы год, абмеркаваны план дзейнасці ў 2004 годзе.

Старшыня камісіі Уладзімір Шчасны інфармаваў прысутных, што ў 2003 годзе беларуская дэлегацыя прыняла актыўны ўдзел ў рабоце 32-й сесіі Генеральнай канферэнцыі ЮНЕСКА, у нарадзе нацыянальных камісій ЮНЕСКА, якія ўваходзяць ў субрэгіянальнае прадстаўніцтва (кластэрнае бюро) у Маскве. Дырэктар гэтага бюро Філіп Кео ў снежні мінулага года наведаў Мінск. Адбыўся таксама візіт у Беларусь міжнародных экспертаў, якія пазнаёміліся з аб'ектамі, прапанаванымі для ўключэння ў Спіс сусветнай культурнай і прыроднай спадчыны ЮНЕСКА. Былі праведзены Міжнародны семінар "Стратэгія аховы і выкарыстання водных рэсурсаў і біялагічнай разнастайнасці на Палессі", Міжнародная канферэнцыя "Гістарычныя сядзібы Беларусі: стан і будучыня" (пра яе ў нашай газеце была змешчана аналітычная справаздача), іншыя мерапрыемствы ў галіне адукацыі, навукі і культуры. Вяліся работы па рэстаўрацыі помніка архітэктуры і культуры XVIII стагоддзя - палаца Тызенгаўза ў Паставах, які мяркуецца зрабіць цэнтрам рэгіянальнага турызму, стварэнні музея вучонага і падарожніка Ігната Дамейкі ў яго радавой сядзібе Медзвядка Карэліцкага раёна.

На пасяджэнні былі заслуханы справаздачы аб выкананні праектаў, прафінансаваных ЮНЕСКА ў 2003 годзе. Прадстаўнікі Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі расказалі аб стварэнні на яе базе Цэнтра інфармацыі і дакументацыі ЮНЕСКА і іншых міжнародных арганізацый (дарэчы, пасяджэнне праходзіла якраз у памяшканні гэтага цэнтра). Сюды паступае адпаведная літаратура, прыходзяць зацікаўленыя наведвальнікі. Створаны таксама цэнтр па супрацоўніцтву з ЮНЕСКА і іншымі міжнароднымі арганізацыямі на базе Нацыянальнай акадэміі навук. Выканаўца праекта "Адраджэнне культурных і рэлігійных традыцый як фактар стварэння новых міжнародных мадэляў сувязей (рыцарскі рух)" Дзмітрый Нісцюк расказаў пра два міжнародныя фестывалі, якія былі праведзены ў Беларусі,

сабралі да 1 500 удзельнікаў, выклікалі цікавасць за рубяжом (у Мінск прыехаў, каб зрабіць фільм пра рыцарства ў Еўропе, супрацоўнік паўднёвакарэйскага тэлебачання), пра работу самай буйной ва Усходняй Еўропе майстэрні па вырабу сярэдневяковай зброі (немцы былі ў захопленні, пабачыўшы яе абсталёванне). Зінаіда Кучар, дырэктар Дзяржаўнага музея гісторыі тэатральнай і музычнай культуры Беларусі, прадэманстравала прысутным у час сваёй справаздачы зборнік "Гістарычныя сядзібы Беларусі: стан і перспектывы", куды ўвайшлі матэрыялы названай вышэй канферэнцыі ў Залессі.

На пасяджэнні былі разгледжаны праекты, прапанаваныя для рэалізацыі ў рамках Праграмы ўдзелу ў 2004-2005 гадах. Тут і выданне падручніка-даведніка па фарміраванні радыёэкалагічнай культуры сельскага насельніцтва, і распрацоўка канцэпцыі і схемы фарміравання сістэмы трансгранічных экалагічных калідораў Беларусь-Расія, і тэма "Нясвіж - культурны цэнтр Еўропы, нацыянальны помнік культуры", і Міжнародная навукова-тэарэтычная канферэнцыя "СМІ ў інфармацыйным грамадстве".

Вялікую цікавасць выклікаў праект "Электронная бібліятэка для школьнікаў, у тым ліку для невідучых" (з сінтэзатарам і на беларускай мове). Мяркуецца правесці 3-ці Нацыянальны фестываль асацыяраваных школ ЮНЕСКА і Міжнародны дзень роднай мовы.

Быў заслуханы прапанаваны ГА "Міжнародная асацыяцыя беларусістаў" праект Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі па культурнаму ўзаемадзеянню беларусаў і суседніх народаў, іх памежжу.

На пасяджэнні Дыпломы ЮНЕСКА "За ўклад у развіццё супрацоўніцтва паміж Рэспублікай Беларусь і ААН па пытаннях адукацыі, навукі і культуры" былі ўручаны акадэміку, былому прэзідэнту НАНБ Леаніду Сушчэні і супрацоўніцы газеты "Культура" Наталлі Русак.

Адам МАЛЬДЗІС.

stop



Супраць наркотыкаў - разам

Беларусь наведла групу экспертаў Рэгіянальнага аддзялення па Расіі і Беларусі Упраўлення па наркотыках і злчыннасці ААН. У час наведвання нашай краіны эксперты вывучалі сітуацыю ў Беларусі ў сферах міжнароднага супрацоўніцтва па прававых пытаннях, а таксама прафілактыкі і процідзеяння незаконнаму абароту наркотыкаў, гандлю людзьмі, легалізацыі даходаў. Па выніках візіту міністр унутраных спраў Беларусі Уладзімір Навумаў і кіраўнік Рэгіянальнага аддзялення па Расіі і Беларусі Упраўлення па наркотыках і злчыннасці ААН Флавія Мірэла сустрэліся з журналістамі. **НА ЗДЫМКУ: у час брыфінгу.**

Фота Віктара ТАЛОЧКІ, БелТА.

здараўце – гэта прэстыжна



“Якуцкія горы” побач

Зіма – не падстава, каб знізіць актыўнасць, хутчэй, наадварот. Цяпер ёсць шмат спецыялізаваных магазінаў, дзе можна купіць любую гарналыжную амуніцыю, а таксама з’явіўся першы ў Беларусі парк актыўнага адпачынку пад назвай “Якуцкія горы” ў Дзяржынскім раёне. Гэты парк набыві папулярнасць сярод ама-

тараў нестандартнага адпачынку. Кожны год сюды прывязджае каля 4 тысяч наведвальнікаў. Іх чакаюць сюрпрызы і новаўвядзенні. Змянілася архітэктура “кафэ” і бараў. Драўляныя сталы, цяжкія і доўгія драўляныя лаўкі ў стылі “Кантры” выглядаюць прасцей і ўтульней і гарманічна ўлісваюцца ў беларускі пейзаж.

“Якуцкія горы” — гэта доза адрэналіну для тых, хто ўмее адпачываць актыўна. Тут можна пакаціцца на сноўцюбінгах (яны падобныя на санкі асобай канструкцыі, якія коцяцца па спецыяльнаму жолабу) — нешта накшталт бабслей для аматараў. Калі вы не ведаеце, што такое сноўцюбінг, то абяцаю наперадзе вясёлыя адкрыцці.

Пейнтбол падобны на “вайнушкі”. Для гэтай гульні ёсць спецыяльнае пейнтбольнае абсталяванне: адзенне, зброя (гранаты і міны, вядома, несапраўдныя) і ўсюдыходы.

Некага зацікавяць горныя лыжы і сноўборд. Для вашых паслуг дзве гарналыжныя трасы і пад’ёмнік, гарналыжная школа і прафесійныя інструктары. Прычым можна займацца індывідуальна або з групай.

У парку “Якуцкія горы” ёсць спецыяльны арбалетны цяр.

Унікальная магчымасць пакаціцца на снегаходах фірмы YAMAHA. Аднак гэта зусім новая паслуга, якую скарыстаюць далёка не ўсе. Неабходна абавязкова прайсці спецыяльную падрыхтоўку з інструктарам. Выбраўшы адзін з варыянтаў, кліент можа кіраваць снегаходам сам або з інструктарам, ездзіць адзін або з пасажырамі.

І нарэшце, самы незвычайны



ФОТА ВЕЛТА.

спосаб катання на квадрацыклах — чатырохколавых мотаўсюдыходах.

У парку надаецца вялікая ўвага бяспецы. На кожны з відаў забаў — асобныя снежныя трасы, таму верагоднасць траўм зведзена да мінімуму.

І няхай скептыкі сцвярджаюць, што ў Беларусі гор няма, “Якуцкія горы” ж у гэтым сезоне сталі яшчэ вышэйшымі, а перапад вышынь складае каля 65 метраў. Так што замест таго каб праводзіць вечары ў чатырох сценах, рваніце на

“Якуцкія горы”. Літаральна за некалькі гадзін у вас знікне напружанне пасля цяжкага працоўнага дня. Будзеце адчуваць, нібы правялі на прыродзе не пару гадзін, а некалькі дзён. Па буднях усе паслугі танней амаль у два разы.

Дарэчы, на калядныя канікулы тут праводзілася шмат розных мерапрыемстваў і конкурсаў.

Незабыўную атмасферу свята вы можаце адчуць у гэтым цудоўным месцы Мінскай вобласці!

Андрэй ДЗЕРГАЧОЎ.

жыццёвыя сюжэты

Жыве ў Паставах жанчына

З творчасцю Ніны Захарэвіч пазнаёмілася, калі яна святкавала свой юбілей – 70-годдзе. Прачытала ўсе тры яе рэцэнзійныя зборнікі: “Дарыце маці кветкі” (1995), “Жнівеньскі вечер” і “Бэзавы цвет” (2002). Напісала рэцэнзію на яе творы. Завязалася перапіска... Трымаю ў руках лісты ад Ніны Маркаўны, а ў сэрцы маім – хваляванне. Хацелася б, каб пра гэтую незвычайную жанчыну ведалі і чытачы “Голасу Радзімы”.

Ніна Захарэвіч ёсць чым ганарыцца: шмат гадоў яна працавала настаўніцай, была дырэктарам школы, ўзначальвала райкам прафсаюза. Неаднаразова перамагала на конкурсах мастацкай самадзейнасці. Песнямі на яе словы адкрываецца і заканчваецца штогод фестываль “Іграй, гармонік!”, які праходзіць у Паставах. Мае цудоўную сям’ю, выхавала сумленых дзяцей і гадуе ўнукаў. І ўсё яе жыццё як песня: празрыстая, звонкая. Вось таму і адзначалі 70-годдзе паэтэсы на яе радзіме, у Паставах, на самым высокім узроўні. Прайшоў творчы вечар Ніны Маркаўны ў раённым Доме культуры. Сабралася ўсё мясцовае кіраўніцтва. Гучалі песні і прыпеўкі на словы Н.Захарэвіч. Выступала яе дачка Людміла, якая жыве ў Маскве... А многія вершы Ніны Маркаўны былі пакладзены на музыку С.Макеем, М.Слізкім і іншымі.

Дык прыгадаем жа слаўны жыццёвы шлях паэтэсы, перагорнем найбольш яркія старонкі яе біяграфіі.

Дзе хто радзіўся, там прапісаўся, Запіс і ў сэрцы яркі застаўся...

Нарадзілася Ніна Захарэвіч у вёсцы Старыя Габы на Мядзельшчыне. Потым сям’я перабралася на хутар Тэраз-Двор за два кіламетры ад роднай вёскі. Бацькі паэтэсы былі звычайнымі сялянамі, праўда, бацька вылучаўся сваімі творчымі здольнасцямі, яго лічылі майстрам на ўсе рукі. Вучыцца дзяўчынка пайшла ў 1944 годзе ў Старагабскую пачатковую школу. Скончыла Ваўкалацкую сямігодку (Докшыцкі раён) і Будслаўскую сярэдняю школу Мядзельскага раёна — у 1952 годзе. Настаўніцай рускай літаратуры ў Будслаўскай школе на той час была Паўліна

Мядзёлка, якая аказала вялікі ўплыў на духоўнае развіццё паэткі.

Затым дзяўчына паступіла ў Маладзечанскі дзяржаўны настаўніцкі інстытут на фізіка-матэматычны факультэт, які яна закончыла ў 1954 годзе, атрымаўшы дыплом з адзнакай. Працавала на розных пасадах: была загадчыцай дзіцячага сада, настаўніцай, дырэктарам Латвійскай і Яцкавіцкай школ, інспектарам Мядзельскага раёна. Тады вырашыла працягваць сваю адукацыю і скончыла (завочна) фізіка-матэматычны факультэт Мінскага дзяржаўнага педінстытута імя М.Горкага (1958).

Жыве ў Паставах Ніна Маркаўна разам з сям’ёй з 1966 года. Дзеці атрымалі вышэйшую адукацыю: сын Анатоль — інжынер, дачка Людміла — настаўніца матэматыкі.

Гартаю старонкі пэтычных зборнікаў Ніны Захарэвіч. І захопліваюць гэтыя кніжкі вялікай душэўнасцю і шчырасцю іх аўтаркі. А яшчэ вабяць яны спакойна-нязмужаным песенным ладам вершаў, бяспрэчнай наяўнасцю ў іх здоровага сэнсу. Гэта паэзія, якая дапамагае, паэзія, якая лечыць. Яна падбадзёрвае, надае аптымізму:

Ніхто вашых год не палічыць, Хоць сталыя ёсць землякі, У вас мудрасць моладзь

пазычыць,

Каб жыць з вамі разам вякі.

Простыя, немудрагелістыя радкі Ніны Маркаўны, здаецца, самі кладуцца на душу, выклікаючы ў ёй замілаванне і спагаду. Яны дыхаюць спакоем, пяшчотай, дораць надзею.

Беларуская зямля квітнее талентамі. Адзін з іх — пастаўская паэтка Ніна Захарэвіч...

Святлана ЯВАР.

пабрацімскія сувязі

Карэлічы склікалі сяброў...

Падчас Калядных свят у гасцях у Карэлічах знаходзіліся дзеці з гарадоў-пабрацімаў: Краснагорска Маскоўскай вобласці Расіі і Тукумса (Латвія). Цёплы прыём быў наладжаны дзецям у райвыканкаме. Старшыня Карэліцкага райвыканкама І.Шматко зазначыў, што такія сустрэчы пашыраюць кола сяброў і вельмі прыемна, калі, дзякуючы кіраўнікам адміністрацый гэтых раёнаў, развіццё пабрацімскіх сувязей не абмяжоўваецца візітамі афіцыйных дэлегацый, а пашырае свае межы ў культурных сувязях і ўзаемадчынненнях.

Дзіцячыя калектывы з года ў год прывязджаюць, знаёмяцца, атрымліваюць запал бадзёрасці, і адносіны становяцца больш цеснымі. Пачынаюць сябраваць нават сем’і. Нядаўна сям’я Ярашukoў з нашага раёна вярнулася з Краснагорска з пыласосам за перамогу ў конкурсе...

Абменьваючыся сувенірамі на добры ўспамін аб сустрэчах у Карэлічах, кіраўнік латвійскай каманды “Смайл” Інеса Цыруле сказала, што ў некаторых дзяўчынак іх каманды ёсць сваякі і

родныя ў Беларусі, запрасіла не толькі членаў школьных каманд КВЗ гарадоў-пабрацімаў, але і афіцыйную дэлегацыю пабываць сёлета на свяце горада ды падпісаць новыя пагадненні аб далейшым супрацоўніцтве.

Дазволю ўдакладніць, што гісторыя пабрацімскіх сувязей і сапраўды даўняя. Яшчэ ў 1972-м годзе жыхары Карэліч мелі статускі з працаўнікамі сельскай гаспадаркі Тукумскага раёна Латвійскай ССР, а з Манькоўскага раёна Чаркаскай вобласці Ук-

раіны — нават з 1966 года.

Гасцям уручаны ганчарныя вырабы навучэнцаў Мірскага дзяржаўнага МПТВ-234 будаўніча-рэстаўрацыйных работ як напамінак аб даўняй і адметнай гісторыі нашага краю.

Праграма гасцей не абмяжоўвалася рамкамі афіцыйных сустрэч. У школах райцэнтра прайшлі турніры па валейболу, школьныя дыскатэкі... У Турэцкім ДК перад моладдзю выступіла аматарскае аб’яднанне «Закрытыя твары» Ярэміцкага ДК. Пабывалі госці і на экскурсіі ў Мінску ля галоўнай ёлкі рэспублікі.

«Добра, што Новы год пачынаецца з усмешкі...» — такім было рэзюмэ журы міжнароднага фестывалю гумару «Як здорава, што ўсе мы тут сёння сабраліся». Тым больш, што гэта была чарговая сустрэча школьнікаў-сяброў з гарадоў-пабрацімаў: Краснагор-

ска (Расія), Тукумса (Латвія) і Карэліч (Беларусь).

Дзве гадзіны працягваўся фестывальны турнір пры запоўненай глядзельнай зале. Моладзь у жартоўных мініяцюрах апядала аб сваіх праблемах, прадстаўляла, якім ёй бачыцца працэс навучання ў школе, аб чым марыцца. Была прадэманстравана багатая фантазія падлеткаў і ў тэатралізаваных інтэлектуальных размінках.

Вынік міжнароднага фестывальнага турніру ў Карэлічах наступны: краснагорцы, а менавіта «Дубль-2», прызнаны самай стыльнай, «Смайл» з Тукумса — самай музыкальнай, а карэліцкая «Няма праблем» — арыгінальнай камандай КВЗ.

Эстафету, перададзеную Карэлічам краснагорцамі, перанялі зраз тукумчане. І ўсе каманды гарадоў-пабрацімаў былі запрошаны сёлета ў Латвію. Што ж, моладзь жадае быць разам, каб жыць цікава і весела.

Пётр ЖЭБРАК, Карэліцкі раён.

АНОНС

Фестываль сярэднявечча

Першы міжнародны фестываль сярэднявечных традыцый і культуры пройдзе 26-27 чэрвеня ў Маглёўскай вобласці. Па словах арганізатараў, чакаецца, што ў фестывалі прымуць удзел 600 рыцараў з Беларусі, Польшчы, Расіі, Літвы, Чэхіі, Венгрыі і іншых дзяржаў. Ужо атрымана згода на выступленне шэрагу вядомых у Еўропе музычных калектываў. Плануецца, што на мерапрыемстве будуць прысутнічаць каля 60 тысяч гледачоў з Беларусі і суседніх дзяржаў.

У ходзе фестывалю прайдуць рыцарскія туры, конны турнір, штурм крэпасці, выступленні вікінгаў, вальнішчыкаў, каскадзёраў, адбудзецца дэгустацыя страў, прыгатаваных па старадаўніх рэцэптах.

Галіна ВІР.



У Нацыянальным мастацкім музеі адкрылася выстава «Ікананіс XXI стагоддзя», прысвечаная 10-гадоваму адраджэнню ікананісу ў Беларусі. Яна дае поўнае ўяўленне аб сучасным ікананісным мастацтве, якое пачало інтэнсіўна развівацца ў апошні час. 1000-гадовае Хрышчэння Русі стала рубяжом, які пазначыў надыход новага этапу ў праваслаўі і ў развіцці ікананісу. У сувязі з будаўніцтвам вялікай колькасці цэркваў (для параўнання: у 1978 годзе налічвалася 360 праваслаўных прыходаў, а ў 2003 – 1 265) узнікла неабходнасць стварэння ікананісасяў, храмавых абразоў, начыння, адзення для свяшчэннаслужыцеляў. Як адзначыў на адкрыцці выставы Мітрапаліт Філарэт, «старажытная традыцыя ікананісу жывяе і напоўнена духам і сілай».



На выставе прадстаўлены 130 абразоў пяцідзясяці лепшых сучасных стваральнікаў. Імёны

многіх невядомыя, бо з-за сціпласці ці паслушэнства ўтоены. Работы красамоўна сведчаць

“Малітва ў фарбах”

ПРЭЗЕНТАЦЫЯ
НОВАЙ ІКАНАПІСНАЙ ШКОЛЫ БЕЛАРУСІ

пра прыхільнасць мастакоў да засваення традыцый. Убачаныя на выставе іконы сведчаць, што сучасныя мастакі не саступаюць па ўзроўні духоўнасці, якой славіліся старажытныя мастакі.

Каля некаторых абразоў вернікі хрысціліся, а гэта значыць, што іконы напоўнены светам і вялікай духоўнай сілай, уяўленне аб тым ці іншым святым супала ў творцы і ў верніка.

На іконах — святыя старажытнасці і новапакутнікі. Прадстаўлена некалькі абразоў, якія ўвасабляюць Ефрасінню Полацкую. У кожнага мастака яна розная, але амаль усе пакідаюць моцнае ўражанне.

“Абраз — гэта малітва ў фарбах”, — адзначыў у размове з журналістамі пра-таіерэй айцец Фёдар Повны. У свой час ён закончыў Мастацкую акадэмію і цяпер свой талент прысвяціў напісанню святых. А створаныя пры Доме міласэрнасці, які ён узначальвае, швейныя май-

стэрні займаюцца вырабам вы-сакакаснага адзення для свяшчэннаслужыцеляў, іншых вырабаў, таксама шырока прадстаўленых у экспазіцыі.

“Выстава сведчыць, што менавіта творчыя людзі, мастакі па-сапраўднаму маюць місіянерскае, прароцкае адчуванне найвышэйшай рэчаіснасці, найвышэйшага Розуму. Сваім дарам яны далучаюць кожнага з нас да высакароднага нязгаснага агню нашых духоўных таямніц”, — падзяліўся сваім уражаннем ад выставы намеснік старшыні Камітэта па справах рэлігіі і нацы-



янальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь Уладзімір Ламека.

НА ЗДЫМКАХ: ганаровыя госці выставы (злева направа): намеснік міністра культуры У.РЫЛАТКА, пасол Украіны ў Беларусі П.ШАПАВАЛ, Мітрапаліт ФІЛАРЭТ, дырэктар Нацыянальнага

мастацкага музея У.ПРАКАПЦОЎ; “Ікона Божай Маці Дастойна ёсць” (С.Семашкевіч, Гродзенска-Ваўкавыская епархія); “Крыж Галгофы” (В.Чайко, Мінская епархія); айцец Фёдар ПОВНЫ.

Таццяна КУВАРЫНА.

Фота Яўгена КАЗЮЛІ.



Гэты артыкул даслаў з Казахстана для “Хрысціянскай старонкі” “Жыццё і вера” Ігумен Іосіф (Яроменка), благачынны цэркваў Паўладарскай акругі, пра лёс свяшчэннаслужыцеля, ураджэнца Беларусі, Мітрапаліта Алма-Ацінскага і Казахстанскага Іосіфа (Чарнова). (Матэрыял даецца ў скарачэнні).

Выправанне веры

Пачынаючы з 1917 года, праваслаўная царква ў цэлым прыняла на сябе вялікі ўдар: мноства свяшчэннікаў загінула, некаторыя былі адпраўлены ў ссылку. Як пісаў у сваёй кнізе Патрыярх Маскоўскі і Русі Аляксій II: “Ва ўмовах беспрэцэдэнтных у гісторыі прыгнёту, праследаванняў і ганенняў мноства свяшчэннікаў, свяшчэннікаў, манахаў і простых людзей выявілі вышыню, веліч і высакароднасць хрысціянскага рэлігійнага духу і захавалі сваю адданасць Хрысту праведнай пакутніцкай кроўю”. Адным з такіх спаваднікаў праваслаўя на казахстанскай зямлі быў і Уладыка Мітрапаліт Іосіф.

Мітрапаліт Алма-Ацінскі і Казахстанскі Іосіф (у свеце Іван Міхайлавіч Чарноў) нарадзіўся 2 (па старому стылю 15) чэрвеня 1893 года ў Магілёве. Праз тры гады асірацеў. Памерла маці, і бацька яго Міхаіл, які займаў адну з ніжэйшых ваенных пасадаў, вымушаны быў браць сына з сабой у казармы, дзе пераважна сярод салдат і праходзіла дзяцінства хлопчыка. Часам бацька хадзіў з сынам у храм. Чатырохгадовым хлопчыкам Іван палюбіў Боскую службу, з дзіцячай дапытлівасцю унікаў у дэталі царкоўнага богаслужэння.

У тры гады з мужчынскага манастыра ў Магілёве здзяйсняліся дасныя ходы з цудатворнай іконы Божай Маці “Бялыніцкай” у дні яе памяці (штогод 12 (25) красавіка). Ваня са сваімі равеснікамі выбягаў на дарогу, каб кветкамі ўсыпаць шлях Божай маці. Тады ў сямігадовым хлопчыку і прабудзілася гарачае жаданне пайсці ў манастыр, дзе знаходзіўся гэты абраз. Запаветная мара ажыццявілася

толькі праз дзевяць гадоў, у 1910 годзе, калі родныя благаславілі шаснаццацігадовага хлопца ў Бялыніцкі манастыр. Ажыццяўленню жадання будучага падзвіжніка садзейнічалі шчырыя малітвы Вані да прападобнай Ефрасінні, ігуменні Полацкай.

Пераступіўшы парог манастырскага храма, ён са слязамі прыпаў да Бялыніцкага абраза Божай Маці і прасіў: “Маці Божая, вазьмі мяне ў манастыр! Слухаць буду, працаваць буду, маліцца буду”.

У той час настояцелем Бялыніцкага манастыра Нараджэння Прасвятой Багародзіцы быў архімандрыт Арсеній (Смалянец), вельмі адукаваны чалавек. Ён выпрабаваў юнака на розных манастырскіх паслушэнствах і адзначыў у паслушніка вялікія здольнасці, чысціню, любоў да малітвы, пакорлівасць і працавітасць. Атрымаўшы назначэнне на епіскапскую кафедру, ён запрасіў Івана з сабой. З таго часу жыццё Іаана Чарнова было непарыўна звязана з жыццём епіскапа Арсенія: ён ехаў следам за Уладыкам у Пяцігорск, Цвер, Таганрог, Растоў-на-Доне. Ад свайго духоўнага айца, настояцеля і мудрага архірэя падзвіжнік з Беларусі ўспрыняў агульную і багаслоўскую адукацыю і дух царкоўнасці.

Іаан з вялікай стараннасцю і настойлівасцю вучыўся. Часта, стомлены, ён засынаў над кнігамі. Яго цікавілі творы святога Іаана Златавуста, прападобнага Сімяона Новага Багаслова і многіх іншых святых айцоў і настаўнікаў Царквы...

Епіскап Арсеній узводзіў Івана і ў ступені свяшчэннага служэння. У 1912 годзе ў цвярскім манастыры Уладыка справіў хіратанію свайго

вучня ў іпадыякана, 6 (19) лютага 1918 года ў Таганрогу пастрыг яго ў манаства з імем святога праайца Іосіфа Цудоўнага, а ўжо 11 (24) лютага Уладыка Арсеній пасвяціў манаха Іосіфа ў іерадыякана. У 1920 годзе — у іераманаха. Праз два гады — пасля бесперапыннага ўчынення з глыбокай пашанай тысячы службаў Уладыка Арсеній усклаў на яго нагрудны крыж, а яшчэ праз два гады (у 1924 годзе) узвёў у сан ігумена.

У Таганрогу ігумену Іосіфу даводзілася весці барацьбу супраць абнаўленцаў, якія захапілі ўсе храмы горада, акрамя Нікольскага сабора, дзе служыў і прапаведаваў айцец Іосіф з адным праваслаўю духавенствам. Калі людзі зразумелі, што маюць справу з раскольнікамі і здраднікамі праваслаўя, абнаўленчыя храмы апусцелі, а Нікольскі сабор не мог умясціць усіх вернікаў. Па нагавору абнаўленцаў ігумен Іосіф у 1925 годзе быў арыштаваны органамі ДПУ і асуджаны на 2 гады. Свой першы тэрмін ён адбываў у Комі.

Пасля вызвалення з лагера ў 1927 годзе на Блажавешчанне архіепіскап Растоўскі Арсеній узвёў ігумена Іосіфа ў сан архімандрыта з прызначэннем у Таганрог да храма Свяціцеля Мікалая.

27 лістапада 1932 года па ўказу Мітрапаліта Ніжгародскага Сергія архімандрыт Іосіф хіратанісан архіепіскапам Дзмітраўскім Піцірымам (Крыловым), Растоўскім Мікалаем (Амасійскім), Назарыем (Бліновым), кіраўніком Чэлябінскай епархія і епіскапам Барнаўльскім Аляксандрам (Белазэрам) у епіскапа Таганроўскага, вікарыя Растоўскай-на-Доне епархія.

3 лютага 1933 года епіскап Іосіф быў часова прызначаны кіраўніком Данскай і Новачаркаўскай епархія. Ён тады быў у Растоўскай вобласці адзіным аплотам праваслаўя, які стрымліваў сваю паству ад абнаўленчага расколу.

У канцы Каляднага посту 1935 года епіскап Іосіф быў зноў арыштаваны і асуджаны на 5 гадоў лагераў “за антысавецкую агітацыю і сувязь з архіепіскапам Арсеніем”. Для адбыцця пакарання Уладыка быў накіраваны ва Ухта-Іжэмскія лагеры Комі АССР.

У снежні 1940 года епіскап Іосіф быў вызвалены з лагера і накіраваны на старое месца жыхарства ў Таганрог. Едучы дамоў, наведваюся ў Маскве да найблаганнага Мітрапаліта Маскоўскага і Каломенскага Сергія (Страгародскага), якому расказаў пра сваё жыццё ў лагерах. Аднак прызначэнне на таганроўскую кафедру ён не атрымаў, бо ўсе храмы ў той час у Таганрогу ўжо былі закрыты. Уладыка вырашыў працаўладкавацца ў дзяржаўную ўстанову. “Але ўлады патрабавалі, каб я выехаў з Таганрога на працягу сутак”, — запісана ў яго ўспамінах.

3 6 лістапада 1943 па 12 студзеня 1944 года знаходзіўся ў гестаўскай турме на акупіраванай немцамі тэрыторыі.

Пасля вызвалення з турмы Уладыка Іосіф жыў ва Умані ў чаканні прызначэння на вакантную кафедру. У гэты час Патрыярх Маскоўскі і Усяе Русі Сергія (Страгародскі) вёў перагаворы пра лёс Уладыкі Іосіфа са старшынёй Савета па справах Рускай праваслаўнай царквы пры СНК СССР Г. Карпавым, які адказаў, што пытанне аб Чарнове вырашаць заўчасна, але лічыць магчымым выклікаць Чарнова ў Маскоўскую епархія.

У 1944 годзе епіскап Іосіф быў арыштаваны органамі НКВС і ў 1946 годзе прыгавораны да 10 год лагераў. Пасля васьмі гадоў лагераў этапіраваны ў ссылку ў пасёлак Ак-Кудук Какчатаўскай вобласці.

6 красавіка 1956 года епіскап Іосіф быў вызвалены ад далейшага знаходжання ў ссылцы па зага-

ду Генеральнага пракурора СССР І КДБ пры СМ СССР.

22 лістапада 1956 года Патрыярх Маскоўскі і Усяе Русі Аляксій I (Сіманскі) прызначыў епіскапа Іосіфа ў Петрапаўлаўск вікарыем Алма-Ацінскай епархія.

18 сакавіка 1957 года была створана самастойная Петрапаўлаўская епархія, і епіскап Іосіф быў прызначаны кіраўніком з тытулам “Петрапаўлаўскі і Кустанайскі”.

У 1958 годзе Патрыярхам Маскоўскім епіскап Іосіф быў узведзены ў сан архіепіскапа.

3 15 верасня 1960 года прызначаны на Алма-Ацінскую кафедру. Рашэннем Свяшчэннага Сінода Петрапаўлаўская епархія была ліквідавана з перадачай усіх храмаў Алма-Ацінска-Казахстанскай епархія.

У 1963 годзе архіепіскапу Іосіфу быў дараваны крыж на клябук і Ордэн святога роўнаапостальнага князя Уладзіміра I ступені. А 25 лютага 1968 года, у дзень Іверскай іконы Божай Маці і памяці Свяціцеля Аляксія, Мітрапаліта Маскоўскага, Патрыярх Маскоўскі і Усяе Русі Аляксій I узвёў архіепіскапа Іосіфа ў сан Мітрапаліта.

У 1972 годзе ў сувязі з 40-годдзем архірэйскага служэння зашчырае служэнне Царкве Божай Патрыярх Маскоўскі і Усяе Русі Пімен (Ізвекаў) дараваў Мітрапаліту Іосіфу права нашэння дзвюх панагіяў.

Апошняе богаслужэнне Мітрапаліт Іосіф закончыў у дзень пахавання Божай Маці, у пятніцу 29 жніўня, вечарам. Калі абносіў плашчаныцу вакол сабора, сказаў: “Вось-вось і мае хутка наступіць пахаванне”. І яго праўда наступіла. 4 верасня 1975 года ў горадзе Алма-Ата на 83 годзе свайго жыцця Мітрапаліт Алма-Ацінскі і Казахстанскі скончыў свой зямны шлях.

Будзем верыць, што застаўся ў мінулым і ніколі не вернецца час ганенняў на Царкву. Ад кожнага з нас патрабуецца не толькі асабістае пакаянне, але і вялікая духоўна-стваральная работа

Ігумен Іосіф (ЯРОМЕНКА), г.Паўладар.

смачна есці!

Застолле ў Мясоед

Мясоед – перыяд паміж пачаткам Каляд і Масленіцай працягласцю ад 5 да 9 тыдняў, калі праваслаўнай царквой дазваляецца есці мяса. Мясоед ахоплівае ўсе Каляды (ад 7 студзеня, калі пасля перадкаляднага посту і першай поснай куцці святкуюць Нараджэнне Хрыстова, затым Новы год 13 студзеня, 19 – Вадохрышча, а пасля Каляд – Грамніцы 15 лютага і Аўласа – 24 лютага). Пасля Каляд традыцыйна спраўлялі вяселлі.



Самае багатае застолле ў праваслаўных беларусаў у гэты перыяд, акрамя вяселля, адбываецца перад Новым годам — так званы Шчодрый Вечар, калі страў рыхтуюць не менш як 12. Яны павінны быць разнастайныя — з мяса, гародніны, садавіны, ягад, грыбоў, каб цэлы год было ўсяго даволі ў харчаванні сям'і.

У Бярэзінскім раёне Мінскай вобласці сямейная вячэра перад Новым годам называецца БАГАТАЯ КУЦЦЯ, аснову якой складаюць, як і паўсюдна на Беларусі, стравы з кабана. Імі не толькі ласуюцца самі, але і адорваюць шчадроўнічкаў, што праводзяць старажытны абрад абходу вёскі з вясельным карнавалам, спевамі, музыкой, гульнямі і забавамі.

Да Каляд рыхтуюцца загадзя, яшчэ ў пост. Б'юць кабана (не на маладзік, а зыходам, каб сала сыходзіла на тлушч). Забіўшы кабана, яго разбіраюць і гатуюць разнастайныя мясныя прысмакі. Іх рэцэпты паводзіла мне Галіна ПІНЧУК родам з вёскі Уша Бярэзінскага раёна, 1952 года нараджэння, а навучыла яе спрадвечнаму кухарскаму рамяству маці Надзея Савіч.

Кумпякі, паляндріцы і сала звычайна пакідалі на доўгае заважанне – вэндзілі, салілі, а тое, што патрабуе больш хуткага спажывання, елі на Каляды. Мясарубак, каб змалоць мяса, не было, карысталіся нажамі і спецыяльнымі секачамі для мяса.

КАЎБАСЫ МЯСНЫЯ. Нажом рэзалі на дробныя кавалкі мяса з-пад горла і шыі, дадаючы тонкія кукі з лапатак і пазваночніка, разнастайныя абрэзкі, а таксама сала. Сюды клалі дробна пасечаны часнок, соль, сушаныя і стоўчаныя яшчэ летам ці ўвосень кмен, каляндр, семя кропа (іх лепш захоўваць паасобку, бо змешаныя прыправы губляюць свой водар). Трэба, каб мяса пераначавала — пусціла сок і набрала прыпраў. Назаўтра гаспадыня смажыць з яго катлетку — ці смачнае атрымалася мяса, дадае, калі трэба, солі ці прыпраў, а тады ўжо пхае ў кішкі.

Кішкі павінны быць падрыхтаваныя загадзя, іх мыюць першымі з вантроў, а потым ужо скрабуць і кладуць у садраную на тарцы бульбу з соллю, пакідаючы на ноч — тады яны лепш адмываюцца. Пе-

рамыўшы раніцай, глядзяць, ці няма дзірак (у кішкі з дзіркамі нельга пхаць мяса). Кішкі набываюць туга, каб там не заставалася паветра, інакш каўбасы будуць псавацца.

Канцы каўбас завязвалі матузкамі і падвешвалі на шост ля печы, каб трохі падсохлі, а праз дзень выносілі ў клець або кладоўку, на гарышча, падвешвалі, каб не дасталі кот і мышы. Частку каўбас (на доўгае захаванне) залівалі ў гліняных збанках тлушчам, а часам — вадой з соллю і прыправамі, зверху прыціскаючы гнётам. Перад спажываннем пяклі на патэльні ў печы або, парэзаўшы на кавалкі, варылі ў чыгунку для прыгатавання мачанкі або верашчакі.

ВАНТРАБЯНКА. Гэтыя каўбасы робяць з вантрабаў: сэрца, лёгкага, нырака, якія адварваюць і сякуць у драўляных ночвах спецыяльным секачом для мяса, дадаючы соль, цыбулю, высушаныя і стоўчаныя прыправы — кмен, семя кропу, каляндр. Запраўляюць у страўнік або тоўстыя кішкі (часам у тыя, што засталіся ад мясных каўбас), вараць або падпякаюць у печы. На суткі-двое прыціскаюць гнётам. Вантрабянку ядуць халоднай (у вёсцы Чыжаха Бярэзінскага раёна і навакольных яе называюць шандзёлы, а ў іншых рэгіёнах Беларусі, пераважна заходніх, — сальцісонам).

КРЫВЯНЫЯ КАЎБАСЫ. Буйныя грэцкія крупы адварыць да паўгатунасці, змяшаць са свежай, працэджанай на сіта свіной крывёю, дадаць топленага тлушчу і сваркі, соль і прыправы. Перцу раней не было, дык збіралі ў лузе перац дзікі і дадалі трохі ў кішкі разам з гэтай сумессю. Варылі ў вадзе хвілін 40, затым выносілі на халад. Перад спажываннем смажылі ў свіным тлушчы.

ХАЛАДЗЕЦ. У вялікі чыгун закладалі свіны лыч, вушы, ногі, хвост і язык, дадаючы цэлыя цыбуліны і тыя ж прыправы, што і ў каўбасы. Ставілі ў прапаленую печ на ноч, а раніцай разбіралі, адцадзіўшы цёплы булён. Мясца, невялікія кавалачкі сала і храсткі дробна крышылі ў міскі, залівалі пасоленым булёнам, а затым спускалі ў склеп.

На Багатую каляду збіралася за сталом уся сям'я (справа ад гаспадара сядалі мужчыны па старшынству, злева — жанчыны). Асноўныя абрадавыя стравы, якія абавязкова павінны быць на сталае, — гэта куцця, прыпраўленая салам (яе елі першай па тры лыжкі кожны, пачынаючы са старэйшага ў сям'і), на патэльні падавалася адразу з печы сала, спечанае разам з каўбасамі. Халадзец елі з хлебам (абавязкова пяклі свежы хлеб) і капустай (крышанай і засоленай цэлымі качанамі), салёнымі агуркамі і грыбамі, прыпраўленымі алеем з цыбуляй. Свіныя скабкі тушылі ў печы з прыправамі і грыбамі, падкалаціўшы, як згатуюцца, мукой — іх елі з блінамі, якія гаспадыня клала на стол горкай на ручніку. Аладкі залівалі смятанай або падавалі з мёдам. Абавязкова гатавалі кісель з журавін, а калі іх не было, то з чарніц. Часам рабілі кісель з узвару, які варылі з сушаных яблыкаў, ігруш, сліў.

Страў на сталае перад Новым годам павінна быць не менш як 12. Так гатуе вячэру на Багатую каляду кожная гаспадыня на Беларусі, перадаючы сакрэты іх прыгатавання дочкам, нявесткам, унучкам.

Калі прыходзілі ў хату музыкі і пераапанутыя Дзед, Каза, Мядз-

ведзь, Цыган з Цыганкаю, Звяздар і Механоша і спраўлялі традыцыйны абрад шчадравання з песнямі, скокамі, найлепшымі пажаданнямі, то гаспадары шчодр адорвалі іх каўбасамі і салам, зернем і хлебам, а то і гарэлкай. Лічыцца: "Дзе каза ходзіць, там жыта родзіць, а дзе не бывае, там улягае".

Назаўтра ў першы дзень новага года, які называецца Васілле ў народным календары, прыбягалі дзеці да бабуль і хросных, віншавалі з Новым годам. Іх адорвалі арэхамі, назапашанымі летам, сушанымі яблыкамі, грушамі, розным печывам.

Марыя МУРАЧ 1935 года нараджэння, якая жыве ў вёсцы Бычын Бярэзінскага раёна, расказала, што зайсёды да Багатай Каляды яе маці і сваякроўныя выпякалі, а зараз і яна сама выпякае пірагі і сухарыкі, хрушчыкі, фігурнае печыва — пейнічкі, лялечкі, грыбкі, зорачкі і сардэчкі. Імі частуюць дзяцей і тых, хто прыходзіць з Казой.

ПІРОГ. На цёплым малацэ або сыроватцы расчыніць цеста, дадаўшы трохі цукру і дрожджы, муку (больш паловы, як на ўвесь пірог). Паставіць у цёплае месца, пару разоў яго збіць, як падрасце, затым змяшаць, дадаўшы 3-5 яек і астатнюю муку. Раскатаць цеста і падняць край, пакласці на яго распраныя ягады чарніц або тварог, варэнне, цёрты з цукрам мак. Затым зверху — палоскі цеста ўздоўж і ўпоперак, змазаць узбітым яйкам. Такі пірог нагадвае барану і часцей за ўсё выпякаўся раней на сакавіцкае навалецце, нагадваючы сялянскай сям'і, што час збірацца ў поле (Новы год нашы продкі да XVI стагоддзя сустракалі вясной, звязваючы яго з пачаткам новага сельскагаспадарчага года).

ФІГУРНАЕ ПЕЧЫВА. На сухарыкі або хрушчыкі можна рабіць няўчыненае цеста са смятанай з цукрам, дадаўшы 1 яйка і муку. Замясцішы і раскатаўшы, выразаць ромбікі, абараначкі, лялечак, грыбкі (шляпку змазаць жаўткам), сардэчкі, лісцікі, зорачкі, улітачак, пейнічкаў. Зверху раней галоўкай маку рабілі дзірачкі і пасыпалі цукрам або мазалі мёдам.

На апошнюю куццю (традыцыйную абрадавую вячэру перад Вадохрышчам), а таксама ў дзень провадаў Каляд 21 студзеня моладзь бавілася гульнёй "Ката пячы". Для гэтага выпякаўся пірог з поснага цеста ў выглядзе ката з абавязковым атрыбутам яго прыналежнасці да самцоў — у некаторых рэгіёнах Беларусі гэта называюць "мудзі". Хвастом служыла смажаная мясная каўбаса (калі ката пяклі ў пост, то хвост рабілі таксама з цеста). "Ката" падвешвалі за бэльку да столі, а хлопцы спаборнічалі, хто спрытнейшы: падскоквалі, каб адкусіць "мудзі". Потым пірог дзяліўся на ўсіх прысутных.

Бліны і аладкі пяклі ўвесь перыяд Мясоеду, а потым і на Масленіцу.

Гатуйце і вы каляднае меню па-беларуску, частуйце сяброў і знаёмых, спраўляйце традыцыйныя абрады і зімовыя гульні, забавы. Ва ўсім гэтым — наша этнічная адметнасць, спадчына, якую мы павінны зберагчы і перадаць нашчадкам.

Вядучая рубрыкі **Рэгіна ГАМЗОВІЧ.**

Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

захавай традыцыю

Шчодрый — Конікі

Такія назвы мела свята "старага Новага года" па юліянскаму календару. У наш час гэта другі тыдзень калядвання — песенных тэатралізаваных абходаў гаспадарскіх двароў са спевамі шчадровак:

*Добры вечар табе,
пане-гаспадару.*

ПРЫПЕЎ:
*Радуйся, ой, радуйся, зямля,
Год новы нарадзіўся!
Засцілайце сталы ўсе абрусамі.
Кладзіце пірагі з ярае пшаніцы.
Бо прыйшлі да цябе тры
святочкі ў гасці.
А першае свята —
святыя Каляды.
А другое свята —
святое Васілле.
А трэцяе свята —
свято Вадохрышча.
Хай святкуе з вамі ўся
ваша радзіна.*

Шчодрый быў кульмінацыяй двухтыднёвых тэатралізаваных карнавалізаваных зімовых святак. У наш час яе можна пабачыць ва ўсёй яе рэгіянальнай непаўторнасці, мастацкай шматколернасці і прыроднай натуральнасці ў адным з самых старажытных цэнтраў Тураўскай зямлі Давыд-Гарадку ў выглядзе шчадывання з Конікам. Вобраз апошняга нясе ў сабе водгукі часоў прыручэння дзікіх жывёл і "вялікага перасялення народаў":

*Ой, там пад шчадром
Васілька з канём,
Ой, грай, мора, радуйся, зямля!
На кані сядзіць,*

*дудачку дзяржыць,
У дудачку йграе, слічна спявае.
Прышла да Васіля маманька яго:
— Ой, сынку, сынку,*

*хто цябе вучыў
У дудачку йграці, слічна спяваці?
— Была ў караля адная дачка,
Іна навучыла ў дудачку йграці,
У дудачку йграці, слічна спяваці.*

Але паўсюдна на Беларусі шчадроўныя прадстаўленні ладзіліся вакол Казы — вядомага ўсім народам Еўропы сімвала ўрадлівасці нівы. Асноўным тэкстам іх быў:

*Мы самі ідзём і Казу вядзём,
Гавары з намі,*

*з добрымі людзьмі.
Дзе Каза бывае —
там шчасце чакае,
А дзе не бывае — там яно мінае.
Дзе Каза нагою —
там жыта капою,
А дзе Каза рогам —
там трава стогам.*

*— Ай ты, Козанька, расхадзіся,
Па ўсяму двару (хаце) разгуляйся.
Го-го-го, Каза, дзе ты бывала?
— Ушчырым бару ягадкі брала,
Ягадкі браўшы, моцна заснула.
— Ой, Козанька, устань,
развесліся,
Гаспадар ідзе, каўбасу нясе
І тры кукі сала,
каб Козанька ўстала.*

На ўсходзе Беларусі Шчодрый больш вядомая як жаночы гурт, а на захадзе — як дзівочы. З-за характэрнага прыпева ў карагодах Казы беларусы Беласточчыны называюць свята Гагатухай.

Першы дзень новага года па юліянскаму календару ў гонар цара Васіля Вялікага мае назву Васілле. Асноўны рытуал яго — магільны дзеянні на будучы добры ўраджай. Дзеткі маладзейшага ўзросту з жытам у кішэнях ці хартушках прыходзілі да сваіх кроўных ці бабур-пупарэніц, хрышчонных бацькоў, імітавалі засяванне поля і прыгаворвалі:

*Сею, сею, пасяваю,
З Новым годам віншую.
Сею, сею, пасяваю,
На новы ўраджай засяваю,
На новае лета,
На багатыя палеткі,
На ўрадліву ніўку,
На частыя зоркі,
Як на небе зоркі...*

Васіль ЛІЦВІНКА.



КАНТАКТЫ І ДЫЯЛОГІ

ВЕСТКІ МІЖНАРОДНАЙ АСАЦЫЯЦЫІ БЕЛАРУСІСТАЎ. № 25

Хроніка падзей

Прэмія "За духоўнае адраджэнне"



Іван Чарота шырокавядомы як даследчык беларуска-сербскіх літаратурных сувязей, як перакладчык з в'етнамскай, македонскай, рускай, сербскахарвацкай, славенскай моў, з беларускай — на сербскахарвацкую. Як сябар Міжнароднай асацыяцыі беларусістаў, ён неаднаразова ўдзельнічаў у яе форумах.

Сёння І. Чарота — доктар філалагічных навук, загадчык кафедры славянскіх літаратур Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, сакратар бібліянай камісіі пры Беларускам экзархаце. Ён аўтар многіх

кніг, у тым ліку манаграфій "Пошук спрадвечнай існасці", "Беларуская мова і царква" і інш. Запайняючы анкету ГА "МАН", ён так акрэсліў кола сваіх інтарэсаў: "Даследаванне беларускіх вобразай свету; міжславянскія культурныя ўзаемадзеянні; асаблівасці беларускага перакладу".

7 снежня ва ўрачыстай абстаноўцы Івану Чароту была ўручана высокая прэмія "За духоўнае адраджэнне".

Сардэчна віншuem свайго калегу з прызнаннем яго заслуг, жадаем яму новых навуковых і творчых поспехаў!

Імя акадэміка Капцюга

У канцы мінулага года ў Новасібірску адбыўся Агульны сход Сібірскага аддзялення Расійскай акадэміі навук. Присутнічалі на ім і вучоны Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, у тым ліку сябры нашай асацыяцыі Міхаіл Касцюк і Леанід Лыч. Побач з іншымі лаўрэатамі супольнай прэміі імя нашага суайчынніка акадэміка Валянціна Капцюга яны атрымалі на сходы дыпламы і медалі за ўдзел у напісанні калектыўнай мана-

графіі "Нарысы гісторыі беларусаў Сібіры ў XIX — XX стст."

Нацыянальная акадэмія навук Беларусі і Сібірскае аддзяленне РАН абвясцілі новы конкурс на атрыманне прэміі імя Валянціна Афанасьевіча Капцюга. Яна будзе прысуджана за лепшую сумесную навуковую працу або за сёрыю сумесных навуковых прац. Матэрыялы на конкурс прымаюцца да 9 сакавіка 2004 года ў НАНБ (праспект Ф.Скарыны, 66).



На юбілеі беларускай вёскі

Вёска Хацюхова ў XIX стагоддзі належала роду Брадоўскіх. Яго нашчадак прафесар Леан Брадоўскі (Варшава), рэдактар прысвечанага Літве і Беларусі кварталніка "Літуанія", фінансаваў выданне кнігі "Хацюхова" (Мінск, 2002). А напісаў яе пры садзейнічанні ГА "МАН" мінскі архівіст Герман Брэгер.

У канцы мінулага года Л. Брадоўскі і беларусіст Чэслаў Сэнюх наведлі Мінск і Хацюхова, дзе прынялі ўдзел у вечары, прысвечаным 430-годдзю першага ўпамінання (яго адкрыў Г. Брэгер) вёскі ў пісьмовых крыніцах. З кіраўніцтвам ГА "МАН" былі абгавораны пытанні далейшага супрацоўніцтва, перакладу "Хацюхова" з беларускай на польскую мову.

Абвестка

Варшаўскі ўніверсітэт, яго "Усходняя школа" арганізуе 18-21 ліпеня 2004 года Міжнародную канферэнцыю "Нацыі і плюралізм: Ад Старога да Новага свету".

На канферэнцыі будуць разглядаемыя праблемы развіцця нацыі, культуры, рэлігіі, гісторыі, палітыкі.

Тэрмін падачы заявак — да 1 сакавіка 2004 года.

Больш падрабязная інфармацыя: www.uw.edu.pl; e-mail: studium@mercury.ci.uw.edu.pl

Апытанне

Нашы здабыткі і планы

Напярэдадні Новага года сярод сяброў Грамадскага аб'яднання "Міжнародная асацыяцыя беларусістаў" была распаўсюджана анкета з трох пытанняў:

1. Якую падзею 2003 года вы лічыце для сябе самай важнай, памятнай, знамянальнай?

2. Што вы плануеце здзейсніць у 2004 годзе?

3. Як вы бачыце свой канкрэтны ўдзел у IV Міжнародным кангрэсе беларусістаў?

Ніжэй змяшчаем атрыманыя адказы. Яны сведчаць пра значнасць спраў сяброў нашай асацыяцыі, плюралізм іх меркаванняў.

Цімох ЛІЯКУМОВІЧ, доктар філалагічных навук (Чыкага, ЗША)

1. Калі сумленна прызнацца, найбольш значнымі падзеямі мінулага года для мяне былі тыя рэдкія выпадкі, калі ў свеце не адбывалася нічога дрэннага. А то адкрыеш газету, слухаеш радыё ці ўключаеш тэлевізар — і адразу цябе аглушаюць жажлівыя весткі пра тэракты, заказныя забойствы, выбухі, зламысныя крушэнні цяжнікоў, захопы заложнікаў і іншыя злачыныствы. Ва ўсіх кутках зямнога шара лецца кроў нявінных ахвяр. Здаецца, што чалавецтва губляе здаровы розум... Хацелася б, каб людзі сур'ёзна задумаліся над заўтрашнім днём.

Увагу тых, хто знаходзіцца за межамі Беларусі і не забывае пра родны край, прыцягвае ўсё, што адбываецца на Радзіме. Як правіла, чытанне свежых газет пачынаецца з пошукаў вестак з Беларусі. Адны навіны радуюць, другія — засмучаюць. Дарэчы, заўважаецца такая заканамернасць: публікацыі былых жыхароў Беларусі, як правіла, прасякнуты павагай і любоўю да роднага краю; яны не трымаюць каменя за пазухай і працягваюць у сэрцы сваім захоўваць удзячнасць за ўсё добрае, што было на айчыннай зямлі; на жаль, гэтага не скажаш пра публікацыі асобных цяперашніх беларускіх пісак, якія імкнуцца паказаць Беларусь за яе межамі ў непрыватным выглядзе.

Для сябе ж лічу важным фактам тое, што, аказаўшыся за межамі Беларусі, знайшоў шляхі для далейшага служэння ёй. У свой час пастукаўся ў тутэйшы штомесячнік "Землякі" і прапанаваў весці ў ім старонку "Беларускія зарніцы". У рэдакцыі падтрымалі маю прапанову. І вось нядаўна мінулі ўжо тры гады з таго часу, як такая старонка рэгулярна з'яўляецца. Тут змяшчаюцца матэрыялы аб эканамічным, палітычным і культурным жыцці Беларусі. Шмат увагі ўдзяляецца беларускай літаратуры. Асобныя выпускі "Беларускіх зарніц" былі цалкам прысвечаны нашым класікам Змітраку Бядулі, Якубу Коласу, Янку Купалу, а таксама М. Аўрамчыку, Я. Брылю, В. Быкаву, А. Лойку, А. Мальдзісу, І. Навуменку і іншым пісьменнікам. Друкаваліся ў маім перакладзе іх апавяданні, вершы, урыўкі з апавесцей, артыкулы. Выступаў я таксама з публікацыямі на беларускія тэмы ў штотыднёвіках "Реклама" і "7 дней". Дарэчы, усе гэтыя выданні маюць сталых чытачоў далёка за межамі

ЗША — у Германіі, Ізраілі і іншых краінах.

2. У першую чаргу, хочацца, каб людзі ў свеце паразумеліся паміж сабой. Каб Беларусь квітнела. Каб людзі на яе зямлі жылі мірна, шчасліва і заможна. Яны таго заслужалі. І паколькі 2004 год — высакосны, то хацелася б, каб у людзей пабольшала зямных радасцей.

Што ж датычыцца мяне асабіста, то, наколькі дазваляць здароўе і здольнасці, буду па-ранейшаму папулярываваць здабыткі беларускай культуры, вартыя таго, каб пра іх ведалі ў свеце.

3. Лічу, што тэма для наступнага кангрэса беларусістаў, "Беларусы і суседзі" — выбрана надзвычай надзённая. У апошнія два дзесяцігоддзі, калі насуперак цвярозаму розуму ў свеце актыўна пачала разыгрывацца карта адчужэння народаў, што ўзняло з дна жыцця многа пены і прывяло да ўзмацнення варожасці паміж людзьмі і нават да крывавага разбора, патрэбны ўзважаныя і дасведчаныя галасы ў абарону чалавечай садружнасці.

Калі б мне давялося выступаць на кангрэсе, я звярнуўся б да спадчыны вялікага песняра зямлі беларускай, яе прарока і нястомнага працаўніка Янкі Купалы, каб на яе прыкладзе паказаць, як яго адносіны да прадстаўнікоў іншых нацый, паразуменне з творцамі іншых культур спрыялі беларускай справе. Ён добра разумеў, што права "людзьмі звацца" прадугледжвае ўменне адчуваць сябе годна ў кантэксце ўсяго чалавечтва.

Рышард РАДЗІК, доктар габлітаваны (Люблін, Польшча)

1. Я разумею, што гаворка тут павінна ісці не пра званні ці пасады, а пра падзеі чыста навуковага характару. Таму на першы план я вылучыў бы выхад дзвюх кніжак майго аўтарства. Хаця фармальна яны пазначаны 2002 годам, але фактычна з'явіліся толькі ў 2003. Манаграфія "Хто ж такі беларусы?" ("Голас Радзімы" змясціў на яе рэцэнзію, за якую я вельмі ўдзячны) мела ў сярэдзіне мінулага года нават дадрукоўку часткі польскамоўнага тыражу (выходзіць, першая частка аказалася недастатковай). Тэкстуальныя змяненні ў ці дапаўненні там не было. Другая ж кніга "Беларусы (погляд з Польшчы)" была ў беларускім перакладзе падрыхтавана ў Магілёве.

Апублікаванне вынікаў сваёй працы — найважнейшая справа для навукоўца.

2. У 2004 годзе мяркую зася-

родзіцца на сацыялагічным аналізе фарміравання беларускага нацыянальнага руху ў "нашаніўскі" перыяд. Быў бы задаволены, каб на гэтую тэму ўдалося падрыхтаваць якіх сто старонак тэксту. Акрамя таго, хачу напісаць некалькі артыкулаў, прысвечаных беларускай праблематыцы ў XX стагоддзі (галоўным чынам — фарміраванню нацыянальнай самасвядомасці).

3. На кангрэс прапанаваў бы тэму, якая вольна колькі часу "ходзіць за мной", — "Новая зямля" і "Пан Тадэвуш" — падабенства і адметнасць бачання грамадства ў эпохных творах двух Міцкевічаў". Рашуча засяроджуся на "Новай зямлі". Цікавіць мяне, як Колас бачыў тагачаснае грамадства, яго структуру, нацыянальныя праблемы (такія паняцці, як нацыя, свабода, айчына, патрыятызм), адносіны да іншых (палякаў, рускіх), чым адрозніваўся ў гэтым плане ад А. Міцкевіча, якія былі таму прычыны і вынікі.

Чэслаў СЭНЮХ, перакладчык, публіцыст (Варшава)

1. Даведаўся афіцыйна, што ні з беларускага, ні з польскага боку няма ніякіх перашкод, каб я атрымаў прызначаную мне ўзнагароду за польска-беларускае супрацоўніцтва ў галіне культуры — медаль Францішка Скарыны. Таму чакаю з нехаваным хваляваннем.

2. Зраблю ўсё магчымае, каб у 2004 годзе ў Польшчы выйшла кніжка вершаваных лістоў Рыгора Барадуліна да святой памяці Васіля Быкава, калі ён быў на чужыне, у двухмоўным беларуска-польскім выданні — з маімі перакладамі і малюнкамі Васіля.

3. Хацеў бы гаварыць пра вершы Янкі Купалы ў польскім перакладзе.

Мечыслаў ЯЦКЕВІЧ, доктар габлітаваны (Ольштын, Польшча)

1. Побач з польска-беларускімі літаратурнымі сувязямі працягваю займацца, асабліва з таго часу, калі працаваў Генеральным консулам Польшчы ў Літве, польска-літоўскім культурным узаемадзеяннем. У 2003 годзе здолеў надрукаваць другое, выпраўленае і дапоўненае выданне кнігі "Палякі ў Літве. 1918-2000: Біяграфічны слоўнік", "Гісторыя літоўскай літаратуры да 1917 года", "Вільня: Шпацыруючы па гораду" і фатаграфічны альбом з маім тэкстам "Віленскія могілкі Роса вясной".

2. У 2004 годзе спадзяюся выдаць кнігі "Літва: Сентыментальнае падарожжа" і "Лексікон літоўскай культуры". У Будапешце выйдзе мая праца "Энцыклапедыя Віленскай зямлі: Літаратура". Мару сабраць матэрыялы і выдаць "Слоўнік беларускай культуры" — па прыкладу кнігі В. Вільчыньскага "Слоўнік украінскай культуры", якая нядаўна з'явілася ў Польшчы.

3. Прапанаваў бы тэму "Уплыў польскай літаратуры XIX стагоддзя на фарміраванне беларускай літаратуры". Або — "Палякі ў развіцці беларускай культуры XIX стагоддзя".

Юбілейныя даты ў лютым

4 лютага — 70 гадоў доктару філалагічных навук, сябру Саюзу пісьменнікаў Беларусі і ГА "МАН" **Арсену Лісу**. За ўдзел у выданні шматтомнага збору твораў "Беларуская народная творчасць" удастоены звання лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Беларусі.

6 лютага — 90 гадоў з дня нараджэння народнага паэта Беларусі **Аркадзя Куляшова** (1914-1978). Атрымаў званні лаўрэата Дзяржаўнай прэміі СССР (1946, 1949) і Беларусі (1970), заслужанага работніка культуры Украіны. Творы А. Куляшова перакладзены на 36 моў свету.

15 лютага — 100 гадоў з дня нараджэння спявачкі, рэжысёра, народнай артысткі Беларусі і СССР **Ларысы Александровіч**.

16 лютага — 80 гадоў з часу заснавання бібліятэкі Інстытута беларускай культуры, на базе якой створана Фундаментальная бібліятэка імя Якуба Коласа НАНБ.

Дзякуй за добрыя словы

На Нараджэнне Хрыстова і Новы год бюро камітэта Грамадскага аб'яднання "Міжнародная асацыяцыя беларусістаў", яе "Весткі" на старонках "Голасу Радзімы" атрымалі віншаванні ад міністра замежных спраў Беларусі С.Мартынава, старшыні Камітэта па справах рэлігіі і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Беларусі С.Буко, старшыні Нацыянальнай камісіі Беларусі па справах ЮНЕСКА У.Шчаснага, Апостальскага Нунцыя І.Юржавіча, Пасольства Літвы, Польшкага інстытута ў Мінску, дырэктара Інстытута Цэнтральна-Усходняй Еўропы Е.Клачойскага, дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Р.Матульскага, рэдакцыі газеты "Ніва" (Беласток), беларусістаў з Аўстраліі, Вялікабрытаніі, ЗША, Латвіі, Літвы, Польшчы, Расіі, Украіны, Японіі, а таксама калег

з Бабруйска, Брэста, Гомеля, Гродна, Карэліч, Мінска. Асабліва расчуліла нас прывітанне старэйшага беларускага паэта, доктара медыцыны Мацвея Рэпкава-Смаршчкі (Анатоля Бярозкі, ЗША). Усім ім выказваем словы шчырай падзякі.

Некаторыя калегі, перасылаючы віншаванні, адначасова цікавіліся, калі і як адбудзецца IV Міжнародны кангрэс беларусістаў. У адказ можам сказаць, што пра канчатковыя тэрміны і ўмовы мы паведамім у "Кантактах і дыялогах" (а таксама пісьмова) пазней, калі будучы прыняты адпаведныя рашэнні. Цяпер жа толькі адзначым, што тэматыка навуковай канферэнцыі, якая пройдзе ў тым жа тэрміне, будзе датычыцца не матэрыяльнай (духоўнай) культуры памежжа беларусаў і іх суседзяў.

Бюро ГА "МАН".

Супрацоўнічаюць Брэст і Седльцэ

У канцы мінулага года пад патранатам мазавецкага ваяводы Адама Струзіка ў Седльцах (Польшча) адбылася навуковая канферэнцыя "Рэгіён пайднэвага Падляшша ва ўмовах еўрапейскай інтэграцыі".

Адно з пасяджэнняў канферэнцыі было прысвечана тэме "Брэст ва ўмовах суседства са знешняй граніцай Еўрапейскай Уніі". У абмеркаванні ўдзельнічалі нашы госці: супрацоўнікі Брэсцкага аблвыканкама Ларыса Дземянчук і дацэнт Віктар Брыч, выкладчыкі Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А.С.Пушкіна Таццяна Козік, Уладзімір Люкевіч, Тамара Якавіч. Ганна Люкевіч (Быдгашч) прачытала даклад "Беларуска-польская памежная тэрыторыя ў сьвядомасці ўніверсітэцкай моладзі".

Марыя ЦЕХАЦІНЬСКА, сябар ГА "МАН".
Ад рэдакцыі. Сардэчна віншваем доктара габлітаванага, прафесара Марыю Цехацінскую з сямідзесяцігоддзем.

Вернасць сваёй тэме

Мікалай Хаўстовіч адносіцца да таго новага пакалення беларускіх літаратуразнаўцаў, у якіх вывады і абагульненні засноўваюцца не на зададзенай схеме, як гэта часта бывала ў маладзейшых гадах, а на мастацкіх тэкстах, на іх супастаўленні і аналізе. Бо толькі так можна акрэсліць творчую індывідуальнасць. А яшчэ — на вернасці адной пісьменніцкай асобе, аднаму перыяду, аднаму мастацкаму напрамку. Бо толькі так можна ўсебакова, вычарпальна асвятліць літаратурную з'яву, як гэта робяць пушкіністы ў Расіі, міцкевічазнаўцы ў Польшчы, шайчэнказнаўцы ва Украіне, шэкспіразнаўцы ў Англіі. У Беларусі ж доўгі час гэта лічылася вузкасцю, абмежаванасцю даследчыцкага погляду. Прайшлі два-тры гады — бярыся за новую тэму, новага аўтара. Нават на купалазнаўцаў у гады майго кандыдацтва паглядалі як на нешта непайнацэннае: ну што ён там усё калунаецца ў адным і тым жа?!



На шчасце, крытэрыі змяніліся. Сёння ўжо не лічыцца празмернай раскошай займацца доўгі час нават асобай, якая лічылася або па-ранейшаму лічыцца дугараднай. Бо другарадных асоб у літаратурным працэсе не бывае. Або яны, як і людзі, ёсць, або іх няма. Ёсць толькі неадназначныя ці мала даследаваныя, пастаўленыя намі для зручнасці, для схемы ў даўжэйшы ці карацейшы пералік. Той жа Баршчэўскі — у адзін шэраг з Чачотам, Рыпінскім, Дуніным-Марцінкевічам, Вярыгам-Дарэўскім, куды пры жаданні можна дадаць і Багушэвіча, і Лучыну: усе са шляхты, усе выраслі з фальклору, усе спусціліся (ці ўзняліся) да сялянства. Усе падобныя, розныя толькі гадамі жыцця, месцамі нараджэння і смерці. Ды яшчэ большай або меншай захаванасцю спадчыны. Разбярэся тут вучню або студэнту ў гэтым калейдаскопе, палюбі таго або іншага

пісьменніка, калі на яго адведзена па праграме некалькі мінут...

А Мікалай Хаўстовіч узяў і парушыў калейдаскоп, вырваў — спачатку як перакладчык, а потым як даследчык — з ланцуга Яна Баршчэўскага, глянуў на яго буйным планам і прымусіў глянуць нас. І адкрылася буйная, непаўторная індывідуальнасць. У гэтым я пераканаўся, слухаючы напрыканцы 2003 года выступленні афіцыйных (Іван Штэйнер, Васіль Жураўлёў, Уладзімір Конан) і неафіцыйных апанентаў, водгукі на аўтарэферат (іх прыслалі такія айчыныя і зарубежныя беларусісты, як Генадзь Кісялёў, Рышард Радзік, Галіна Тварановіч) яго доктарскай дысертацыі. Не стрываўшы, і сам рашыў узяць слова ў дыскусіі.

Ці не ўсе выступоўцы тлумачылі поспех маладога вучонага тым, што ён узяў для аналізу не толькі беларускія творы Баршчэўскага, але і яго куды бага-

цейшую польскую спадчыну, арганічную і непазбежную ў сувязі з тагачаснымі абставінамі. Гэта вельмі важна — не толькі зыходзіць з сённяшняга, куды больш дасведчанага разумення, але і глядзець на пісьменніка вачыма яго сучаснікаў. І тады выявіцца: тое, што раней лічылася кансерватыўным, на самай справе з'яўлялася крокам наперад. Узросшы на беларускім фальклоры, сцвярджаў дысертант, аўтар "Шляхціца Завальні" сапраўды быў фантастам, але фантастам таго ж парадку, што Гогаль або Гофман.

У дысертацыі "Мастацкі метады Яна Баршчэўскага і развіццё беларускай літаратуры 30–40 гг. XIX ст." М. Хаўстовіч акрэсліў Я. Баршчэўскага найперш як мастака, творцу і адначасова як дзейную асобу, мысліцеля, сучасніка. Таму і галасаванне было адназначным: за!

М. Хаўстовіч узначальвае на філалагічным факультэце Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта кафедру, дзе згуртаваліся выкладчыкі, якія чытаюць студэнтам гісторыю ледзь не дзевяці стагоддзяў беларускай літаратуры — ад Кірылы Тураўскага да Францішка Багушэвіча. Некаторыя пайшлі па шляху свайго кіраўніка — выбралі для дысертацыі, пакулы кандыдацкіх, "малапрыкуметныя" постаці XIX стагоддзя (Ігар Запрудскі — Адама Кіркора, Мікола Хмяльніцкі — Адама Плуга). Такім чынам, у М. Хаўстовіча складваецца свая школа, акрэсліваецца кола паслядоўнікаў. Выдаецца пад яго рэдакцыяй альманах "XIX стагоддзе".

Застаецца дадаць (і гэта вельмі істотна), што ў апошні час М. Хаўстовіч актыўна ўключыўся ў беларусазнаўчую дзейнасць, плённа развівае міжнародныя кантакты. Летам мінулага года ён быў суарганізатарам чарговай беларуска-польскай сустрэчы "Шлях да ўзаемнасці", а ўжо восенню пад яго рэдакцыяй выйшаў з друку зборнік яе матэрыялаў пад назвай "Акта Альбарутэніка". Гэта сведчыць і пра арганізацыйны здольнасці маладога вучонага.

Адам МАЛЬДЗІС.

Малдаўская паэзія загучала па-беларуску

У апошнія гады значна ажывіліся беларуска-малдаўскія грамадска-культурныя сувязі. Адным з доказаў таму з'яўляецца выданне першага тома двухтомнай "Анталогіі малдаўскай паэзіі" (Кішынёў, 2003).

Адкрываючы кнігу, Васіль Саковіч, Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Малдова, піша: "Анталогія малдаўскай паэзіі ў перакладзе на беларускую мову знаёміць усіх, найперш беларусаў, якія пражываюць у Малдове, з цудоўнымі ўзорамі малдаўскага паэтычнага мастацтва. Мы шчыра вітаем гэты сумесны праект Камітэта па справах рэлігіі і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь, Дэпартаменту міжэтнічных адносін Рэспублікі Малдова і Пасольства Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Малдова. Без сумнення, выданне данай кнігі паслужыць актыўнаму культурнаму дыялогу паміж Беларуссю і Малдовай, будзе садзейнічаць паляпшэнню ўзаемаарумення паміж дружэлюбнымі народамі нашых краін, паслужыць развіццю і ўмацаванню добрых адносін паміж нашымі дзяржавамі".

Пачынаецца выданне прадмовай "Песня вячыхістых Кодраў" вядомага пісьменніка Іона Чакану, дзе каратка характарызуецца фальклорныя вытокі малдаўскай паэзіі, яе развіццё на працягу двух мінулых стагоддзяў.

Уклалі анталогію Георгіе Мазілу і Уладзімір Скарынкін, (апошні ўзначальвае Таварыства "Беларусь — Малдова"). Усяго ў першым томе прадстаўлены ў перакладзе фальклорныя запісы і вершаваныя творы 36 паэтаў — храналагічна ад Канстанціна Стамаці і Георгіе Асахі,

Ад нас адышлі

Янка ЮХНАВЕЦ

3-за Атлантычнага акіяна прыйшла сумная вестка: не стала беларускага паэта, празаіка, драматурга Янкі (Івана) Юхнаўца, вядомага таксама пад псеўданімамі Я. Юстачык, Я. Юхна, К. Юхневіч.

Янка Юхнавец прайшоў вялікі і складаны жыццёвы шлях. Нарадзіўся ён у вёсцы Забродак цяперашняга Докшыцкага раёна Віцебскай вобласці ў сялянскай сям'і. У дзяцінстве вялікае ўздзеянне на будучага паэта аказала сваімі казкамі цётка Куліна. У фашысцкую акупацыю сям'ю Я. Юхнаўца спасцігла гора: яго бацьку і пяцёра малых братоў спалілі карнікі, а яго самога вывезлі ў Германію. У 1950 годзе пераехаў у Злучаныя Штаты Амерыкі, дзе працаваў у сферы камп'ютэрнага бізнесу, актыўна ўдзельнічаў у рабоце беларускіх грамадскіх і царкоўных арганізацый, літаратурных суполак.

Першыя вершы, навяеныя ваеннымі ўражаннямі, Янка Юхнавец надрукаваў у 1947 годзе. У 1953 годзе апублікаваў сваю першую паэму "Сула". Выдаў зборнікі "Шорах моўкнасці" (1955), "Новая элегія" (1964), "Калюмбы" (1967). У 1989–1990 гадах у Нью-Йорку выйшаў яго трохтомнік "Творы". Затым яго выбраныя творы ўбачылі свет у Мінску пад назвай "Сны на чужыне" (1994). Часопіс "Крыніца" над-



якія нарадзіліся яшчэ ў XVIII стагоддзі, да Георгіе Водэ, ураджэнца 1934 года. Перакладчыкамі выступілі знакамітыя беларускія паэты Рыгор Барадулін, Артур Вольскі, Юрка Голуб, Кастусь Жук, Галіна Каржанеўская, Сяргей Панізік, Уладзімір Паўлаў, Юрась Свірка, Кастусь Цвірка і інш. Некаторыя творы прысвечаны Беларусі, Мінску. Вось радкі з верша Паўла Боцу "Галубы над Мінскам" у беларускім перастварэнні У. Паўлава:

Здаецца, з празрыстай
вадою крыніца
Падступіць і радасцю
светлай бруцц.

А сэрцу і зроку не наталіцца —
Такая ясныта
над Мінскам стаіць.

Аматары паэзіі цяпер чакаюць другога тома анталогіі, куды ўвойдуць творы прадстаўнікоў маладзейшага пакалення паэтаў. Ён пазнаёміць нас з апошнімі здабыткамі, сённяшнім днём шматоблічнай малдаўскай вершатарчасці.

Вольга АСТРАУХ.

рукаваў яго "Зацемкі розных гадоў" (1998).

Беларуская крытыка вельмі высока ацаніла творы Янкі Юхнаўца, якія вызначаюцца філасофчнасцю, метафарычнасцю, фармальным эксперыментарствам. Адначасова ў яго паэзіі адчуваецца глыбінныя сувязі з фальклорам.

Алесь Пашкевіч пісаў у газеце "Літаратура і мастацтва" (2002. 18 студзеня) пра нашага суайчынініка ў сувязі з яго 80-годдзем: "Ён — адзін з нямногіх, хто ў нашым прыгожым пісьменстве сваёй творчасцю смела выйшаў за межы нацыянальнай стылёвай кансерватыўнасці і спрычыніўся да спасціжэння супольных таямнічых далейшых заходнееўрапейскай літаратуры, на тое спасціжэнне ахвяраваўшы [...] бяссонныя ночы інтэлектуальнага неспакою".

У спадчыне Янкі Юхнаўца застаўся вялікі філасофскі раман "Яно". Аўтара асабліва цікавіла праблема выбару, унутранай барацьбы ў душах беларусаў у ваенных абставінах.

Таццяна МАХНАЧ.

Марына МУЛЯВІНА:

“На сцэне бацька быў для мяне Богам...”



25 студзеня ў Мінску адбыўся канцэрт Беларускага дзяржаўнага ансамбля “Песняры”. У дзень памяці Уладзіміра Мулявіна калектыў, які папоўніўся пяццю маладымі артыстамі, паказаў новую сольную праграму, куды ўключаныя песні, аднойленія з былога рэпертуару і зусім новыя. Цяпер ансамблем кіруе Вячаслаў Шарапаў. І тое, што “Песняры” працягваюць працаваць, захоўваючы адметны асаблівасці і стыль, створаныя заснавальнікам, — яго заслуга. На вечары выступілі з успамінамі сябры і прыхільнікі творчасці знакамітага кампазітара, спевака і музыканта, які так таленавіта і

прыгожа прапагандаваў беларускую мову ў песнях на вершы беларускіх паэтаў, музыку беларускіх кампазітараў, у тым ліку і праз уласныя творы.

Склад ансамбля на працягу ўсёй яго гісторыі (а сёлета ён адзначае сваё 35-годдзе) неаднаразова змяняўся. Праўда, страта кіраўніка — гэта самае моцнае выпрабаванне. Да таго ж у верасні 2003 года, не пагадзіўшыся з прызначэннем новых кіраўнікоў, ансамбль пакінула група артыстаў на чале з Леанідам Барткевічам, Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь аб'явіла конкурс на іх замену, і ў калектыў прыйшлі пяцёра таленавітых маладых музыкантаў.

Калі адбыўся раскол “Песняроў”, дачка Уладзіміра Мулявіна ад першага шлюбу Марына падала заяву ў Міністэрства культуры з просьбай прыняць яе на працу ў ансамбль. Дырыжор-харавік па прафесіі, яна з верасня 2003 года заняла пасаду намесніка дырэктара. Памочнікам музычнага кіраўніка працуе ўдава Мулявіна Святлана Аляксандраўна. Сямейныя архівы стануць асновай музея “Песняроў”. Унікальнае шматгалоссе, створанае талентам Майстра, працягвае развівацца ў творчасці маладых песняроў. І гэта — лепшая даніна яго памяці. Мы папрасілі Марыну Мулявіну раскажаць пра сваю працу ў абноўленым калектыве і падзяліцца ўспамінамі пра бацьку.

— Мне цікава з імі працаваць. Так атрымліваецца, што на сцэне — адны мужчыны, а дапамагаюць ім жанчыны. Гэта касцюмер, бухгалтар, начальнік аддзела кадры, інжынер, якая занятая будаўніцтвам (песняры цяпер маюць свой офіс і студыю, а рэпетыцыйная зала яшчэ будзеца). Я падтрымліваю сувязі з прэсай, заказваю касцюмы, транспарт, працую як адміністратар па арганізацыі канцэртаў і г.д. Наш дырэктар Валерыя Скаражонак працуе і як артыст, і як адміністратар. Ён узяў на сябе вялікі цяжар і адказнасць за калектыў. Асабліва складана працаваць ва ўмовах будаўніцтва памяшкання. Гэта проста выключны чалавек, з шырокай душой, які клапаціцца пра ўсіх, згуртоўвае нас у адну дружную творчую сям'ю. І гэта грэе душу.

— Падчас свайго працы ў ан-

самблі вы прычыніліся да ўвекавечання памяці Уладзіміра Мулявіна?

— Дапамагала, чым магла. А ўвогуле ўсё было прадумана і арганізавана Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь.

Аказалася, што ў бацькі шмат сяброў і прыхільнікаў. Беларускае тэлебачанне стварыла на саракавіны з дня смерці фільм, прысвечаны памяці Мулявіна, за які мы вельмі ўдзячныя аўтару і рэжысёру Наталлі Сідзельнікавай. “Белвідэацэнтр” да дня памяці таксама падрыхтаваў фільм (аўтар і рэжысёр Валерыя Скарцова). Галоўны рэдактар газеты “Культура” Людміла Крушынская і журналіст Барыс Крэпак напісалі кнігу. Але самая вялікая работа праведзена ў Беларускім дзяржаўным інстытуце праблем культуры пад кіраўніцтвам Уладзіміра Скараходава — за год тут створана музычная анталогія ансамбля “Песняры” з 20 кампакт-дыскаў, на якіх сабраны 236 песень. Кожны дыск — пэўная вяха ў жыцці ансамбля з песнямі і фатаграфіяй таго ж перыяду, што і песні. Ёсць асобны дыск, прысвечаны творчасці Мулявіна як кампазітара, песні ансамбля “Лявонь” — ранні перыяд творчасці, далей па гадах усе творы, якія выконвалі “Песняры”.

Выказваю шчырую ўдзячнасць усім асобам, арганізацыям і прыхільнікам таленту бацькі за вялікую працу па ўвекавечанні яго памяці.

Далей Марына Мулявіна падзялілася ўспамінамі пра бацьку, якія высвечваюць яго жыццё ў першыя гады па прыездзе ў Беларусь.

— Мае бацькі пазнаёміліся і жаніліся ў Расіі, а на Беларусь прыехалі ўжо са мной. Мы жылі тады ў камунальнай кватэры на Ленінскім праспекце ў доме, дзе кінатэатр “Цэнтральны”. У 15-метровым пакойчыку месціліся 5 чалавек: тата, мама, я, бабуля і татаў брат, ды яшчэ сабака. Прачыналася я пад гукі гітары, а засынала часцей за ўсё за кулісамі ў футляры ад акардэона. Мама — Лідзія Аляксееўна Кармальская, як

і тата, была артысткай, працавала ў вельмі рэдкім жанры — мастацкага свісту, а потым — мастацкага чытання. У філармоніі працавала і ў складзе “Песняроў”. Як дзіця артыстаў, я хадзіла ў кругласутачны дзіцячы сад, па выхадных нававала адна пад наглядом вартаўніка, бо ў бацькоў былі канцэрты. А часам выхавальніца Надзея Канстанцінаўна брала мяне дадому на выхадныя дні. Тры-чатыры канцэрты ў дзень з выездамі ў раён, гастролямі па Беларусі і за яе межамі — такі быў рытм жыцця ў артыстаў. Летам — добра, яны бралі мяне, а потым і брата з сабой. З калгаса ў калгас мы вандравалі з імі радасна, бо бачылі іх увесь час, ды і вясковае вольнае жыццё адраэнівалася ад гарадскога, захапляла нас.

— Хацелася стаць артысткай у дзяцінстве?

— Што вы, не! З дзяцінства не любіла сцэну, глядзельную залу: пустая чорная бяздонная прастора забірала маіх бацькоў. Яны на сцэне былі для мяне як богі, я захаплялася абодвума, а бачыла залу — баялася. Калі выступалі “Лявонь”, у канцы канцэрта спявалі нейкую песню “Аблады-аблада...”, я чакала гэтага фіналу і, уцапіўшыся за кулісу, ішла за ёю крок за крокам, шчасліва, што ўжо ўсё скончылася. Тата кідаў мне маракасы або бубен, я крычала “Аблады-аблада” на ўвесь голас і скакала — гэта быў мой выхад за кулісамі.

— А бацькі цябе хацелі бачыць на сцэне?

— Таксама не. У музычным плане наконт мяне ў іх ніколі не было ніякіх спадзяванняў, хоць потым я скончыла музычнае вучылішча і стала хормайстрам. А вось суседка Лідзія Пятроўна Шынока каля года давала мне ўрокі акцёрскага майстэрства (тата і мама не ведалі), і я вырашыла паступаць на акцёрскае аддзяленне Тэатральна-мастацкага інстытута, сказала пра гэта бацькам. Цікавая была рэакцыя: не згаворваючыся, яны ўсталі і леглі на парозе: нізавошта!

— Не хацелі, каб дачка пайшла іх шляхам, у свет мастац-

тва, бо адваротны бок медаля быў не такім прывабным, як здаецца?

— Збоку жыццё творчага чалавека здаецца незвычайным, на самай жа справе гэта лад жыцця, падобны на хваробу, ад якой немагчыма пазбавіцца. Яны засцерагалі мяне ад цяжкасцей, што спазналі самі.

— Але гонар за тое, што бацька такая знакамітая асоба, быў?

— Я заўсёды спакойна ставілася да таго, што бацька знакаміты артыст, нават саромелася. І потым, у 1975 годзе, калі мне было 15 гадоў, тата і мама разышліся. Для мяне шчасцем было пабыць з бацькам. Калі я паступіла ў музычнае вучылішча, ён узяў мяне з сабой на гастролі ў Ленінград і Маскву. Гастролі для мяне былі не так цікавыя, як сама паездка: хацелася пасядзець з бацькам вочы ў вочы, памузічыраваць (ён даваў мне ўрокі ігры на гітары). Вершы, анекдоты, шмат разоў — усё гэта было, але калі яму трэба было папрацаваць, мы разумелі адзін аднаго моўчкі. Не ў характары Уладзіміра Мулявіна было выхоўваць, займацца побытам. Гэта ўсё не для яго. У жыцці не тое што празаўтрашні дзень не клапаціўся, не думаў і пра сённяшні. А ў творчасці дасканала ўсё прадумаў наперад, музыка была асноўным у яго жыцці.

І я заўсёды хацела дапамагаць яму: перапісвала ў дзяцінстве партытуры або рабіла бутэроброды для яго і гасцей, ездзіла як кур'ер, калі трэба было некаму нешта перадаць. Мне гэта было прыемна і радасна. Нават калі ён ужо ў стальым узросце стамляўся, старалася неяк арганізаваць яго адпачынак. Грыбы, паездкі на дачу, шашлык, кампанія дзяцей і ўнукаў... Адночы ён збег да мяне ў дзень свайго нараджэння. Усё роўна знайшлі: з Амерыкі прыехаў Кашапараў, і яны з Ігарам Лучанком “вылічылі”, дзе ён можа быць. Смеху было!

— Раскажыце, калі ласка, пра дзяцей і ўнукаў Уладзіміра Георгіевіча. Хто-небудзь стаў музыкантам, атрымаў у спадчыну музычныя здольнасці?

— Я старэйшая з яго дзяцей. Брат Валодзя займаецца музыкай прафесійна, скончыў музычную школу-ліцэй, двойчы лаўрэат рэспубліканскага конкурсу альтистаў. Майму старэйшаму сыну Паўлу 23 гады, ён мае добры музычны слых, іграе на гітары на аматарскім узроўні, працуе оперупаўнаважаным. Малодшаму Івану — 13, музычны фанат, аднак дзед, слухаючы, як унук спявае яго песні, жартаваў: “Калі табе скажуць, што ты дрэнна спяваеш, не вер — гэта проста дрэнны акампанемент”. Дачка Вольга ад другога шлюбу Мулявіна мае сына Станіслава. Мы часцей сустракаліся з яго жонкай Святланай Аляксандраўнай і сынам Валерыем на іх дачы. Ніхто, на жаль, не ўнаследваў голасу Мулявіна, яго магучых музычных здольнасцей. Дарэчы, тата заўсёды лічыў, што кожны чалавек адметны сам па сабе і ўсяго павінен дамагацца сам, у залежнасці ад таго, чым адарыла прырода. Ёсць талент — нікуды ён не дзенецца і прымусяць працаваць над сабой. А няма — жыві, як усе, і будзь шчаслівы.

— Ці думалі вы калі-небудзь, што будзеце працаваць у “Песнярах”?

— Не думала і не марыла. Сама ад сябе не чакала, што зраблю такі крок. Цяпер справа майго жыцця — увекавечанне памяці Уладзіміра Мулявіна як дзеяча беларускай культуры.

Гутарыла **Рэгіна ГАМЗОВІЧ.**

22-29.01.04

Вучыць альяс

Альяс у старажытнасці лічылі сімвалам мужнасці і вынослівасці. У Вавілоне жывым альяс ўпрыгожвалі дзверы дамоў.

Убіраючы вільгаць з паветра, падвешаная расліна жыла гады тры і цвіла... А вось у спрыяльных хатніх умовах альяс цвіце так рэдка, што яго празвалі сталетнікам. Гэту расліну сярэд іншых можна знайсці на стэндзе ў “Зімовым садзе” ў Залужскай сярэдняй школе на Стаўбцоўшчыне. Тут жа на сцяне вісіць карта радзімы пакаёвых раслін...

Нядаўна ў Залужскай школе праведзены незвычайны семінар — экалага-валеалагічны, на якім прысутнічалі прадстаўнікі ўсіх школ раёна. На ім разглядалася пытанне аб экалагічнай адукацыі і выхаванні. Удзельнікаў семінара пазнаёмілі з экалагічнай галерэяй “Мой родны кут, як ты мне мілы”, дзе аформлены стэнды “Чырвоная кніга Беларусі” і “Лес — наш сябар”.

Прысутных пазнаёмілі з мадэллю работы валеалагічнага класа, задача якога — забяспечэнне здаровага ладу жыцця шляхам стварэння спрыяльнага навакольнага асяроддзя, якое садзейнічае агульнаму ўмацаванню здароўя дзіцяці.

Аспект экалагічнага выхавання вельмі актуальны, бо ён спрыяе далейшаму развіццю асобы ў гармоніі з навакольным асяроддзем.

Святлана **ВЫСОЦКАЯ.**

пошук

Вас шукаюць і чакаюць сваякі

Піша вам Ніканава Марыя Іванаўна.

Вось якое пытанне ў мяне.

Два дзядзькі маёй маці на пачатку мінулага стагоддзя паехалі ў Амерыку. Неякі яны прыездзілі ў аведкі. Гэта мы дакладна ведаем. Маці была яшчэ малой, але памятае, што яны прывозілі шмат падарункаў. У той час яны былі пісьменныя, здаецца, святары. Прыездзілі яны прыкладна да 1929 года ў вёску Капусціна Кіраўскага раёна Магілёўскай вобласці да свайго бацькі Кузьмы Гудкова. Аднаго звалі Гудкоў Анціп Кузьміч, другога — Гудкоў Фёдар Кузьміч. Вядома, іх ужо няма ў жывых, але можа дзеці, унукі ёсць. Хацелася б адшукаць каго-небудзь праз вашу газету.

Адрас: 212001, г.Магілёў, завулак Гогаля, д.15а, кв.87. **НИКАНАВА Марыя Іванаўна.**

пакаленне “next”

Першая перамога

На гарадской алімпіядзе па інфарматыцы ў Гомелі 10-гадовы Гена Караткевіч за адну гадзіну рашыў усе задачы для 5-8-х класаў і стаў пераможцам.

Хлопчык вучыцца ў 2-м класе і інфарматыку нават не вывучае, але добра ведае камп'ютэр. У школе вучыцца ў асноўным на адны “дзiesiąткі”. Па словах бацькоў (а яны працуюць на кафедры матэматычных праблем Гомельскага ўніверсітэта), ён марыць стаць футбалістам.

Ірына **КАЗЛОВА.**

зваротная сувязь

ЭСТОНІЯ. НАРВА



Як адкалядавалі "Сябры"

Паважаныя супрацоўнікі газеты "Голас Радзімы"!

Нарвскія "Сябры" зычаць усім міру і дабрабыту! Спадзяёмся, што і ў 2004 годзе мы будзем разам!

У нас ужо стала традыцыя сустрэча Каляд разам з землякамі з беларускага таварыства "Сябры". За чатыры гады свайго існавання таварыства беларусы здружыліся з нарвскім ўкраінскім зямляцтвам "Родына", з якім чарговы раз праводзілі калядны баль. Павіншаваць прысутных прыйшлі прадстаўнікі рускага, шведскага і польскага таварыстваў.

Шмат было выказана цёплых слоў і пажаданняў на Новы год, уручаны невялікія падарункі. Прышоў на свята Дзед Мароз, які таксама падарыў усім сувеніры з выявай "гаспадыні" 2004 года — Малпы. Прагучалі невялікія канцэртныя праграмы. Прыемна было выходзіць на сцэну нашаму фальклорнаму ансамблю ў новых нацыянальных касцюмах. Гэта выдатны падарунак нам ад Рэспублікі Беларусь! Вялікі дзякуй усім,

хто ведае "Сяброў" і дапамагае нам!

Не забылі мы на свяце тых землякоў, якія пабывалі ў Нарве ў мінулым годзе. У чэрвені да нас на свята "Вянок дружбы" прыежджала сям'я Ліпскіх з ансамбля "Радзімічы" (Мінск). Мы па-ранейшаму падтрымліваем з імі сувязь. Чыталі ў вашай газеце пра паспяховае выступленні ў Паўднёвай Карэі і вельмі рады за іх! Карыстаючыся выпадкам, хачу перадаць "Радзімічам" віншаванні і пажаданні вялікіх творчых поспехаў! А чытачам газеты, якія жывуць за мяжой і жадаюць пачуць цудоўныя песні на роднай мове, раю патэлефанаваць у Мінск (т.017-291-04-14) кіраўніку Уладзіміру Ліпскаму і заправісіце ў гасці. Не пашкадуеце!

Напрыканцы хачу яшчэ раз павіншаваць усіх чытачоў з Новым годам і пажадаць усяго добрага і заўсёды памятаць і любіць "свой родны кут"!

Людміла АННУС,
намеснік старшыні
беларускага таварыства "Сябры".

ЛАТВІЯ. РЫГА

Саюз грамадскіх аб'яднанняў беларусаў Латвіі і Таварыства беларускай мовы імя Ф.Скарыны "Прамень" жадае калектыву "Голасу Радзімы" поспехаў у нялёгкай працы. "Голас Радзімы" — вельмі паважанае, цікавае і патрэбнае чытачам газеты. З яе мы даведваемся пра ўсё, што нас цікавіць на Бацькаўшчыне.

З павагай да вас
Рада СГАБЛ, Рада ТБМ
"Прамень".

ЛІТВА

Ад імя Згуртавання беларускіх грамадскіх арганізацый у Літве і ад сябе асабіста прашу супрацоўнікаў "Голасу Радзімы" і яе чытачоў прыняць самыя сардэчныя пажаданні здароўя, радасці, шчасця і поспехаў!

Л.МУРАШКА, прэзідэнт
Згуртавання беларускіх
грамадскіх арганізацый
у Літве.

ПОЛЬШЧА

Музей і асяродак беларускай культуры ў Гайнаўцы жадае "Голасу Радзімы" ў новым годзе творчых поспехаў і ўсяго найлепшага.

Ян КАРПЮК, дырэктар.

УКРАЇНА. ЧАРНАЎЦЫ

Дарагія нашы сябры ў замежжы!

Ад душы жадаем усім у новым годзе шчасця, здароўя і поспехаў у працы.

В.ВІЛЬЧЫЦКІ, старшыня
Чарнавіцкага
культурнага таварыства
беларусаў,
Я.ГАРДЗЕЙЧЫК,
Таварыства
ўкраінска-беларускай
культуры.

спейнік

КАЛЫХАНКА ДЛЯ СЫНА

Словы
Станіслава Валодзькі
Музыка Міколы Яцкова



Спі-засні, сыночак,
Мілы мой званочак.
Чуеш, травы-дрэвы
Шэпчуць: "Добрай ночы!"

Прыпеў:
Хай табе радзіма
Будзе роднай маці.
Сні, маё дзіцятка —
Беларусынятка.

Сочаць неба вочы —

Дасць Бог — не сурочаць,
А табе, мой хлопчык,
Шчасця напярарочаць.

Прыпеў.

І ваўчок ніколі
Укусіць не прыйдзе.
Дасць Бог — знойдзеш долю —
Што ніхто не скрыўдзіць...

Прыпеў.

ЗША. ЧЫКАГА

За 20 лістапада 2003 года ў "Голасе Радзімы" на 6-й старонцы прачытала аб аздобах, высланых вам, і ўсцешылася, што яны дайшлі. Спадзяюся, яны ўсе былі ў добрым стане — не панішчыліся.

Дарэчы, і № 41 за 20 лістапада быў атрыманы мною 29-га лістапада, а цяпер ізноў застаў. Атрымліваю "Голас Радзімы" зноў з пэўным спазненнем. Чыя тут віна? Ці на пошце сядзяць людзі, якія імкнуцца знехвоціць беларусаў замежжа чытаць гэту вельмі цікавую газету? Незразумела.

У нас свята Каляды і Новы

год, як і заўсёды, прайшлі ў радасным настроі. Сумна толькі, што не ўсе хрысціяне святкуюць Нараджэнне Хрыстова ў адзін дзень. Неяк дзіўна і смешна, што Хрыстос нарадзіўся ў розныя даты. Чаму няма згоды і паразумення сярод хрысціян?

Ад сябе і свайго мужа Вітаўта шчыра вітаю ўсіх супрацоўнікаў "Голасу Радзімы". Дай Божа ўсім вам радасці, дабрабыту і добрага здароўя ў дасягненні намечаных планаў і летуценняў для дабра нашай дарагой, роднай Беларусі.

З найлепшымі пажаданнямі
Вера РАМУК.

АД РЕДАКЦЫІ. Шаноўная спадарыня Вера, напярэдадні Новага года мы паставілі ў рэдакцыі ёлку і ўпрыгожылі яе аздобамі, якія Вы даслалі (яны дайшлі без пашкоджанняў). Было прыгожа і весела. Некаторыя раяць захоўваць іх у рэдакцыі, іншыя прапаноўваюць перадаць па некалькі ў беларускія суполкі розных краін. Якая будзе Ваша парада? Дзякуем за сардэчныя віншаванні і ўвагу да газеты.

лёсы

Фарбы Георгія Ніскага

Калі шаша праразае гушчар лесу, а паабал дарогі стаяць стромкія сосны да неба, або ажурныя канструкцыі моста перакінуты праз раку, ці бачыш вялізныя сілуэты караблёў, якія стаяць на рэйдзе, ловіш сябе на тым, што недзе гэта ўжо бачыў. Дык так яно і ёсць! Бачыў на карцінах мастака Георгія Ніскага.

Георгій Ніскі, народны мастак РСФСР, правадзейны член Акадэміі мастацтваў СССР, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР, нарадзіўся 21 студзеня 1903 года на станцыі Навабеліца пад Гомелем. Займаўся ў мастацкай студыі імя М.Урубеля, якой кіраваў А.Быхоўскі. Адначасова працаваў на складах, на чыгунцы. У 1921 годзе таленавітага юнака накіроўваюць у Маскву на вучобу ў ВХУТЭМАС. Спачатку ён займаецца на падрыхтоўчым аддзяленні, а з 1923 года пераходзіць на жывапісны факультэт, дзе займаецца ў Р.Фалька і А.Дрэвіна.

Пасля абароны дыплама твор мастака "Паўстанне французскіх маракоў у Адэсе" набывае Трацякоўскага галерэя. Які гэта дае моцны штуршок для творчай дзейнасці!

Г.Ніскаму ў гэты час 27 гадоў. Малады мастак шукае сябе. Піша тое, што звязана з сучаснасцю. Яго захапляюць індустрыяльныя

ператварэнні ў краіне, з'яўляюцца першыя значныя творы "Воень-Семафоры", "На пучы", "Кастрычнік". Пейзажы выклікаюць цеплыню і добрыя пачуцці.

Жыццёвы шлях мастака мяжуеца з морам. Ён служыць у арміі на Далёкім Усходзе. Потым неаднойчы бывае ў творчых паездках на Чорным, Баранцавым морам, на Ціхім акіяне, у Запаляр'і. Бачна асобая прыхільнасць Г.Ніскага да марской тэматыкі. Ён піша марскія пейзажы "Вечар у Севастопалі", "Падводная лодка", "Яхта". За палатно "Сустрэча" ў 1937 годзе на Сусветнай выставе ў Парыжы мастак атрымаў бронзавы медаль. У гэты час крытыкі гавораць пра мастака як прызнанага марыніста.

А вось як апісваюць Г.Ніскага яго сябры-мастакі: "Ёсць людзі, якіх усё жыццё клічуць па імю. Ніскага ўсе клікалі Жора, нават тады, калі ён ужо стаў акадэмікам, вядомым жывапісцам... Жора

быў падобны на марскога бадзягу, ад яго так і ведала рамантыкай прыгод. Высокі, дужы, з вялікімі рабочымі рукамі. Абветраны твар з буйным драпежным носам над складзенымі ў скептычную ўсмешку вуснамі, светлыя выгараўшыя вочы, на галаве чорная марская фуражка з кукардай і лакаваным казырком, з-пад якога каля вуха выбіваецца сівая пасма валасоў. Апануты заўсёды ў цяльняшку, працоўную робу, тоўсты світэр".

У другой палове 30-х гадоў з'яўляюцца батальныя тэмы: "Спуск ваеннага карабля", "Затрыманне японскай шхуны". У гэтых і іншых творах пейзаж выконвае значную ролю ў стварэнні агульнага настрою — настрою трывогі.

Г.Ніскі прымае ўдзел у рабоце над пано "Знатныя людзі краіны Саветаў", якое ў 1939 годзе ўпрыгожыла павільён СССР на Міжнароднай выставе ў Нью-Йорку, і шэрагам пано для сельскагаспадарчай выставы ў Маскве.

У гады Вялікай Айчыннай вайны мастак працуе ў "Вокнах ТАСС". З мастаком А.Дайнекам едзе на фронт, робіць замалёўкі,

вядзе падрыхтаваныя запісы і апісвае свае ўражанні аб вайне. лепшыя творы гэтага часу "На абарону Масквы", "Зенітная батарэя ля стадыёна Дынама".

У час вучобы Г.Ніскага ў ВХУТЭМАСЕ сярод моладзі панавалі культ спорту. Мастак займаецца лёгкай атлетыкай і гімнастыкай, буюрным і лыжным спортам. А яхты Ніскага захапілі настолькі, што ён становіцца чэмпіёнам Масквы па яхтавым спорце. У сваіх успамінах мастак пісаў: "...цяжка сказаць, што я люблю больш: жывапіс ці парус..."

Пасля вайны Г.Ніскі вяртаецца да пейзажа. Гэта, як і раней, індустрыяльны пейзаж, але ён нясе эстэтычную каштоўнасць прыроды як неабходнасць для чалавека ("Беларускі пейзаж", "Вечар на Клязьме", "Падмаскоўныя прасторы").

У 1951 годзе за творы "Пейзаж з маяком", "Порт Адэса", "Ля берагоў Далёкага Усходу" Г.Ніскі атрымаў Дзяржаўную прэмію СССР.

Мастак у 1954 годзе едзе на радзіму ў Беларусь, дзе робіць замалёўкі, піша пейзажы. Г.Ніскі не капіруе колер непасрэдна з прыроды, колер у яго творах — гэта сінтэз шматлікіх назіранняў. Мастак пісаў: "...чалавеку ўласціва якасна новае адчуванне прасторы, якое празмерна пашырала аж да космасу. Можна і стары

пейзаж па сваім матыве перадаць па-новаму... Глядач шукае новае ў самой прыродзе і чакае гэтага ад мастака".

Для мастака сучаснасць у мастацтве — гэта не толькі новыя сюжэты, а новае бачанне свету ("Вясёлка", "Бакеншчык", "Выход у мора"). Ён заўсёды шукаў настрой часу, эпохі, выяўляў сучаснасць толькі яму ўласцівай манерай, уключаючы ў пейзажы сучасныя лайнеры, масты, семафоры.

Мастацтва Г.Ніскага не абышлі ўвагай і крытыкі. Яны дакаралі за лішнюю графічнасць, падкрэсленыя каляровыя кантрасты, лішнія эмоцыі ў творах.

У Георгія Рыгоравіча не было дзяцей, ды і з жонкамі было не вельмі ладна. Апошнія гады жыцця ён правёў у нейкім прывілеяваным інтэрнаце для састарэлых, дзе і памёр. За гэты час яго майстэрню абакралі. Што стала з вялікай колькасцю работ, невядома. Сумны канец. Але імя Г.Ніскага, мастака-рамантыка, які стаў сімвалам сучаснасці, унёс вялікі ўклад у сучасную мастацкую культуру, застаецца ў мастацтве ХХ стагоддзя. Яго творчасць стала прыкладам для мастакоў новага пакалення, прыкладам самаадданасці ў мастацтве.

Вячаслаў ІГНАЦЕНКА, Малдова.

Сургут

Горад шматнацыянальны

Мінск з рабочым візітам наведла вялікая дэлегацыя з Ханты-Мансійскай аўтаномнай акругі. Гэта вынік сустрэчы Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі з кіраўніком акругі Аляксандрам Філіпенкам у ліпені 2001 года, калі быў падпісаны Пратакол аб намерах. У склад дэлегацыі ўвайшоў і старшыня рэгіянальнай НКА "Беларусы Югры" Сяргей БАНДАРЭНКА, які знайшоў час у сваім шчыльным графіку, каб наведаць нашу рэдакцыю. Са спраў дзяспары і пачалася наша размова.



— Наша НКА "Беларусы Югры" з'явілася не на пустым месцы. У 1999 годзе ў Сургуце была створана першая грамадская арганізацыя беларусаў — культурна-асветніцкае аб'яднанне "Бацькаўшчына". Узначалі яе Валерый Шляхценка. У 2002 годзе было зарэгістравана грамадскае аб'яднанне беларусаў Сургуцкага раёна "Спадчына", а ў Ханты-Мансійску — гарадское нацыянальна-культурнае таварыства "Сябры".

А ўжо 11 лютага 2003 года ў Сургуце адбыўся сход, дзе была заснавана рэгіянальная культурная аўтаномія "Беларусы Югры". Тэрыторыя яе дзейнасці — Ханты-Мансійская аўтаномная акруга. Галоўныя мэты: садзейнічаць абароне і рэалізацыі канстытуцыйнага права на захаванне самабытнай матэрыяльнай, духоўнай этнакультуры, нацыянальнай самасвядомасці, захаванне і развіццё беларускай мовы, нацыянальнай адукацыі, развіццё супрацоўніцтва і ўзаемаразумення з іншымі нацыянальнымі аб'яднаннямі, якія дзейнічаюць на тэрыторыі Ханты-Мансійскай аўтаномнай акругі, Расійскай Федэрацыі і за мяжой.

— **Раскажыце, калі ласка, падрабязней пра Сургут. Гэты горад у савецкі час быў пастаянна на слыху. Туды ехалі лепшыя будаўнікі з усіх куткоў былога Саюза, каб узвесці ў суровай Сібіры горад нафтавікоў і газавікоў.**

— 410 год таму Сургут быў упершыню ўпамнуты ў летапісе, хаця статус горада атрымаў толькі 40 год таму. Сёлета наш рэгіён будзе адзначаць гэтыя дзве знамянальныя падзеі. Горад, нягледзячы на тое, што там мала дрэў, утульны і дагледжаны, з развітой інфраструктурай. Тут мірна жывуць прадстаўнікі ўсіх рэспублік былога Саюза. Усім нацыянальным аб'яднанням, і ў тым ліку нашаму беларускаму, вялікую дапамогу аказвае ААТ "Сургутнафтагаз".

У мінулым годзе, 7 лістапада, у дзень згоды і прымірэння, быў урачыста адкрыты ў Ханты-Мансійску будынак Цэнтра дружбы народаў, дзе ўсім дзяспарам выдзелілі па памяшканні, абсталяваным мэбляй. У той святочны дзень усе дзяспары паказвалі свае канцэртныя праграмы і частавалі стравамі нацыянальнай кухні. Га-

цяперашняй паездкі ў Беларусь? Гэта звязана нейкім чынам са справамі дзяспары?

— У дэлегацыі шэраг спецыялістаў, якія вырашаюць канкрэтныя справы супрацоўніцтва Ханты-Мансійскага рэгіёна з Беларуссю. Яны наведлі МАЗ, завод "Амкадор" і іншыя. "Сургутнафтагаз" і часткова гарадскія ўлады выдзелілі сродкі на набыццё твораў беларускіх сучасных аўтараў для бібліятэкі, і я гэтым займаўся. Наведаў таксама Міністэрства культуры, каб дамовіцца аб наладжванні канцэртаў беларускіх творчых калектываў і музыкантаў. Сустрэлі ў міністэрстве добра, знайшоў там поўнае разуменне.

Абяцалі дапамагчы ў арганізацыі такіх выступленняў.

— **І што ў планах на гэты год?**

— Планаў шмат. У нас актыўна працуюць каля 200 ініцыятыўных людзей. Мы плануем на вышэйшым узроўні прадставіць беларускае аб'яднанне падчас святкавання юбілею Сургута. Задумалі правесці ў гэты дзень свята Купалля. Аб гэтым і іншых нашых планах ішла гаворка і ў Камітэце па справах рэлігій і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь. І яшчэ марым зняць дакументальны фільм пра вядомага нафтавіка з Рэчыцы, буровага майстра Героя Сацыялістычнай Працы Васіля Сідарэйку, каб фільм маглі ўбачыць і ў Беларусі, і ў Расіі. Вялікую работу праводзім па збору інфармацыі пра беларусаў Ханты-Мансійскай аўтаномнай акругі для перавыдання кнігі "Очерки истории белорусов в Сибири", выдадзенай Новасібірскім аддзяленнем РАН. Дарэчы, яе аўтар Рыгор Андрэявец удастоены за гэту кнігу прэстыжнай узнагароды — "Залатое пярэ" Расіі" ў намінацыі "Лепшы замежны пісьменнік". Думаем, што трэцяе перавыданне стане больш поўным і ў ім не будзе прапушчаны ні адзін беларус, які прыняў актыўны ўдзел у асваенні багатай Сібіры. Было б добра, каб праз вашу газету даведаліся пра кнігу тых беларусаў, што працавалі тут, і адгукнуліся (звязацца з Сяргеем Бандарэнкам можна па інтэрнэту).

E-mail:

sergei_b@stocks.surgutneftegas.ru).

— **Мы спадзяёмся, што знаёмства газеты і НКА "Беларусы Югры" будзе плённым, чакаем ад вас цікавых вестак.**

НА ЗДЫМКУ: Сяргей БАНДАРЭНКА.

Таяцяна КУВАРЫНА.

Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

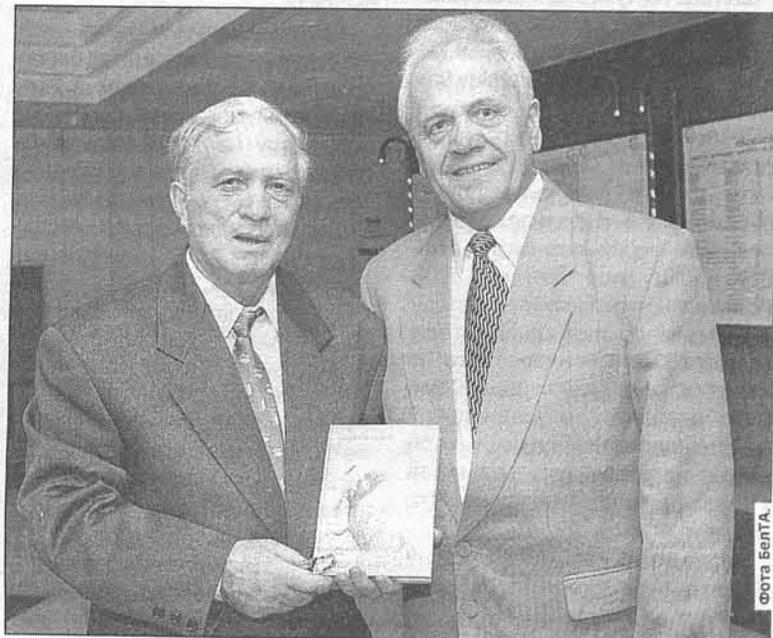
віншаванне

Паважаная рэдакцыя "Голасу Радзімы"!
Дазвольце праз вашу газету выказаць шчырыя словы прывітання чалавеку, які шмат зрабіў і, маем надзею, яшчэ зробіць для беларускай дзяспары — ЯНОВІЧУ Івану Іосіфавічу, начальніку Дэпартаменту сацыяльнай палітыкі Пастаяннага камітэта Савета Міністраў Саюзнай дзяржавы, былому намесніку старшыні Дзяржаўнага камітэта па справах рэлігій і нацыянальнасцей Рэспублікі Беларусь з нагоды яго "залатога" юбілею — 50-годдзя з дня нараджэння.

3 павагай

Аляксандр БІЛЫК, старшыня праўлення Міжнароднай грамадскай арганізацыі "Асацыяцыя "Святло Радзімы".

прэзентацыя



Ад Мінска да Хвалынска

Прэзентацыя новай кнігі расійскага аўтара Уладзіміра Разіна "Ад Мінска да Хвалынска", звернутай да падзей Вялікай Айчыннай вайны, адбылася ў Мінску.

У гэтым выданні, якое выйшла ў Саратаве, сабраны архіўныя дакументы і ўспаміны дзяцей, што страцілі ў гады ваеннага ліхалецця сваіх бацькоў. Пра гэта раскажаў вядомы дзіцячы пісьменнік галоўны рэдактар часопіса "Вясёлка" Уладзімір Ліпскі. Ён напісаў

пасляслоўе да кнігі "Ад Мінска да Хвалынска".

У гады вайны ў Хвалынск — горад на Волзе — з беларускай сталіцы адпраўляліся эшалоны з дзецьмі, якія страцілі сваіх бацькоў.

НА ЗДЫМКУ: У.РАЗІН (злева) і У.ЛІПСКІ.

у будучы даведнік

Суайчыннікі ў свеце

ІВАН ДАЎЛЮД

Даўлюд Іван Міхайлавіч (1.01.1933, вёска Дакудава Лідскага раёна Гродзенскай вобласці), інжынер-механік, канструктар, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР (1981).

На правым беразе Нёмана, недалёка ад горада Бярозаўка, знакамітай крышталём і іншым школам, знаходзіцца вёска Дакудава. Тут у сялянскай сям'і нарадзіўся Іван Даўлюд, чалавек, які праславіў свой род ва Украіне. А да гэтага ён закончыў Бярозаўскую СШ № 1, Беларускае політэхнічнае інстытут. Будучы вучнем, юнак вызначыўся настойлівасцю ў авалоданні ведамі і цікавасцю да тэхнікі. Апошняе захапленне, відаць, перадалося яму ад бацькі. Той, селянін без адукацыі, спраўна выконваў работу земляроба, цесляра і механіка.

Працоўная біяграфія маладога спецыяліста пачалася ў горадзе Зугрэс на Данеччыне, на ліцейна-механічным заводзе. Пасля І.Даўлюд пераводзіцца ў Данецк на машзавод імя Ленінскага камсамола. Тут на пасадзе галоўнага канструктара па стварэнні магутных вентылятараў асабліва ярка праявіўся творчы патэнцыял Івана Міхайлавіча. Толькі за іх мадэрнізацыю ён атрымаў 5 аўтарскіх пасведчанняў на вынаходніцтвы. Мэтанакіраваная і плённая



праца канструктара па распрацоўцы і ўкараненні новай тэхнікі для горных прадпрыемстваў працягвалася і ў 1981 годзе была адзначана Дзяржаўнай прэміяй СССР. Пазней І.Даўлюд стварыў новы ў Савецкім Саюзе буйны агрэгат для механізацыі працы на вугальных цеплаэлектрастанцыях.

Зараз Іван Міхайлавіч на пенсіі. Аднак не пакідае творчага занятку. Актыўна ўдзельнічае ў рабоце згуртавання беларусаў Данецка і кожны год чакае лета, каб наведаць прынёманскую старонку, сустрэцца са сваякамі і сябрамі, тутэйшымі партызанамі і франтавікамі. А як заўзяты рыбак марыць зноў паласавацца нёманскай юшкай.

Алесь ЖАЛКОЎСкі.

лоўным нашым пачастункам былі, натуральна, дранікі. У Ханты-Мансійск мы прывезлі электрапліту і спецыяльны кухонны камбайн. Надралі два вядры бульбы і пяклі дранікі на вачах у прысутных. Некаторыя ўпершыню спрабавалі гэтую страву, але спадабалася яна ўсім.

— **А вы самі ў Сібіры даўно жывяце?**

— Я нарадзіўся ў горадзе Рэчыцы Гомельскай вобласці. Мае бацькі ў 1984 годзе паехалі на Поўнач працаваць, каб забяспечыць траім сваім дзецям дастойнае жыццё. Так што я з дзяцінства ведаю, што такое Поўнач. Потым бацькі вярнуліся ў Рэчыцу. А на Поўнач паехаў я з жонкай і дачкой. Жонка мая таксама з Рэчыцы, і старэйшая 13-гадовая дачка нарадзілася тут. А вось малодшая ўжо сібірачка. Хаця, канешне, амаль кожнае лета дочки прыязджаюць у Беларусь да нашых бацькоў грэцца.

— **А вы адчуваеце настальгію па Беларусі?**

— Ды вось і пачалі ствараць аб'яднанні, каб не так адчуваць расстанне. У рэгіёне жыве каля 30–40 тысяч беларусаў. З землякамі весялей. Мая жонка спачатку часта плакала, не магла прывыкнуць, што так далёка ад дому, ад бацькоў паехала. А цяпер прывыкла.

— **Ваша работа ў аўтаноміі — гэта грамадскі абавязак, а дзе асноўнае месца працы?**

— З 1992 года працую ў сістэме ААТ "Сургутнафтагаз". Я скончыў Гомельскі сельгастэхнікум, факультэт правазнаўства, працаваў спачатку інжынерам у аддзеле кадраў. Пасля заканчэння факультэта правазнаўства Ленінградскага дзяржаўнага ўніверсітэта працую начальнікам аддзела па рабоце з даччынымі таварыствамі.

— **Што было запланавана зрабіць асабіста вамі падчас**

седніх краін да гісторыі Беларусі. Нашу Радзіму праславіў Уладзімір Святаслававіч. Але беларусы не гавораць, што Украіна — гэта частка Беларусі, бо там калісьці ўладарылі і беларускія князі.

Уладзімір ДЗЯМЕСКА, дацэнт.

Вялікі дзякуй яму за тое, што так абудзіў у сэрцах успамін пра нашу маладосць.

З хваляваннем мы чыталі нататкі Яўгена Леўкі "Каранавы Міндоўга — букет талентаў". Агульнае абурэнне выклікала беспадстаўна-скептычная пазіцыя некаторых навукоўцаў з су-

меркаванне

УКРАЇНА. ВІННІЦА

Публікацыі "Голасу Радзімы" натхняюць нас на творчыя імпрэзы. Вось апошні прыклад: "Скарбонка Васіля Ліцвінкі" дапамагла нашым калядоўшчыкам свеча-сва падрыхтавацца, каб спяваць на беларускай мове, калі наведвалі беларускія і ўкраінскія сем'і і там калядавалі.

Іван ШАМЯКІН

НАЧНЫЯ УСПАМІНЫ

Вясёлае сяброўства

Я мала ездзіў за мяжу. Спалохаў мяне Нью-Йорк, не сам горад, а тое, што я захварэў там. Трапіць у шпіталь на чужыне, без ведання мовы... І ў Бельгіі захварэў: два дні ляжаў у доме Люсьена і Марыі Танья — спалохаў сваю кіраўніцу Вялянціну Чарняўскую.

— Больш я з вамі не паеду, — сказала яна.

— Больш я і сам не паеду. Атрывае мяне буржуазнае паветра.

Аднак ездзіў, пра што, дасць Бог, напішу: пра паездкі ў ГДР, Польшчу, Чэхаславакію — з пісьменнікамі, то пад кіраўніцтвам мудрага Юрыя Бондарова, то на чале "скакуна", самалюбца Юрыя Сураўцава, то сам узначальваў невялічкую дэлегацыю, у якой фактычна кіраваў латышскі яўрэй Гунар Цыруліс. Аднак пра гэта пасля.

Мала я ездзіў і па Саюзе: не быў у Кіргізіі, Узбекістане, не дабраўся нават да Урала, Сталінград не наведваў — такі ж высокі сімвал магутнасці славянскага духу, як Масква, Ленінград. Ездзіць мне не давала прага пісання, дзень без радка ў бяздзейнасці здаваўся страчаным днём. Ды і ёсць нейкая рыса характару, якая ў народзе называецца дамаседствам. З'ездзіць на курорт было праблемай. Я пісаў пра сваю дысцыплінаванасць: як акуратна ездзіў на пленумы праўлення "Советского писателя", на сесіі камітэта па Ленінскіх і Дзяржаўных прэміях. Але помню адзін выпадак. Трэба было ехаць у Маскву ў Саюз пісьменнікаў (не помню мерапрыемства — не з'езд і не пленум, мабыць, нейкая нарада). Лета. Спякота. Жыў на дачы. Бадзёра сабраўся. Маша праводзіла на аўтобусны супынак. Нядзеля, народу процьма, хоць і аўтобусы ішлі адзін за адным. Прапусцілі адзін, другі. І я раптам кажу Машы:

— Пайшла дадому. Не паеду!

Здзівілася вельмі, запыталася: ці не захварэў?

А пасля здзівіў хатніх сваёй радасцю, што не паехаў, што праявіў сваю волю: не хачу — не еду. Маша расказала Андрэю. Ён смяяўся, і яны разам кіпілі з мяне, называючы мой "фартэль" гультайствам.

Я пісаў, што і па Беларусі мала ездзіў. Гэта не так. Маладога аўтара "Глыбокай плыні", мяне літаральна зацягалі два энтузіясты з Пушкінскай бібліятэкі (адзін Кляўко, імя другога не ўспомню). Мы ездзілі па раёнах вобласці, ва ўсе больш-менш значныя бібліятэкі. Тое ж было з "Сэрцам на далоні", але на гэты раз першыя тры-малі ваенныя (раман выйшаў у "Раман-газеце" тыражом мільён экзэмпляраў. Во жыццё было!). Тут ініцыятарам выступала бюро прапаганды СП, якое ўзначальваў нястомны Марат Ягораў.

Гадоў колькі назад (3-4), калі яшчэ не "страціў" ногі — не выхадзіў рэсурс — Мікола Мятліцкі намерыўся везці мяне на радзіму сваёй Ірыны — Астравеччыну. Я прызнаўся, што гэта адзіны раён рэспублікі, дзе не ступала мая нага. Сказаў з упэўненасцю, бо лічыў так. А потым у час адпачынку разглядаў карту Беларусі,

прайшоўся па ёй і пераканаўся, што сказаў няпраўду! Не ў адным Астраўцы я не быў. Ажно сорамна зрабілася: не быў у Карме, райцэнтры. Сам жа з Кармы іншай — Добрушскай.

Не бачыў Лельчыц, не наведваўся ў Рось, дзе некалі адбываў практыку. Сорамна. Чаму? Ехаў туды, куды запрашалі? Ды не. Ня-мала ездзіў і па ўласнай волі, асабліва калі набыў машыну, спачатку сваю, пасля меў службовыя.

Дзве легенды Беларусі — Бела-вежа і Нарач. Але і туды я не адразу дабраўся. На Нарач трапіў, калі там збудавалі дачы Лынькоў, Танк, Куляшоў. Мы з Андрэем наведвалі іх у 1956 годзе (запомнілася ў сувязі з трагічнай смерцю Аляксандра Фадзеева, мы прывезлі "старым" сумную вестку).

З дырэктарам Бела-вежы Уладзімірам Раманавым я пазнаёміўся ў Мінску на нейкай лясной нарадзе (на якія нарады я толькі ні хадзіў! Дзень засядаў, ноч пісаў). Пазналіся, што мы землякі — дабрушане, і бацькі нашы леснікі, амаль суседзі, толькі яго ў Шабрынскім лясніцтве, мой у Добрушскім. Зачараваў мяне гэты незвычайны чалавек: інвалід вайны, без нагі, на пратэзе-дзеравяшцы, але здзіўляючы жыццямі, весельчак, гумарыст, анекдотаў мала хто ведаў столькі, як Уладзімір Сяргеевіч.

— Што ж гэта вы, пісьменнікі, у Бела-вежу не заглядаеце?

— А каму там чытаць нашы вершы? Зубрам?

— А мяне ты за чалавека не лічыш? Ды я табе такую аўдыторыю арганізу! Хочаш — леснікоў, егераў, хочаш — пагранічнікаў. Будзе Хрушчоў — і яго прымусім слухаць.

Не помню, з кім я неўзабаве наведваўся ў пушчу, здаецца, з Калачынскім, яшчэ з некім. Але там былі якраз высокія замежныя госці, і нас далей Каменюкоў не пусцілі. Сябры мае пакрыўдзіліся. Аднак у Бела-вежу рваліся ўсе. Не толькі пісьменнікі. Нашы дзеці. Мае не давалі спакою: "Звазі нас у Бела-вежскую пушчу, тата! Звазі!" І сын, і дзяўчаты.

Да таго часу машыну набыў не толькі я, лаўрэат, разбагацелі і "ненародныя" мае калегі. Селі за руль Уладзімір Карпаў, Тарас Хадкевіч, з якімі жыў ў адным доме, сябравалі сем'ямі.

Дамовіліся зрабіць падарожжа на трох машынах па роднай Беларусі, па той яе частцы, якую менш ведалі, — Заходняй. Маршрут: Мінск — Брэст, Бела-вежская пушча, Гродна, Навагрудак, Свіцязь... Здаецца, планавалі яшчэ Мір і Нясвіж — не хапіла часу, ці проста мы, дарослыя, стаміліся, ды Нясвіж і Мір наведвалі неаднойчы, я і ў санаторыі адпачываў.

Выехалі ў добрую летнюю пару, ліпеньскую ці ў пачатку жніўня — у самае жніво. Дарога да Брэста была адной з лепшых, не тое, што да Гомеля, але, безумоўна, не такая шырокая, як цяпер: вузкая і нямаля дзе выбітая. Ля Дзяржынска за руль селі нашы жонкі. Была такая мода. Павел Кавалёў арганізаваў курсы па ваджэнні (тады СП многа цікавых мерапрыемстваў арганізоўваў), і на курсы гэтыя пайшлі не толькі ўла-

дальнікі машын, але і тыя, хто марыў пра "Волгі", і жонкі нашы (між іншым, акрамя хіба Галі Васілеўскай, ніводная з іх пасля машыну не вадзіла, прынамсі, па горадзе, хоць вучыліся старанна). Здараліся анекдатычныя эпізоды. Пераздача правілаў руху. Адказвае мая Маша. Выдатна. Маёр хваліць яе. Іду да схем я і "плаваю", як апошні двоечник, — не прачытаў, перазасядаў напярэдадні ў прэзідыумах ці ў рэстаране. Маёр сароміць:

— Іван Пятровіч! Што гэта вы! Як адказвала жонка і як вы!

Калегі смяюцца, але самі скрыжаванне пераехаць не могуць. Жонкі здэкуюцца з нас. Мы пасміхаемся: не знаём тэорыі, але ўсё ж водзім машыны, вы знаеце, але горада баіцеся, як злага зверу.

Маша правяла кіламетраў дзесяць і... забаставала:

— Ваня, не магу. Траіх дзяцей вязу. Каму трэба гэтая гульня? — у машыне Ліна, Таня, Саша.

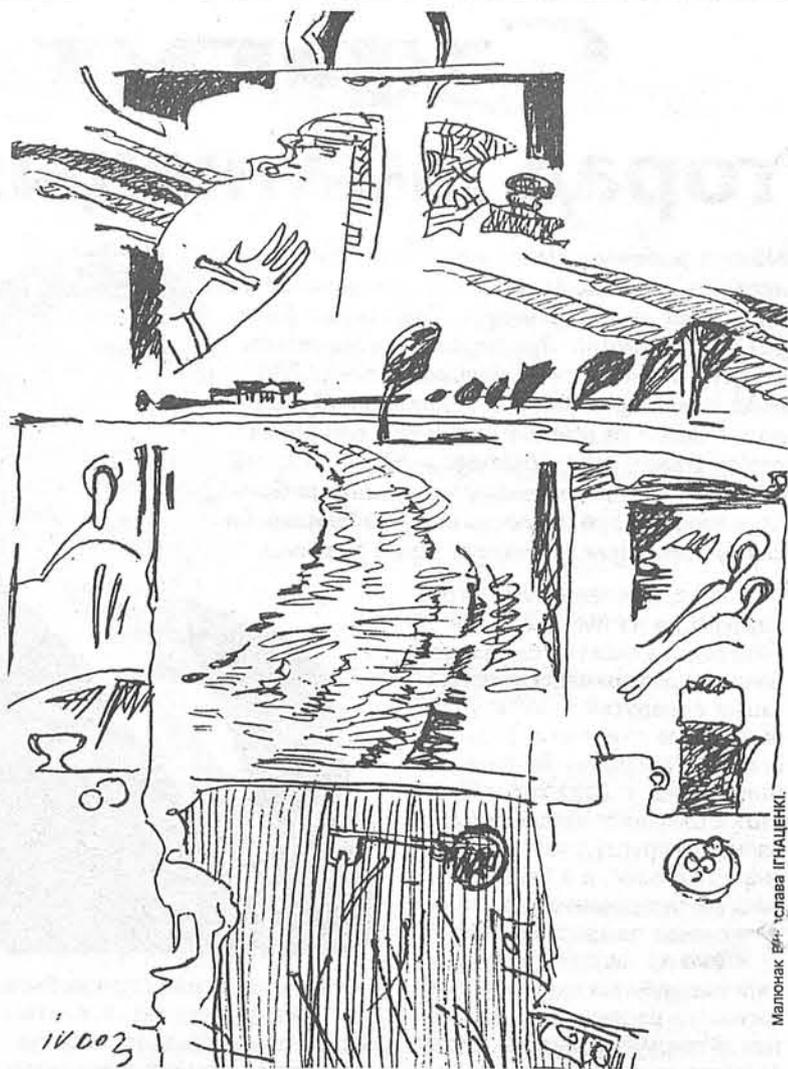
Марыя Міхайлаўна Карпава не здаецца, прытым, што і ў яе дзеці — Люда і Валодзя. Яшчэ больш зацятая Клаўдзія Іванаўна Хадкевіч, хоць Тарас ухваляе не жончына жаданне, а нежаданне маёй Машы весці машыну. Ды маці падбурвае сын Лёня, а дачка Вета прытрымліваецца бацькавай думкі. Разлад у сям'і...

Стомленыя ранняя пабудкай — на святанні, каб па халадку ехаць, і гадзінамі 7-8 дрогкая дарогі, дзеці, ды і мы, дарослыя, змарыліся. І дзеці не мелі асаблівай цікавасці да руінаў Брэсцкай крэпасці, музея (вялікіх помнікаў яшчэ не было). Гэта моцна ўсхвалявала партызана Карпава. Ён абурэўся: як так — ім, змене нашай, ужо нецікавы наш гераізм. Такое яго абурэнне я неаднаразова чуў на сходах, у рэдакцыях, калі хтось прыніжаў армейскую, партызанскую тэму. Здаралася, на падпітку пускаў у ход свае пудовыя кулакі, помніцца яго бойка з Няфёдам, яе пасля называлі "бой зуброў". Марыя Міхайлаўна мучавы палітычныя, патрыятычныя прынцыпы таксама заўсёды горача адстойвала.

Іх занепакоенасць абьякавасцю дзяцей усхвалявала мяне і Машу; нас палохала трэшчына ў калектыве, мы імкнуліся, каб у дарозе дзецям усё прыносіла радасць: сур'ёзнае, вялікае, гістарычнае і дробнае, побытавае — клэкат бусла на ліпе. Такой жа думкі трымаўся і дабрак Тарас; ён перажыў пекла нямецкага палону, але ўсе нягоды не зменшылі яго прыроднай дабрыні. Быў ён надзвычай спагадлівы, чалавекалюбівы, разважлівы, па-сялянску мудры. Здаралася, што жонка часам узнімала на яго голас. Тарас і на яе не злаваўся. Казаў: "Кожны выяўляе свой характар. Чалавека трэба прымаць такім, які ён ёсць, — што далі яму маці і бацька".

Між іншым, у Брэсцкай крэпасці і нам шмат што не спадабалася, адчувалася запустэненне, і мы, вярнуўшыся, напісалі ліст у ЦК.

Да ночы спяшаліся ў пушчу. Раманаву я пісаў перад прыездам, але тыдні за два да паездкі, даты не мог назваць. Напярэдадні спрабаваў дазваніцца — не дазваніўся. Натуральна, хваляваўся, бо сябры мае, і асабліва жанчыны, спадзя-



Малюнак Ігнатэнка

валіся на маё сяброўства з Раманавым (Якое сяброўства! Шапачнае знаёмства! Хвалько!) А трэба ж размясціць шасцярых дарослых і семяртых дзяцей. Дзе? Як? Што ў дырэкцыі пушчы ёсць?

Не было тады яшчэ нічога. Не было гасцініцы ў Каменюках. Не было Віскулёў. Ды каб і былі там будынкі — не для нас, плебеяў. Я і пасля іх наведваў адзін раз — Раманаву павадзіў нас з Андрэем.

Трывога мая была недарэмная. Раманаву ў Бела-вежу не было — у далёкай камандзіроўцы. Сустрэў нас яго памочнік, малады лесавод, з міліцэйскімі замашкамі. Патрабаваў дакументы. Палагоднеў трохі, калі я паказаў дэпутацкае пасведчанне.

З усіх жаданняў дзяцей самае моцнае было пабачыць мяжу, заглянуць на польскі бок. Ды і дарослым цікава: што там у палякаў? А нічога там не было — працяг пушчы, якую яны высякалі. Мы не секлі. Да нашага часу.

— Можна праехаць уздоўж граніцы?

— Гэта вы дамаўляецеся з пагранічнікамі.

Лесавод даў тэлефон.

Доўга я званіў, пакуль не знайшоў афіцэра, які зацікавіўся пісьменнікамі, чытаў некага з нас. Дазволіў праехаць да шашы Пружаны — Польшча, намошчанай яшчэ палякамі.

Вальер ужо быў, у ім хадзілі зубры і казулі. Мой Саша пералез цераз агароджу да іх, перапалохаў жанчын. А ў лес ляснічы ісці не дазволіў з дзецьмі. Ды і позна ўжо было, хацелася да прыцемак праехаць паўз мяжу.

Па лясной, зарослай травой дарожцы — ніхто тут не ездзіў — выехалі да мяжы. Нічога асаблівага: агароджа з калючага дроту, за ёй узараная паласа — з польскага боку ніякіх адзнак памежжа. Паўз агароджу наезджаная грунтовая дарога — для пагранічнікаў. І больш нічога. Спачатку і пагранічнікаў не відно было. Але дзяцей зацікавіла: край сваёй краіны! Пачатак чужой!

— Там, за дротам, Польшча?

— За паласой.

— І там жывуць палякі? — пы-

таўся малы Саша. — А якія яны?

З яго смяліся — Маша, Ліна, Таня.

— Як рыцары ў казках.

На шчасце, і паляк паказаўся са стрэльбай на плячы, у незнаёмай форме, не вайскавой — ляснік. Стаяў каля памежнай паласы, глядзеў на нашы машыны.

— А можна яму памахаць рукой?

— А чаму не!

Дзеці высунуліся з машын, ветліва махалі рукамі, хусткамі. Ён сарваў форменны картуз, таксама памахаў.

А потым, каля шашы, дзе канчалася наша падарожжа ўздоўж мяжы, нас спынілі пагранічнікі. Капітан! Такі высокі начальнік сцішыў дзяцей. Дакументы ён правяраў для прыліку, хоць маё дэпутацкае пасведчанне разглядаў даўжэй, ды і жаночыя пашпарты, як бы звяраючы фота з натурай. Яўна яго цікавіла — якія яны, пісьменнікі, якія ў іх жонкі. На начлег параіў паехаць у Пружаны.

Ламаліся нашы планы: я абяцаў сябрам, што зямляк мой Раманаву размесціць нас у пушчы. Дзецям вельмі хацелася пераначаваць у пушчы. Дарослым таксама. Чаму не пахваліцца: "Я начаваў у Бела-вежы".

Ад'ехалі. Спыніліся на нараду. Ехаць у Пружаны нікому не хацелася. Вяртацца назад з легендарнай пушчы ў захудалы гарадок?

Я прапанаваў бліжэйшую вёску пры выездзе з пушчы — сялянскія хаты. Жанчыны адзінагалосна запырэхчылі.

— Запанелі вы, бабы.

— Нас трынаццаць чалавек. Хто размесціць?

Іх праўда. Але ж ехалі: салдат, якога вайна выварыла ва ўсіх пякельных катлах, партызан, які тры гады начаваў пад дубамі і хвоямі, і франтавік, які стаяў на Мурманскіх сопках, але маленства, юнацтва якога прайшло ў лесе. Тарас сказаў:

— А чаму нам не пераначаваць у лесе? Такая цяплыня! Дзеці ажно заскакалі вакол машын.

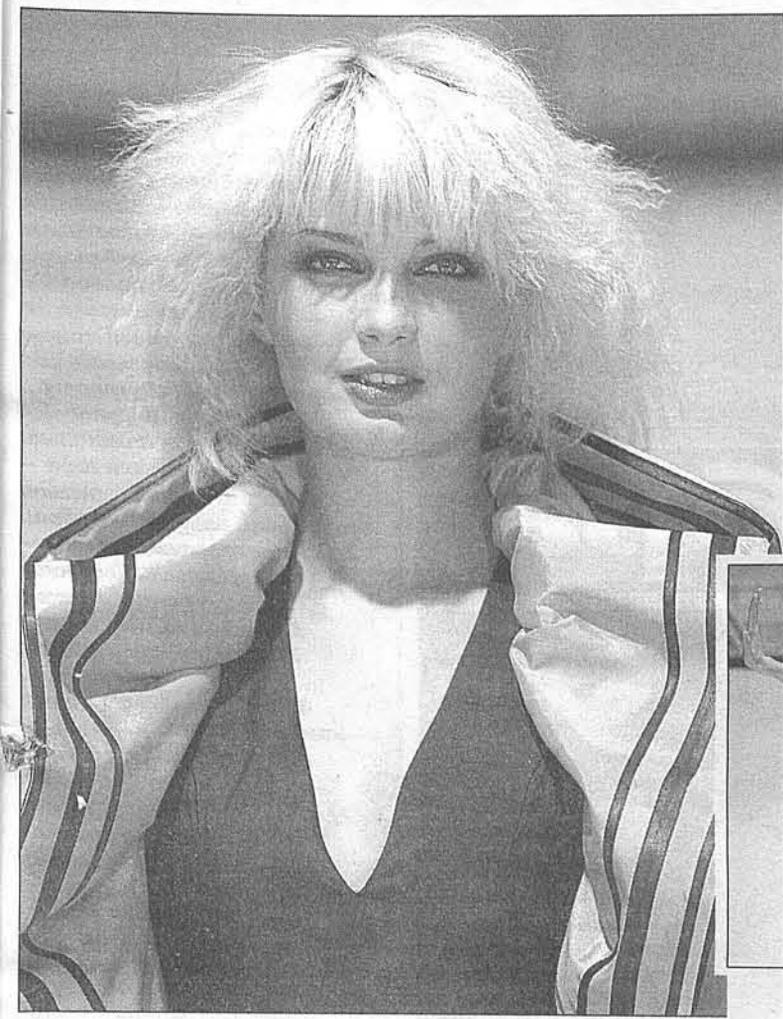
— У лесе! У лесе! У лесе!

Працяг будзе.

подыцм

У накірунку

Л е т а



Фота БелТА.

У Беларускім цэнтры моды прайшоў эксклюзіўны паказ новай калекцыі "Вясна-лет 2004" і айтарскіх калекцыі прызёраў і ўдзельнікаў фестывалю "Белая Амфара-2003". Там жа адбыўся і метадычны семінар па накіруках моды на вясенне-летні сезон.

На форуме абмеркаваны асноўныя тэндэнцыі развіцця моднага дызайна, а таксама пытанне канкурэнцяздольнасці беларускіх вытворцаў гатовага адзення на сусветным рынку. У мерапрыемстве прынялі ўдзел мастакі-мадэльеры, кіраўнікі, тэхналагі прадпрыемстваў лёгкай прамысловасці Беларусі, а таксама спецыялісты ў галіне моды і маркетынга з Германіі.

НА ЗДЫМКАХ: эксклюзіўны паказ новай калекцыі .

вандроўка

Занатоўкі ў Ільм-парку

У Веймар прыязджаю звычайна раніцай, калі на вуліцах яшчэ нешматлюдна. Бяру таксі — і на Ротхойзэрвэг, далей ад турыстаў. Паўгадзіны на ўладкаванні спраў з гаспадаром. Шпацыр да Рымскага дома. Іду гадзіну. Прышло адчуванне, што ў мінулым я быў фурманам ці шарманшчыкам. Бадзяга! Усе пісьменнікі — бадзягі.

Пра Веймар — вялікі сад з маленькім горадам — пішу перад паркавым дамком Гётэ, на траве, расклаўшы перад сабой алоўкі і паперу. Міжволі згадваю падарожныя дзённікі Франца Кафкі, які 90 гадоў таму пісаў: "У траве перад ім (домам) маляваў". Добрая тройца: Гётэ, Кафка і Арашонак! Слімакі пакідаюць свае "аўтографы" на вялікім аркушы ватмана. Кожнаму на спіне выводжу маркером: "Слімак з саду Гётэ, калі ласка, не датыкацца". Алея між таўшчэзных дубоў. Як гэта не дапетрылі прыляпіць на іх шылды "Пад гэтым дрэвам спаў Гётэ"?

Праз гадзіну іду з парку праз мост Зорак, што вядзе да палаца. Учора на яго балконе была дзея: чатыры актрысы ўяўлялі сабой гадзінік. Роўна ў дзевяць яны пакланіліся. Спадабаліся касцюмы, нешта ёсць ад Міхаіла Шамякіна.

З кустоўя выплывае бронзавы бюст з надпісам на лацінцы: "Adam Mickewicz". Вялікі Адам быў запрошаны на васьмідзесяцігод-

дзе Іагана фон Гётэ. Цікава, якія ўражанні атрымаў трыццацігадовы Міцкевіч? Яго бронзавая галава быццам у вянку з калючых галінак. Самотны ён нейкі, але поўны гонару: "Litwo! Ojczyzno moja".

Рынкавая плошча. Гатэль "Elefant". На другім паверсе жоўтая скульптура Генрыха Мана. Цудоўны пісьменнік, выбітная асоба! Атрымаў у 1949 годзе Дзяржаўную прэмію ГДР і аддаў усе грошы на аднаўленне царквы Пятра і Паўла. Ратуша. Непаўторная готыка. На вежы званы з парцеляны. Прыемная музыка. Дом Лукаса Кранаха Старэйшага. Даглядчыца падобная на Юдзіф.

Фраўэнпляц. Музей Гётэ. Рыпенне масніц, калекцыі мінералаў, скульптур, багатая бібліятэка. Але гэта ўсё рэчы, антыкварная крамка, а не музей генія. Вуліца Шылера пад шатамі клёнаў. Музыкі ў саламяных капелюшах. Іграюць фальклор. Асобай цікавасці не выклікаюць. У футляры ад гармоніка — драбязя. Кнігарня Thalia. Двухпавярхо-

вая. Змястоўная. На другім паверсе ўтульная кавярня. За кубкам гарбаты гартаю кнігу гётэўскіх малюнкаў. Купляю "Восеньскае падарожжа фантаста" Рэмарка. Дарэмна шукаць творы Быкава і Караткевіча ці проста беларускія апавяданні. Чэхаў, Гогаль, Дастаеўскі, Набокаў — калі ласка, нават дэтэктывы Марынінай. Трэба нам, беларусам, самім за справу брацца. Выйшла кніжка ў Мінску "Belarussische Erzählungen", а ці дайшла яна да чытача? Трэба яшчэ выдаць асобным выданнем для нямецкіх кнігарняў. Выдаюць жа ў Маскве "Русские сказки" панямецку.

Старое трамвайнае дэпо. Трамвай у Веймары з'явіўся на год пазней, чым у Віцебску, у 1899 годзе. У сярэдзіне 30-х вагоны прадалі ў Іену, засталася толькі пара метраў рэек. Зараз у будынку сучасныя мастакі ладзяць выставы. Спрэчныя і непрадказальныя.

Баўхаўс. Дом на Рагу. Занесены ў спіс сусветнай скарбніцы ЮНЕСКА. Па праекту Фаркаса Мальнара. Гэты дом мусіў стаць пачаткам пасёлка-камуні. Першы прадвеснік "хрушчобаў". Бялюткі дом 12,7х12,7 метра. Цікавыя, па-сучаснаму вырашэнні мэблі Альмы Бушэр, Эрыха Брэн-

прызнанне

Адметныя Жызель і Эсмеральда Людмілы Кудраўцавай

— Пачатак на 1-й стар. —

Валянцін Елізар'еў, нязменны кіраўнік беларускага балета на працягу некалькіх апошніх дзесяцігоддзяў і, на думку міністра культуры Леаніда Гулякі, майстар, які стварыў і захаваў сучасны беларускі балет, стаў лаўрэатам прэміі "Жыццё ў мастацтве". А пракаменціраваў В.Елізар'еў гэты факт так: "Для мяне вялікі гонар атрымаць прэмію пасля такіх майстроў беларускага балета, як Людміла Бржасоўская, Юрый Траян, Таццяна Яршова. З гэтымі людзьмі я прайшоў бок у бок усё сваё творчае жыццё. І для мяне гэта многа значыць".

Тое, што прэмію штогод атрымліваюць маладыя артысты балета, не толькі цешыць кожнага з іх, але і з'яўляецца важным для развіцця балета ў цэлым. Увага да моладзі дае падставу спадзявацца, што нашы артысты не паедуць шукаць лепшай долі за мяжой, а будуць ствараць славу айчыннай балетнай школе.

Людміла Кудраўцава танцуе на беларускай балетнай сцэне 10-ты сезон. Валянцін Елізар'еў адзначыў, што рашэнне вылучыць яе на прэмію было адзінагалосным і іншыя кандыдатуры сёлета нават не разглядаліся. Выкананне Людмілай Кудраўцавай партый Джульеты, Жызель і іншых зрабілі яе значнай асобай у беларускім балетным мастацтве.

Пасля цырымоніі ўручэння прэміі Людміла Кудраўцава танцавала ў балеце "Жызель". Валянцін Елізар'еў прапанаваў замяніць яе ў ролі, бо ў Людмілы траўміраваная нага. Але яна прайвіла характар і танцавала добра, была натхнёная і шчаслівая.

— Роля Жызель для мяне асаб-

лівая. Мне здаецца, што я маю з ёю шмат агульнага. Ва ўсякім разе, за каханне, як яна, змагацца гатовая. Пры гэтым для мяне важныя і дарагія ўсе сыграныя спектаклі: "Рамэо і Джульета", "Жар-птушка", "Спячая прыгажуня", "Эсмеральда". Першым жа балетам, дзе я выйшла ў вядучай партыі, быў "Спартак".

— Ці мае ваша сям'я дачыненне да мастацтва?

— Не, мае бацькі працуюць на мытні. Але мяне разумеюць. Адзінае, што турбавала маці, калі я скончыла харэаграфічны каледж, адсутнасць у мяне вышэйшай адукацыі. Цяпер заканчваю аддзяленне харэаграфіі ўніверсітэта культуры.

— Вам давялося гастрляваць з беларускім балетам па свеце?

— Сапраўды, мы былі ў Японіі, Іспаніі, Францыі, Аўстрыі і іншых краінах. У пачатку студзеня прыехалі з Кітая. Прымалі беларускі балет цудоўна. Мы паказвалі "Рамэо і Джульету", "Шчаўкунчыка", "Лебядзінае возера". Лепшая ацэнка нашых спектакляў — запрашэнне на гастролі ў наступным годзе. У Кітаі, наогул, былі шмат разоў і, дарэчы, сустракалі там мінулы і бягучы Новы год.

— Як гэта адбывалася ў Кітаі?

— Традыцыйна. Юрый Траян, які ўзначальвае балетную трупу, дазволіў артыстам у якасці рэдкага выключэння выпіць па кіліху шампанскага. 1-га студзеня ў 10 гадзін раніцы была ўжо рэпетыцыя, а вечарам — спектакль. Балет — гэта прыгожа, але ён вымагае цяжкай штодзённай працы.

Алена СПАСЮК.

чагадовую гісторыю. Вечар. Адкрыццё выставы Андрэя Духоўніка на Іенэрштрасэ. Прышло два дзесяткі чалавек. Пераклад навелы Рэмарка "Гвен і аўтамабілі", пачатак "Ворагу". На сёння хопіць. ACC-Club. Добры кюфаль піва ўратае беларускага літаратара! Белабрыса афіцыянтка ў дзіравых панчохах. Нервуецца. У гасцявой кнізе пакідаю "нятленку".

Goethe war kein Idiot, er trank sein Bier an andrem Ort. Гётэ не быў дурнем, Піва піў у іншым шынку.

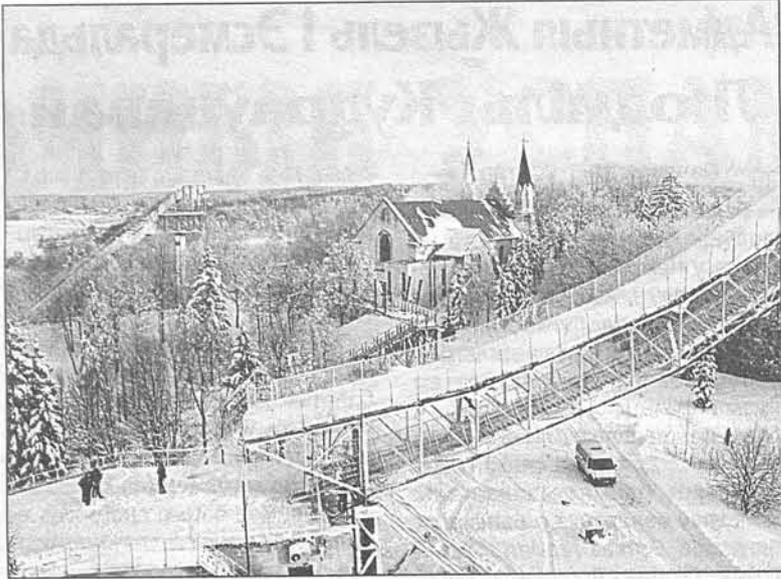
Усміхаецца. Адказваю ўзаемнасцю.

Выстава сучаснага мастацтва. Рэчы, зробленыя амерыканскімі экамі. Жаночыя вабноты з цэлафану, кубкі з туалетнай паперы, кубкі з пап'е-машэ. Прымтыў! Мастацтва аршанскіх нявольнікаў — Луўр у параўнанні з гэтым. Чалавечы розум з часоў вялікага Леанарда нічога не вынайшаў больш дасканалага, чым папера ці палатно. Пікаса мне больш даспадобы. Што можа параўнацца з яго "Сляпым мінатаўрам, прыведзеным праз ноч дзяўчынай"!

Тры гадзіны ночы. Не сплю толькі я. Вар'яцтва. Домік Гётэ ў Ільм-парку. Цішыня. Навокал нікога, акрамя зорак. Нікчэмнасць людзей, нават геніяў, відавочная. Хто з іх пераўзышоў нябёсы? Заўтра вяртанне на Радзіму.

Арцём АРАШОНАК, Веймар — Віцебск.

запрашэнне



пасляслоўе

Алімпійскі баль

Навагодні алімпійскі баль, які адбыўся ў сталічным забайляльным цэнтры "Белая вежа", стаў своеасаблівым падвядзеннем вынікаў беларускага спорту – вялікіх дасягненняў і алімпійскага руху за 2003 год.

Зрэшты, Грамадскае аб'яднанне "Беларуская асацыяцыя спартыўнай прэсы" сумесна з Нацыянальным алімпійскім камітэтам, Міністэрствам спорту і турызму Беларусі ўжо другі год запар праводзіць такое мерапрыемства, на якім па традыцыі можна ўбачыць практычна ўсіх "зорак" айчыннага спорту...

Вось як размеркаваліся 12 выніковых намінацый:

1. Лепшы спартсмен года – Андрэй Міхневіч (лёгкаа атлетка, штурханне ядра).
2. Лепшая спартсменка года – Наталія Цылінская (велатрэк).
3. Лепшы трэнер года – Уладзімір Сіўцоў (лёгкаа атлетка).
4. Лепшая нацыянальная каманда года – настольны тэніс (галоўны трэнер Аляксандр Пяткевіч).
5. Адкрыццё года – Ганна Бацюшка (цяжкаа атлетка).
6. Параалімпіец года – Сяргей Пуныко (лёгкаа атлетка).
7. Лепшы спартыўны журналіст года – Сяргей Новікаў (газета "Прэсбол").
8. Лепшы газетна-часопісны спартыўны праект года – "Каралева спорту" (Сяргей Шчурко – Інеса Гудзіеўская).
9. Лепшы тэлевізійны праект года – "Не толькі аб футболе" – АНТ.
10. За вернасць традыцыям – Уладзімір Чарноў (валейбол).
11. Падзвіжнік – Іван Семяненя (дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу РБ).
12. Прыз імя Змітрая Болдырава "Лепшаму журналісту, які асвятляе футбольную тэматыку" – Сяргей Новікаў.

На дабрачынным аўкцыёне знайшлі сваіх гаспадароў ракетка тэнісістка Марціны Хінгіс, майкі футбольнага галкіпера Алівера Кана і беларускага лезіянера германскага "Штутгарта" Аляксандра Глеба, а таксама партфоліо ўдзельніц праекта "Каралева спорту". Усе сродкі, вылучаныя ад продажу гэтых "рэліквій", будуць накіраваны на дапамогу дзецям, што засталіся без бацькоўскай апекі, і будуць уручаны ў рамках акцыі "Спартсмены – дзецям". Спонсарамі і партнёрамі балю сталі шэраг арганізацый, сярод якіх ЗАТ "Атлант", ТАА "Трайл", ААТ "Белінвестбанк", Беларуская швейцарскі банк "BelSwissbank", забайляльны цэнтр "Белая вежа", мадэльнае агенцтва "Тамара"...

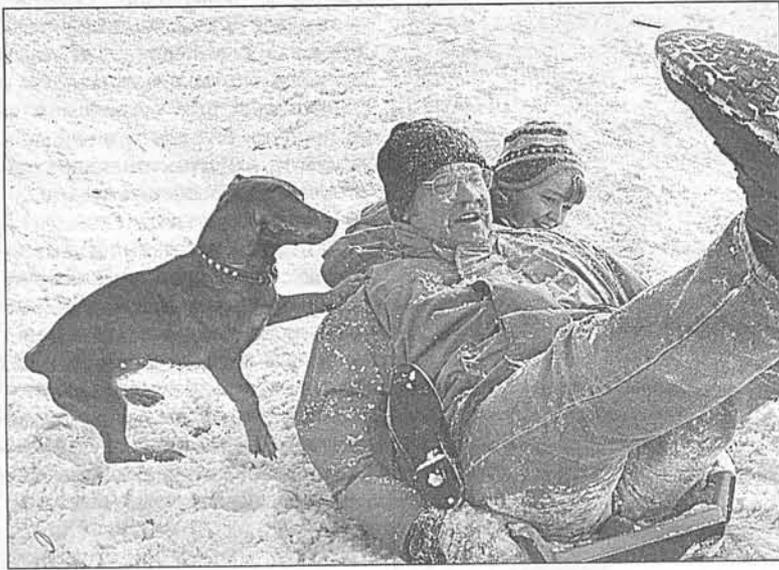
Уладзімір ЗДАНОВІЧ, ("Зв").

У Раўбічах добра

Многія мінчане з задавальненнем праводзяць вольны час у гэтыя зімовыя дні ў спартыўным комплексе Раўбічы. Лёгкі марозік, пушысты снег, зімовае сонца вабяць на лыжныя трасы і горкі ў Раўбічы аматараў пакатацца на санках, гарналыжнікаў, сноўбардыстаў.

НА ЗДЫМКАХ: так выглядаюць Раўбічы зімой; сноўборд – спорт смелых; катацца – дык усёй сям'ёй.

Фота Генадзя ЖЫНКОВА, БелТА.



ліставаанне

ЛАТВІЯ. ЛІЕПАЯ

Паважаныя суайчыннікі! У новым, 2004 годзе жадаем усім моцнага здароўя, бадзёрага настрою, творчых поспехаў! "Голас Радзімы" чытаем ад першага да апошняга аркуша. Вялікі дзякуй, што вы ёсць. Суполка беларусаў "Мара".

УКРАЇНА. ХАРКАЎ

Інфармацыя, якая размяшчае крыжаванка ад любові іонавай

чаецца ў газеце, з'яўляецца для нас, беларусаў, якія жывуць за межамі сваёй роднай Беларусі, вельмі карыснай.

Дзякуючы вашай дзейнасці, свет знаёміцца з гісторыяй Беларусі, культурай і традыцыямі беларускага народа.

Зычым далейшых поспехаў ва ўсіх вашых высакародных справах.

Праўленне Харкаўскага гарадскога нацыянальна-

культурнага аб'яднання беларусаў "Сябры".

РАСІЯ. САМАРА

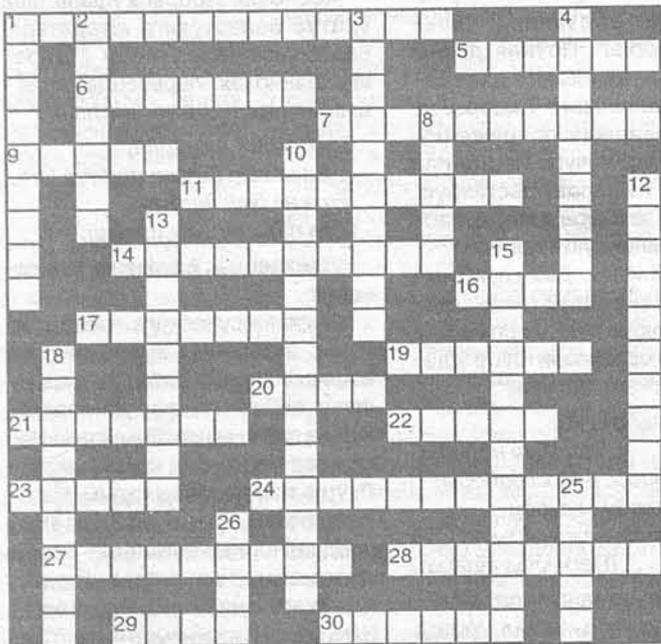
Самарская абласная грамадская арганізацыя "Руска-беларускае брацтва 2000" выказвае вялікую падзяку ўсім калектыву газеты за змястоўную інфармацыйную падтрымку з нашай гістарычнай Радзімы.

І.Глуская, прэзідэнт СААА "РББ-2000".

Перакладзіце на беларускую мову

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ. 1. Целесообразность. 5. Ладонь. 6. Пустыяк. 7. Благоухание. 9. Частное (матем.). 11. Четкость. 14. Объяние. 16. Сострадание. 17. Удобство. 19. Кузнец. 20. Бал. 21. Чуткость. 22. Трель. 23. Кнель (кулинария). 24. Застенчивость. 27. Скромность. 28. Текстиль. 29. Востоды. 30. Навес.

ПА ВЕРТЫКАЛІ. 1. Молодость. 2. Неделя. 3. Созвучие. 4. Тождество. 8. Мать. 10. Разнообразие. 12. Двойственность. 13. Угрюмость. 15. Спесивость. 18. Неестественность. 25. Стиль. 26. Гать.



чытанка

Дзіцячыя фантазіі Аляксея Якімовіча

Нядаўна выйшлі з друку тры зборнікі п'ес-казак Аляксея Якімовіча: "Чарадзейныя ружы", "Вядзьмарка і Дыназаўрык", "Хітрыкі Бабы Ягі".

Аўтар кніг – вядомы беларускі дзіцячы празаік і драматург. Выдаў зборнікі "Гордзіеў вузел", "Эльдарада просіць дапамогі", "Сакрэт Тунгускага метэарыта", "Пастка для пярэваратня", "Залатая дзіда", "Пра багоў язычніцкіх", навучальны дапаможнік для настаўнікаў пачатковых класаў "Жывыя літары".

На сцэнах тэатраў Беларусі пастаўлены яго п'есы "Чарадзейныя суніцы", "Хітрыкі Бабы Ягі", "Апошні Дыназаўрык", "Добры змей", "Маўглі", "Навагоднія прыгоды Бураціна", "Белая Мышка", "Пудзіла".

Усе п'есы – казкі Аляксея Якімовіча адрозніваюцца мовай, жывой і вельмі блізкай дзецям, з трапнымі выразамі, выслюўямі, якія лёгка і з цікавасцю ўспрымаюцца і запамінаюцца. Шмат у п'есах гумару, незвычайных прыгод і чараўніцтва. А яшчэ кожны герой, адмоўны ён ці станоўчы, спявае сваю песню. І галоўнае, што заўсёды перамагае дабро.

Ірына ВАЛЫНЧЫК.

«Голас Радзімы»
Галоўны рэдактар
Наталія САЛУК

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь;
Камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь;
Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубажнымі краінамі;
Беларускае таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом «Радзіма».

Наш адрас: 220005, Рэспубліка Беларусь, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 44.
Тэлефоны: (+375-17) 288-11-97 (бухгалтэрыя), 288-12-80, 284-76-56, 288-17-82, (тэл./факс).
Галоўны рэдактар: 8029-6-88-17-82. E-mail: golas_radzimy@tut.by

ЧЫТАЙЦЕ «Голас Радзімы»
у ІНТЭРНЭЦЕ:
http://golas.promedia.by

Рэгістрацыйнае пасведчанне №81. Падпісны індэкс у Беларусі 63854. Аб'ём 2 друк. аркушы. Тыраж 2 391 экз. Заказ 173. Падпісана да друку 27. 1. 2004 г. у 12.00.

Газета набрана і зьярстана на рэдакцыйным настольна-выдавецкім комплексе. Знакам © пазначаны рэкламныя матэрыялы.

Адрукавана ААТ «Чырвоная зорка» (220073, г. Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3).

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голасу Радзімы», могуць не супадаць.

© «Голас Радзімы», 2004.